

mortuus uera corporis sui  
morte. resurrexit uera car  
nis sue resurrectione. **T**resup  
tione. In qua ueniet iudicare  
uiuos & mortuos. Querendū  
etiā ab eo sinou & uerens  
testamenti. id est legis et p  
phetarū. & aptorū unū eundēq.  
credat auctore et dñm. **S**idua  
bolus non p conditionē. sed p  
arbitrium factus sit malus.  
**Q**uerendū etiā ab eo. **S**icre  
dat huius quā gestamus. &  
non alterius carnis resur  
rectionē. **S**icredat iudiciū  
futurū & recepturos singulos  
p his que in hac carne gesserūt  
& poenas. & p̄mia. **S**inuptias  
non in p̄bet. **S**isecunda matri  
monia non condēpnet. **S**icar  
niū p̄ ceptionē non culpā.  
**S**ipenitentib. reconciliatis  
cōmunicet. **S**inbaptismo  
om̄a peccata. id ē tam illud  
originale contractū. quā  
illa que uoluntaria admissa

sunt dimittantur. **S**ixtra  
ecclām catholicā nullus sal  
uetur. **C**um in his omnib. ex  
aminatus plenē instruct  
reptus fuerit. tunc ordinet̄.

**Q**ualit̄ p̄br. & diaē.  
ante ordinationē. & post  
ordinationē examinent̄.  
& qualit̄ de suo ministerio  
discutiantur. **I**n principio  
istius libelli satis expressū  
ubi scriptū ē. **Q**uid sit ap̄ro  
requerendū. **E**t ideo super  
fluum uidetur repeti & re  
tari qđ iam confiat eē notatū.

**I**NCIPIT LIBER. SECUNDVS.  
**I**n superiori libello. qđ ep̄o. &  
eius ministris & clericis  
uiris sit agendū. et in sud sy no  
da requerendū. ex parte no  
tauimus. **N**unc qđ cū laicis  
& secularib. sit agendū. t age  
re oporteat p̄ ut dñs dederit  
p̄ curramus. **Exc. Rotomagensi.**  
**C**um ep̄s suam diocesim curat.  
Archi diaē. & Archi p̄br eum

pre debet uno aut duob,  
 dieb, p parrochias. quas  
 uisitaturus est. Et plebe e  
 uocata. ad nuntiare debet  
 p priu pastoris aduentum.  
 & ut omis ad eius synodum  
 die de nominata uisiter  
 missis occurrant. omnimo  
 dis ex auctoritate scorum  
 canonu pcepere & minactim  
 denuntiare. qd si quis absq,  
 graui necessitate defuerit.  
 pcul dubio a comunione  
 xpiana sit repellendus. De  
 inde ascitis secum pbrs qui illo  
 in loco seruitiu debent ex  
 hibere epo. que quid de uio  
 rib. & leuiorib. causis corrige  
 re potest. emendare sataget.  
 ut pontifex ueniens nequa  
 qua infaciliorib. negotiis  
 fatigetur. aut ibi immorari  
 amplius necessesse qua expen  
 sa sufficiat. Ad enim dñs ad  
 moysen. Dehinc cymodi coo  
 peratorib. Ut tecum in quid sus

tentent onus populi. & tu  
 solus graueris. Et beatus io  
 hannes baptista aduentu  
 dñi pcurrit pdicando dices.  
**P**enitentiam agite. & cetera.  
**E**t cetera. Parate uiam dño. Si  
 quidem uite xpi agere uideret.  
 & ideo cum gaudio timore  
 et summa reuerentia a plebib.  
 sibi subiectis suscipiendus est  
 ut illis cum laude dicatur.  
 Quod apst discipst dicit. Tes  
 timoniū in quid uob phibeo.  
 qd na suscepistis me. Sicut  
 angelū dī sicut dñm ih̄m.  
**E**p̄s in synodo resi. **Unde sup.**  
 dens. post congruam allocu  
 tionē septē ex plebe ipsius  
 parrochia. Teo amplius aut  
 minus. p ut uiderit expedire.  
 maturiores. honestiores. atq,  
 ueraciores uiros in medio debet  
 euocare. & allatis scōx pigne  
 rib. unū quēq. illorū tali sacra  
 mentā confingat. **ius uandū**  
**Synodale.**

**A**modo mantea quicquid nosti.  
aut audisti. aut post modum  
inquisiturus es. qđ contradi  
uoluntate et recta xpianitate  
in ista parrochia factum est.  
aut futurū erit. **S**i indies. tuis  
euenerit. tantū ut ad tuā cog  
nitionē quocūq. modo pue  
nias. **S**icis. aut tibi indicatū  
fuerit. sinodalem causę eē.  
et ad ministeriū epī p̄tinere.  
qđ tu nec p̄pter amorē. nec p̄pter  
timorē. nec p̄pter premiū nec  
p̄pter parentelam ullatenus  
celare debeas epō. aut eius mis  
so cui hoc inquirere iusserit.  
quando cumq. te ex hoc int̄  
rogauerit. sic te d̄s adiuuet &  
**I**ste scōrū reliquis. **R**eliqui  
sui sacramtū. **ita iurent.**  
qđ iste iurauit de sinodali causa.  
qđ tu illud obseruabis in quantum  
sapis. aut audisti. aut ab hac  
die mantea inquisiturus es.  
**S**ic te d̄s. **Post datū sacramtū**  
**luxatores ep̄s alloquatur.**

**V**idete fr̄s. ut dño reddatis  
iuramenta ur̄a. **N**on enim  
homini iurastis. sed dō creatori  
ur̄o. **N**os autē qui ei quimimis  
tr̄sumus non terrenā substan  
tiam usam concupiscim. sed  
salutē animarū ur̄arū requi  
rimus. **C**auete ne aliqđ abscon  
datis. & ex alterius peccato  
ur̄a fiat dāpnatio. **Post hęc**  
**ita p̄ ordine int̄ rogā. cap. i.**

**E**st in hac parrochia homicida.  
qui hominē. aut spontanea  
uoluntate. aut cupiditatis.  
aut rapacitatis causa. aut  
casu. aut nolens & coactus.  
aut p̄ uindicta parentū pa  
rentū qđ factā dicimus. aut  
in bello. aut iussu domini.  
aut p̄priū seruiū occiderit.

**E**st aliquis parricida.  
aut fr̄atricida. qui patrē.  
matrē. sororē. fratrē. aui  
culū. aut aliquē parentē  
int̄ fecerit.

**E**st aliquis qui p̄br̄m. aut diac.

aut aliquē clericorū occiderit.  
t aliquo membro detruncave-  
rit.

**E**st aliquis. t aliqua qui infantē  
pprium oppresserit. t uestimē-  
torū pondere suffocauerit.  
& si hoc factum est ante bap-  
tismū. aut si infantis infirmat<sup>o</sup>  
p negligentia parental absq;  
baptismo obierit.

**E**st aliquis. t aliqua. qui alie-  
nus partū excusserit. t si ipsa  
femina ppria uoluntate.  
suum partū excusserit & ab-  
ortuum fecit.

**E**st aliqua femina que in forni-  
catione concipiens. timentis ne  
manifestaretur infantē ppriū  
aut in aqua pcecerit. aut in tra  
occultauerit quod mortificat.

**E**st aliquis qui uxore suā absq;  
lege aut certa pbatōne int<sup>o</sup>  
fecerit.

**E**st aliqua femina. que uisū suū.  
t aliquē hominē p herbas  
uenenatas. t mortiferas potiones.

int fecerit t alium hoc  
facere docuerit.

**E**st aliquis t aliqua qui hoc  
fecerit. t alium facere do-  
cuerit. ut uir non possit  
generare. aut femina ē-  
cipere.

**E**st aliquis qui ppriū serū  
extra iudicē occiderit &  
aliqua femina que ancillā  
ppriā necauerit furore  
zeli inflammata.

**E**st aliquis qui diabulo in-  
pellente semet ipsū oc-  
ciderit.

**S**in bello aliquis  
homines uulnerauerit.  
& nescit de illo uulnere  
aliquis penetrat. & si alicui  
imputatur qd hominem  
occiderit. & ipse hoc denegat.

**S**i aliquis est in consilio ut  
homo int ficiatur. & n̄ est  
in facto. & tam p eius con-  
silium. et exortacionem.  
int fecit est.

Est aliquis qui trun cationes  
manuum. pedū. lingue. et  
testiculorū fecerit. Et oculos  
alterius eruerit. *Deinde  
interrogandū de adulteris. &  
fornicationibus.*

**S**iquis conjugatus cum alterius  
uxore adulteratus fuerit.

siqua uxor cū alterius uiro.

**S**iquis uxore habens. concubi  
nam simul habuerit ancillā  
ppriā aut aliam feminam.

**S**iquis uxore legitimā dimi  
serit. & aliam inconiugiam  
acceperit.

**S**iqua mulier uirū  
ppriū dimiserit. & al  
terise coniunxerit.

**S**i int̄ ueniente repudio ab in  
uicē separantur & sic manent.

**S**iquis absq. consensu uxoris.  
derelicto legitimo coniugio  
in monasterium intrat.

**S**i aliquis suā coniugē quāuis  
culpabilē. sine ep̄i iudicio  
relinquit.

**S**iqua mulier confesso uiro suo  
fornicata fuerit.

**S**iquis uxore carens cū alte  
rius coniuge fornicat̄ fuerit.  
aut si qua mulier non habens  
uirū cū alterius marito.

**S**iquis non habens uxore. confē  
mina quē uirū non habet  
fornicatus fuerit.

**S**ilaica uirgo moechata fuerit.  
cum ad olescente

**S**iquis desponsatā puellam  
non duxerit. & fidem spon  
salioꝝ fregerit.

**S**iquis alterius sponsā rapu  
erit. & sibi sociauerit.

**S**iquis quācūq. feminā uirginē  
aut uiduam. p̄ raptā traxerit.  
& sociauerit sibi in matrimo  
nio. et si aliquis sunt qui in hoc  
consentientes & adiuuantes  
fuerint.

**S**iquis cū uideat. t̄ si uideat. t̄  
paganus cū aliqua xp̄iana  
moecharis fuerit.

**S**iquis sc̄i monialem. t̄ uiduā

do saceratam rapuerit. & in  
uigium supserit. **T** ipsi con  
sentientib. cum eis fornicat.  
fuerit.

**S**iquis uiuente marito conuige  
dliuul adultera accusatur.  
& eo in xximo defuncto. ean  
dem supsisse dimoscitur.

**S**i aliqua mulier dicit qd uir ei  
non possit cu ea coire & ob hanc  
causam discedu querit. & a  
lium uiru uult accipere.

**S**iquis cu comatre spiritali  
mog chatul fuerit. **T** eam in  
narrimonia accepent. cu fi  
liola qua ex sacro fonte sus  
cepit. aut ante epm tenuit.

**S**iquis ppinqua. & consangu  
nea suam in matrimoniu ac  
cepit. aut cum ea fornicat.

**S**i aliquis in rationabilit. id  
contra natura cu masculis &  
mutis misceatur animalib.

**S**i qua mulier lenociniu fecerit.

**S**i aliquis in sua domo e sentit  
cu ppris an cillis. **T** genecianis

suis adulterius suppetare.

**Defurto & sacrilegio.**

**I**nrogandu si aliquis fur aut  
sacrilegus sit qui eccles di in  
fregent. **T** aliqd de eccle furat  
sit. aut publice rapuerit. aut  
latent subripuerit. aut si ali  
quis rapax & raptor. & dep  
dator eccle di est. Qua uis eu  
hec scdm lege humana emen  
dari debeant atq. exsolui.  
tam penitencia ad epm p ane.

**Inrogandu. De peiurio.**

**I**si aliquis p iurissit. aut si  
sciens. & p cupiditate i rena  
pe iurauerit. et si nesciens.  
aut sico actus iussu senioris.  
aut p mebris. & iura redimda.  
aut si quis scient n solu pei  
rauerit sed etiam alios in pei  
urum induerit. **De falso testimonio.**

**I**nrogandu si aliquis scient.  
contra aliquem falsu testimo  
niu ptulerit quia hoc capitale  
crimen est. & quale dapnum.  
aliquis testificatione habuerit.

si aliquis

**I**nterrogandū si aliquis homi-  
nē liberū ac seruū. Alterius.  
aut peregrinorū & aduenticiū  
furatus fuerit. aut eum blandi-  
endo seduxerit. et uendiderit.  
et extra patriam in captiuita-  
tē miserit. aut si aliquis uideo

**T** pagano xpianū mancipium  
uendiderit aut si ipsi uidei xpi-  
ana mancipia uendant. **Dem**

**I**ncantationib. et sortilogis. cap.  
interrogandū. Si ali- **xxxviii**  
quis sit magus. arcolus. aut in-  
cātor. diuinus. aut sortilogus sit.

**S**i aliquis uota ad arbores. t. ad  
fontes. t. ad lapides. quosdam  
quasi ad altaria faciat. aut ibi  
candelā. seu qđ libet munus de-  
ferat. ueluti ibi qđ dā num sit.  
qđ bonū aut malū possit inferre.

**P**er scrutandū si aliquis  
subulcus. t. bubulcus. siue uena-  
tor. t. ceteri huiusmodi diabo-  
lica carmina dicat. sup panē  
aut herbas. et sup quedam  
nefaria ligamenta et hec aut

in arbore abscondat aut in bi-  
uio. aut in triuio piciat <sup>ut</sup> sua  
animalia liberet a peste & la-  
de. & alterius pdat. Que omnia  
idolatricam eē. nulli fide-  
dubi um est. Et ideo sumope-  
re sunt exterminanda.

**P**er querendū. Si aliqua femina  
sit que p quedā maleficia  
& incantationes mentes ho-  
minū se inmutare posse dicat.  
**I**d est ut de odio in amorem.  
aut de amore modū conuertat.  
aut bona hominū. aut dāpnē.  
aut subripiat. Et si aliqua est  
que se dicat cū demonū turba  
in similitudine mulierū trans-  
formata. certis noctib. equitare  
sup quasdam bestias. & in eorū  
consortio adnumeratā eē. hec  
talit omni modis ex parro-  
chia eiciatur. **De sanguine &**

**I**nterrogandū si aliquis **morticinis**  
sanguinē morticinū aut di-  
laegetū abestria comedat.

**S**i aliquis podium ad pacē non

revertatur. aut iuravit quod  
contrariū est. ut fr̄nūquā re  
concilietur quod est usq. ad mortē.

**S**i aliquis bibit deliquore.  
in quo mustela. **T**mus. siue aliq̄d  
immundū animal necatum est.

**S**i aliquis ieiunū quadragesi  
male non obseruat. **T**quat tuos  
temporū. **S**ive letania maioris.

**T**rogationū. siue indictum ab  
ep̄o ieiunū p̄ qua cūq. plaga.

**S**i aliquis est. qui bibit. aut man  
ducat. aut portat sup se p̄ q̄d  
existimat dī iudiciū puerre  
re posse.

**S**i quis in k̄t̄ ian̄. aliquid fecit quod  
apaganis inuentū est ut dies  
obseruat. & lunā. et menses.  
& horū effectiua potentia.  
aliq̄d sperat immelius. aut inde  
terris uerti.

**S**i aliquis quodcumq. opus incho  
ans aliud ibi aliquid dicit.  
aut quacūq. māica arte ali  
ud facit. nisi ut ap̄t̄ docet.

**O**mnia in nomine dñi facienda.

**N**eq. enim demones inuio ad  
iutorio debemus inuocare sed  
dñm. In collectione similiter  
herbarū medicinaliū. symbo  
lū et orationē dominicam.  
dicere oportet.

**Q**uerendū etiam. simuleres in  
lanificis suis. **T**imordindadis  
zelis aliq̄d dicant. aut obseruent.  
nisi ut supra dictum est. **O**mnia  
in nomine dñi.

**S**i quis oblationes id est elemosinā.  
parentū defunctor. iniuste reanē.

**S**i aliquis sup mortuū nocturnis  
horis carmina diabolica cantat.  
& bibat et manducat. et quasi  
de eius morte gratulatur. & si  
alibi mortui inuigilis noctnis.  
nisi in ecclā custodiuntur.

**S**i aliquis est qui nō cōmunicet.  
**T**rib. tēporib. in anno. id est  
in pascha. pentecosten. & nate  
dñi. nisi p̄ mortiferis criminib.  
ep̄i **T** sacerdotū iudicio ac cō  
munionē fuerit remotus.

**E**st aliq̄s qui indie dominico.



Et in propriis festiuitatibus, quae  
quae operis faciat. Et si ad  
matutinas & ad missam et  
uesperas his diebus, improprie missae  
omnes occurrant.

**S**i aliquis excommunicatus, pro  
nihil duxerit & communicati  
one. et si aliquis cum excommu  
nicato communicauerit.

**S**i aliquis modum penitentie  
sibi iniunctum non custodierit.

**S**i aliquis patrem aut matrem  
inhonorat. aut percutit aut  
male dicit.

**S**i aliquis uomitum post accep  
tam eucharistiam ebrietate  
fecerit.

**S**i aliquis est qui suam decimam  
deus & seipsum retrahat.

**S**i aliquis est tam puerus. &  
ad deum alienus. ut saltem domi  
nica die ad ecclesiam perueniat.

**S**i porcani. & alii pastores.  
dominica die ad ecclesiam ue  
niant. et missas audiant.  
similiter in aliis festiuitatibus.

**S**i aliquis qui ad confessionem  
non ueniat. tunc una uice in  
anno id est in capite quad  
ragesime. & penitentiam  
pro peccatis suis suscipiat.

**S**i aliquis est qui assiduam  
ebrietate secatur. neque enim  
ebrosi regnum dei possidebunt.

**S**i aliquis est qui contra preceptum  
pastoris in aliam parrochia uenit  
ad ecclesiam & ibi communicat.  
& suam decimam dat.

**I**nquirendum de mendicis. qui pro  
patrias discurrunt. & si un  
quisque pauperum de familia  
sua pascat.

**S**i in una quaque parrochia  
decani sunt pro uillas constitu  
turi. uiri ueraces. & amantissimos  
qui ceteros admoneant ut ad  
ecclesiam pergant ad matutinas.  
missam. & uesperas et nihil  
operis in diebus festis faciant.  
& si horum quisquam transgressus  
fuerit. statim pastorem ad  
nuntient. Similiter de luxuria

& omni opere prauo .

**S**ialiquis est . qui bannū epī aut pbrī sui . et ex cōmunicatio nē parui pendens . p̄ nihilo ducat .

**S**iparro etiam pbro suo debi tum honorē impendant . aut sialiquis est qui cum uerbo

et facto inhonorat . et ei mo nita spernit . **U**colant .

**S**ialiquis est . qui peregrino aut uatori hospitium contradicit .

**I**nquirandū quas festiuitates

**S**ipatrum filioles suis . simbolū & orationē dominicā in sinu ant aut insinuari faciunt .

**S**iquat tuor aut quinq . t̄ plures . unū inter fecerint hominem .

**S**ialiquis est qui contra dicit epō aut eius ministris nec coloni aut seruis p̄t̄ cōmissa crimina . uirgis nudi cedantur .

**I**nquirendū sialiquis peregrinū quide sua patria p̄pter paganorū infestationē . t̄ p̄se cutionē fugit hac de causa quia in domo ei mansit . &

dieb . ut annis loco mercema . ni illi feruunt . p̄ proprio ser uo illum uelit habere . et uen dere . aut dare alicui p̄sumat .

**S**ialiquis est qui n̄ iuxta m̄su ram suam annonā . aut uinū . uendat . cū dñs dicat . equus abicit modius . & sextarius equus .

**D**enuntiandū etiam quā mag nū piaculū sit usuras exigere & de alieno foenore uelle ditescere . & quod sacri cano nes tales ab ecclā eici p̄cipiant .

**S**ialiquis p̄t̄ cupiditatē iudey . aut paganū int̄ fecerit .

**S**ialiquis insamens . aliquē ho minē occiderit .

**S**iquis arbore incidere . & dum openi necessano insitit aliq̄s subtus arbore deueniens in p̄ uise opprimatur .

**S**iquis conuersiones . & con spirationes sectatur .

**S**iquis ecclā aut clericū fati gare p̄sumit .

**I**nquirendū de refugis & p̄fidis  
laicis.

**P**er cunctandū. deē fr̄is. & fra  
ternitatū societatis. qualit̄  
in parrochia agantur.

**S**icantica turpia. et risū mouen  
tia aliquis circa eccl̄am can  
tare presumat.

**S**i aliquis in eccl̄a intrans fabulis  
uacare consueuit. & non diligen  
ter auscultat diuina p̄loquia. et  
siente quā missa finiatur de  
eccl̄a exit.

**S**i oblationē id est panē & uinū.  
uiri & femine admissas offer.

**E**t non uiri. conuges. p̄ illis  
offerant. p̄ se suisq. omnibus.  
ut in canone continetur.

**cap.** hec que p̄ ordine ad  
notauim. canonicis op̄at̄ &  
roborari decretis. De peni  
tentia homicidarū. Exē  
triburen̄si.

**V**t penitentia sup̄ homicidus.  
non diuerso more ut prius.  
sed in episcopus singulis uno

more agatur.

**S**i quis spontanea uoluntate  
diabolo sua dente homicidū.  
p̄petrauerit. iuxta canonū  
sanctiones & iudiciū ep̄orū  
talem penitentiā accipere debet.

**I**n primis ut licentiā.

non habeat eccl̄am intrandi.  
illos proximos xl dies. nudis  
pedib. incedat. & nullo ueni  
culo utatur. In laeuis uestib.  
sit absq. foemoralib. arma n̄  
ferat. & nihil sumat his xl  
dieb. nisi tantū panē & salē.  
& purā bibat aquā. et nullā  
cōmunionē cū ceteris xp̄i  
anis neq. cū alio penitente  
habeat in cibo et potu. ante  
quā xl dies adimplearit. Et  
ex cibo quē sumit nullis alijs  
manducet. Considerata uero  
p̄sone qualitate. & infirmitate.  
de pomis & holerib. seu legu  
minib. p̄ ut uisū fuerit aliqd  
p̄ misericordia indulgeatur. Max  
ime si quis coactus. et n̄ sponte

homicidiū fecerit . & ei omni  
modis ex canonica auctorita  
te int̄ dicatur . ut in his dieb,  
cū n̄ illa femina misceatur  
nec ad p̄nam uxore accedat  
nec cū aliquo homine dormiat .

Iuxta eccliam sit . ante cuius  
ianuas peccata sua defleat  
dieb, & noctib, et n̄ de loco  
ad locū p̄gat . Sed in uno loco  
his xl dieb, sit . Et si forte ha  
buerit insidiatores utē suę .

Inq̄m differatur si peniten  
tia donec ab ep̄o paxei ab om  
nibus reddatur . Et si infirmi  
tate detentus fuerit . ita ut n̄  
possit digne penitere . differat̄  
penitentia donec sanitati  
restituatur . Si aut̄ longa e  
gritudine detentus fuerit .  
ad sententiam ep̄i p̄tinebit .  
quomodo reum & infirmum .  
sanare disponat . Completis  
xl dieb, aqualotus . uestim̄ta  
& calciam̄ta que a se abiēgat  
nursus sumat . & capillū incidat .

**I** Quod in primo anno obseruare

**I**n primo anno post xl . debet . vii .  
dies totum illū annū . a uino .  
me done . & mellita ceruisā .  
a carne . et caseo . et pinguib,  
piscib, abstineat . nisi festis dieb,  
qui in illo ep̄iscopio acuncto  
populo celebrantur . Et nisi  
forte in magno itinere . t̄ in  
hoste . t̄ diu addominicā cur̄e .  
t̄ infirmitate detentus sit . t̄  
liceat uno denario . t̄ p̄cio unius  
denarii . aut tres pauperes  
pascendo . t̄ etiā fr̄ . v̄ fr̄ . et sabbā  
tū redimere . ita dum taxat̄  
ut unarē detrib, utatur . Post  
quā domū uenerit . aut sanitati  
fuerit restitutus . nullā licen  
tiam habeat redimendi . q̄d  
in alius duob, annis duob, debet .

**C**ompleto anni cur̄ . obseruare .  
culo eccliam ingrediatur . &  
paci osculū concedatur . In  
secundo . & t̄cio anno Similit̄  
ieiunet . nisi q̄d t̄ciā . quinta .  
& sabbatū potestatem habeat

redimendi ubicumq. est. Cetera diligenter omnia obseruet. ut in primo anno. **Quid in reliquis quatuor annis debeat obseruare.**

**Q**uatuor anni deinde restant. per quos singulos ieiunet tres quadragesimas. Una ante pascha cum ceteris christianis abstinendo de uino. medone. ceruisa mellita. caseo. et de piscibus pinguib. Altera ante natiuitate sancti iohannis. si aliquis remanet de diebus post missam sancti iohannis impleat. Tertiam ante nate domini ieiunet ut super dictum est. & in quatuor super dictis annis. tertia. u. fr. & sabbato utatur quicquid uult. & seditam. & quartam feriam. <sup>& sextam</sup> omnimodis obseruet. et nequaquam redimat. his impleatis sacra communione accipiat. **Exe. Anetiano.**

x.

**Q**ui uoluntarie homicidium fecerunt. penitentie quidem

iugam se submittant. perfectio uero uero circa uite exitum consequantur. **Expansio.**

**XI. S**iquis homicidium sponte commiserit & non uolenti resistens sequum faciens innocentem & simplicitate gradiente uitam fecerit. cuius poenitentia non communiandum. sic tamen ut si poenitentia egerit in exitu et communione uaticum non negetur. **Exe. De homicidio. Aga.**

**I**taque censuimus. **penis.** homicidas & falsos testes. a communione ecclesiastica submouendas nisi poenitentiae satisfactione crimina admissa diluerint. **Exe. et.**

**S**iquis uoluntarie. **na. necens.** & per insidias hominem uitam fecerit iugam se poenitentiae submittat. Et si hoc publice actum constat. si laicus est. a communione orationum quin quennio remoueatur. Post quin quennium. tantum morati

onā cōmunionē recipiatur.

Non autē offerat. n̄ corpus  
dñi contingat. In quo p̄durat  
xiii. annis. tunc ad plenam  
cōmunionē cū oblationibus  
recipiatur. **In eodē T. dicit.**

**S**iquis de industria. & p̄sidiis  
occiderit hominē. ab altari  
meo velles eum ut monāt.

**D**e homicidis non. **Exē. antē.**  
sponte cōmissis. prior quidē  
definitio post septennem  
penitentia p̄fectionē consēq̄  
precepit. Secunda uero qui  
quem tempus explete.

**Decadē re. Exēpla. tab  
bani. ad heri bal dum ep̄m.**

**N**am de his legimus qui homi  
nes non sponte int̄ fecerant  
dñi p̄leges latore urbes  
refugi deputasse. Ad quas  
con fugientes saluarentur  
ab ultore sanguinis p̄ximi  
sui. & non more sentur.

Vnde inde utero no mo  
scriptū est. hec erit lex ho

nucide cuius uita seruanda.

**Q**uis cussert proximū suū  
nesciens. & heri & nudius ter  
tius nullū <sup>litigū</sup> <sup>quē</sup> habuisse  
cō probatur. Sed abisse sim  
pliciter cum eo in siluam ad  
ligna cedenda. & in suctione  
lignorū securis fugerit. de manu  
aut ferrū delapsū de manu  
brō amicum eius p̄cussert  
& occiderit. hic ad unā urbi  
um sup̄ dietarū c̄fugiat & uiuat.

**Decadē re. Exē. Normacensi. cap. v.**

**S**epe contingit ut dū quis operi  
necessario insistent arborē  
incidat. aliquis subitus ipsā  
ueniens de primatur. & id  
circo si uoluntate. T̄negle  
gentia incidentis arborem  
factum est. ut homicida  
penitentie debet omnino  
submitti. Quod si non uoto  
sed incuria illius nondeniq̄  
sententia contigit. Sed dū  
ille operi necessario fortassis  
in cūberet. iste insperatus

occurrit sub arbore. & sub ipsa  
oppressus est. incisor arboris  
non tenetur pro homicida.

*Decade rē. lxx. tribun. ensi.*

**S**i duo fr̄s in silua arbores suc  
ciderint. & ad propinquante  
casura unius arboris. fr̄s fratri  
caue dixerit. & ille fugiens  
in pressurā arboris incidit.  
& mortuus fuerit. uiuens fr̄s  
innocens de sanguine germani  
diudicetur. *Ex eodem.*

**M**ater si iuxta focū infantē po  
suerit. & alius homo aquam  
in caldaria miserit. & ebullita  
aqua infans sup̄ fusus mortuus  
fuerit. p̄ negligentia mater  
peniteat. & ille homo securus  
sit. *Exod. cap. xx. Decade rē.*

**D**homicidus n̄ sponte commissis  
quali penitentię uigo submit  
tantur. Iniqui fecerunt ea. in  
ep̄i sententia maneat. *Exode.*

**S**iquis filium suū non sponte  
occiderit. iuxta homicidia  
non sponte commissā peniteat.

**S**iquis casu n̄ uolens homicidiū  
p̄ petrauerit. quadraginta  
dieb. in pane & aqua penite  
at. Quib. p̄ actis. biennio  
ab oratione fidelium segreget.  
non cōmunicet nec offerat.

Post biennū in cōmuniōne  
orationis offerat non tamen  
cōmunicet. Post quin<sup>num</sup>  
ad plenā cōmuniōne recipiat.  
Ab stinencia ciborū maritimo  
sacerdotis maneat. *Qui p̄ fa  
dam hominē occiderit expen.*

**Q**ui p̄ uindicta fr̄s. aut aliorū  
parentū hominē occiderit.  
ann̄ primū penit̄. & sequentib.  
duob. tres quadragessimas ob  
seruet. & legitimas fenas. id  
scdm. quartā. et vi. fr̄. *lxx.*

**Q**ui p̄ uā & rixam. et *exode.*  
ebrietate subito hominem  
occiderit. iiii. ann̄. penit̄.

**S**iquis liber. *lxx. Exodem.*  
iubente domino suo seruum  
occiderit. xl dies penitent̄.

Et si quis aliquis liber iubente

domino suo hominē innocentē  
occident . ann. i. pen̄ & induob,  
alut annis tres quadrage  
simas obseruet . & legiti  
mas feras. **Exē agatenſi.**

**Q**uiſ qui ſeruos ſuos  
extra iudicē necant . Siquis  
ſerūū p̄p̄rū ſine conſcientia  
iudicis occident ex cōmuni  
catione bienni reatum ſang  
uinis emundabit . **Deparrici  
diſ. & fr̄icidiſ. Exē moḡ.**

**S**tatuimus in parricide & fr̄icide.  
p̄nūſ anni circulū ante fores  
baſilicę . orantes dñi elemōā  
p̄ſeuerent . Completo anni  
circulo introducantur eccliam  
tamen int̄ audientes uſq̄ dū  
unius anni ſpatio finiatur  
ſtent . **hiſta p̄actiſ. ſi peni  
tentię fructuſ in eis conſpiciūt  
corpōſi & ſanguiniſ dñi par  
ticipet ſiant . ut non obdurent  
deſperationē . Carnē n̄ man  
ducent omnib; dieb; uite  
illorū . leuinent aut̄ uſq̄ ad**

nonā die horā cotidie exceptoſ  
feſtiſ dieb; . atq; dominiciſ. **Ab  
ſtinēt aut̄ a uino . medone .  
atq; mellina . et uſa tres dieſ  
p̄ ebdomadam . Arma portare  
non audeant . niſi contra paga  
noſ & ubicumq; ire maluerūt  
nullo uehiculo deducantur .  
ſed pedib; . p̄p̄riſ p̄gant **Tēp̄  
aut̄ huiuſ penitentię in ep̄oſ  
ponimus arbitrio . ut ſedm  
conuerſationē illorū aut  
extendere . t̄ minuere ualeant .  
Ab uxorb; ſi habuerunt n̄ ſepa  
rent̄ . Si aut̄ non habuerunt .  
& ſe continere non ualuerunt  
legitimaſ accipiunt̄ in cō  
iugio ſeminaſ ne in fornicatio  
niſ uoſ ſaginē incidere uide  
antur . Si aut̄ antequā duxer  
p̄dictorū annorū finiatur  
curracula finiſ uite illorū  
p̄uenent̄ . uiaticū illiſ n̄ neget̄ .  
**hē deparricidiſ. ex alio cōcil  
Mogont̄ . Cap. xx.******

**P**arricidū quāſit̄ detecta



bile crimen. in iudicio facto  
int̄ cham & abel. fr̄m suū  
dn̄s ostendit. Sed quia mo-  
dernis temporib. parricide  
p̄ fugi decurrunt p̄ diuersa  
loca. & uariis uicis & gule  
inlecebris deseruiunt. melius  
nobis uidetur ut in uno loco  
manentes penitentia distric-  
ta semet ipsos castigent si  
forte dn̄i bonitate indulgen-  
tiam facinoris sui p̄cipere  
mereantur. **Q̄d parricidis  
arma & cingulū. int̄ dicat̄.**

**N**on enim eis licebit ultra  
militie cingulū sumere &  
conuugis copulari. quia sacri  
canones hoc eis non consen-  
tunt. **Cap̄ lib. iii. cap̄ xvii.**

**Q**ui hominē publicā peniten-  
tiam agentē int̄ fecerit.  
bannū nr̄m in templo cōponat.  
& ueregel dū eius proximis  
p̄soluat. **De eo qui hominē  
in eccl̄a. int̄ fecerit. lxxvii  
libri. cap̄ xiiii.**

**S**iquis autē ex leui causa.  
aut sine causa hominem  
in eccl̄a int̄ fecerit.  
de uita cōponat. Si uero  
ruxati foris fuerint. &  
unus alterū in eccl̄a  
fugerit. & ibi se defendendo  
eum int̄ fecerit. Et si unus  
facti testes n̄ habuerit. cū du-  
odecim testib. iuret legiti-  
mās. Sed defendendo eum int̄  
fecisse. Et post hec sol. de  
ad pacē eccl̄e. quā illo homi-  
cidio polluerat. & in super-  
bannū nr̄m soluere cogatur.  
**Si uero qui int̄ fecerit est absq̄  
cōpositione iaceat. ac de in-  
de int̄ fecerit. Scdm̄ iudiciū  
canonicā congruam facinori  
q̄d amiserit penitentia accipiat.  
Si p̄prios seruis hoc cōmiserit  
iudicio aque feruentis ex-  
aminetur utrū hoc sponte  
ansē defendendo fecisset.  
Et si manus eius exusta fuerit  
int̄ ficiatur. Si autē n̄ fuerit.**

dominus eius iuxta qd iure  
 regel & illius est ad eccliam  
 p soluat. aut si uoluerit eu  
 eidem ecclie tradat. De ecclie  
 siastico & fiscalino & bene  
 ficiario uolumus. ut p una  
 uice uere gel dus p eo copo  
 natur. Altera uice ser uis  
 ad suppliciu tradatur. here  
 ditas tamen liberi hominis.  
 qui ppt tale facinus ad  
 morte fuerit iudicatus. ad  
 legitimas heredes illius pue  
 niat. Sinatio ecclie cuius  
 porta reliquis scoru e se  
 crata est. huius cmodi homi  
 cidium p peccatu fuerit

**S**imilit coponatur et emdet.  
**S**i uero non est consecrata eode  
 modo com ponatur. Sicut  
 com poni debet qd in immu  
 nitate uiolata comittitur.

**De inbris sacerdotu & cle  
 ricor ex eode cap. xiiii.**

**S**anguinis effusio in ecclia  
 facta cu fuste. Si pbr fuerit

in po coponatur. Duas par  
 tes eidem pbro. tertia pfre  
 do ad eccliam. & in sup bannu  
 nrn. Similit de diacono  
 iuxta copositione eius in tri  
 plo. cu banno nro coponat.  
 De sub diacono & de unius cui  
 cuq ordinis clerico scdm  
 suam copositione in tri plo  
 p soluat & in sup bannu nrn.

**S**imilit & de icu **De icu**  
 sine sanguinis effusione.  
 de unius cuq ordinis clerico  
 in tri plo coponatur. In sup  
 & bannu nr. Et qui n habet  
 unde ad eccliam p soluat.  
 tradat se in seruitum eidem  
 ecclie. usq du totu debitum  
 p soluat. **Ex e tributuensi.**

**E**t si qua in ipsos clericos. t in  
 ecclias p peccata fuerint id  
**S**iquis clericu expoliauerit.  
 aut uulnerauit. Taliqua  
 iniuria fecerit. decimas  
 ecclie tulerit. t retinuerit.  
**S**i non prius p seculari po

rentiam digne uindicatum  
fuerit. ep̄s ad suam synodum  
illos male factores uocet et dig-  
ne emendet. Si contempserint  
uenire. ex cōmunicentur.

**S**iquis clericum . . . *Ex eodē.*  
uerberauerit t̄ debilitauerit  
aut in aliquo leserit. & canoni-  
ce peniteat. & ad legē em̄dat  
iuxta q̄d in capitulari scriptū ē  
*Ex cō. Toletano.*

**S**iquis depotentib. clericum.  
aut religiosum expoliauerit.  
& ep̄s mandauerit eum ad se  
uenire ut audiat. & con-  
tempserit. In inuicē mox scripta  
p̄currant p̄ om̄s p̄uincie ep̄os  
& quoscūq. adire potuerint.  
ut ex cōmunicatus habeatur.  
donec audiat. & reddat ali-  
ena. *Ex cō. Triburienti.*

**S**iquis in atrio ecclē pugnam  
cōmittit. aut homicidium  
facit. que q̄d p̄ inuinitate  
uiolata em̄ dandum est alta-  
rio soluat. cui cumq. fuerit

ecclē illa. *Ex eodem.*

**S**iquis in ecclē clericū fuisse  
aut gladio p̄culserit. ut sang-  
uis exeat. t̄ deictu sine effu-  
sione sanguinis. iuxta q̄d  
in cap. Scriptum ē cōponatur.  
id est in triplo sc̄dm suā cōposi-  
tionē. *Ex eod. Ex cap. 11.*

**P**er latum est quoq. ad sc̄m  
synodū q̄d quidā laici in p̄be-  
agunt contra p̄bros suos. ita  
ut demorientiū p̄bros sub-  
stantia partes sibi uindicerit.  
Sicuti de p̄p̄is seruis. Inter-  
dicimus itaq. ne hoc ulterius  
fiat sed sicuti liberi facti sunt  
ad suscipiendū gradū et agen-  
dū diuinū officium. ita abe-  
is nihil exigatur p̄ter dī of-  
ficium. De peculiani uero sacer-  
dotū nihil sibi usurpet. Sed  
de duab. partib. faciant p̄bri  
q̄d ei s̄ uisum fuerit. tertiam  
sc̄dm canonū iussa quibus  
seruiunt relinquunt ecclēsis  
*Ex eodem.*

**P**br̄ uulneratus aut̄ cesus  
si mortē euaserit. tota cōpo-  
sicio cedat p̄bro. Si uero mor-  
tuus fuerit. cōpositio inter  
diuidatur portiones. Idē  
altari cui p̄br̄ deseruebat  
pars una. altera ep̄o. tertia  
parentib. p̄br̄i soluat̄ur.  
**Decadē re. Ex cap̄ lib. ii.**

**P**br̄i interfecti **cap̄al viii.**  
ep̄o ad cuius partem etiam  
pertinet soluantur. Scdm̄  
capitulare gloriosi caroli  
genitoris nr̄i. Ita uidelicet  
ut medietatē uiuere geldier.  
ep̄i utilitatib. ecclē cui p̄fuit  
tribuat. & altera medietatē  
in elemosina illius uisit̄ disp-  
nat. quia nullus nob̄ heres  
proximior uidetur. quā ille  
qui ipsum dño sociauit.

**Deo q̄ sacerdotē occiderit**  
**Ex c̄ cilio. uoormacensi.**

**Q**uisacerdotē uoluntarie oc-  
ciderit. carnē non comedat  
& uinū n̄ bibat. cunctis dieb.

uite sue. **L**euiuet usq; ad ues-  
perā exceptis dieb. festis atq;  
dominicis. **A**rma non sumat  
equū non ascendat. ecclēam  
p̄ quinquennū n̄ ingrediat̄.  
sed ante fores ecclēe fiet. **P**ost  
quinquennū ecclēam ingre-  
diatur nondū uero cōmunicet.  
sed int̄ audientes fiet t̄ sedeat.

**C**um aut̄ fuerit duodecimi  
anni cursus finitus. cōmuni-  
candi ei licentia concedatur.  
& equitandi tribuatur remis-  
sio. **M**aneat aut̄ in reliquis  
observationib. tres dies per  
ebdomadā ut p̄fectus puri-  
ficari mereatur. **De eadē re.**  
**Ex c̄. moſo. cap̄ xxiii.**

**Q**uī p̄br̄m occiderit. xii. an-  
norū ei penitentia scdm̄ ca-  
nones imponatur. **A**ut sine ga-  
uerit. Si liber est cū xii. uiret.  
**S**i aut̄ seruus. sup̄ xii. uoſemes  
feruentes se purget. **C**onuet̄  
noxia usq; ad ultimū uitę tēpus  
militię cingulū deponat &

uxorem amittat. **Deo qui  
pbrm degradatū occidit**

**N**unciatum est. **Exodēcit.**  
nobis quod aliqui quiolim  
dixerunt se fuisse sacerdotes.  
& post ea degradati p suis  
peccatis penitentiam agendo  
<sup>plene</sup> suffragia scōx p diuersa loca  
transcuntes questierunt. qu  
cidati sunt. huius cōmodi int  
fectorib. omnē ecclesiasticā  
denegamus cōmunione donec  
dignā penitentia p reatu suo  
scdm iudicium epōrū exsoluant.

**De homicidis clericorū: ex  
cap lib. iii. cap xxv.**

**Q**ui subdiaconū occidit. cccc. solid.  
componet. Qui diaconū. cccc.  
Qui pbrm. de. Qui epm. deccc.  
Qui monachū. cccc. solid.  
componat. **Ex penitentiā**

**S**iquis ep̄s aut aliquis ordi  
natus homicidium fecerit.  
x. ann̄ penit̄. tres & ex his  
in pane & aqua. **Exodē**

**S**iquis ad homicidiū faciendū

ē senserit & consiliū dederit  
& factū fuerit. vii. ann̄.  
penit̄. Si uero non fuerit  
factū. iii. ann̄. peniteat.

**Ex dicit. ferrandi. diaconū**

**P**etruose sede capiunt.  
qui existimant constantū  
homicidas esse qui manib.  
hominē occidunt. & n̄ poti  
us eos p quorū concilium  
& fraudem: & exortationē  
homines extinguntur;  
**N**am uidei dnm̄ nequaquā  
p prius manib. int̄ fecerunt.  
sicut scriptū est nobis non  
licet int̄ ficere quēquā.  
sed tamen illis dnm̄ mors im  
putatur. quia ipsi eū ling  
ua crucifixerunt. Dicentes  
crucifige eum. **V**nde unus  
euangelista dicit dnm̄ cru  
cifixum hora tertia. alius  
sexta. Quia uidei crucifix  
erunt eum hora tertia ling  
ua. Multes hora sexta ma  
nib. Qui ergo hominē tradit.

ille cum vitē ficit. Dñō di  
 cente. Manus peccatū habet.  
 quimē tradidit tibi. Unde  
 salmita. Filii hominum  
 dentes eorū arma & sagitta  
 & lingua eorū gladius  
 acutus. Subiciam ergo se  
 penitentia. quorū consilio  
 sanguis funditur. si ueniam  
 sperneri uolunt. *De his qui  
 p̄ nihilo ducunt homici  
 diū in bello p̄petratū: exēpla  
 tabani Adherbal dū ep̄m  
 aut isidorensē de p̄lio ad  
 fontana cum gesto.*

11.

**Q**uod autē quidam homici  
 dum. qđ nup̄ in seditione  
 & p̄lio principū nr̄orū p̄pe  
 tratumē. excusant quasi nō  
 necessariū sit p̄ hoc cui libet  
 agere penitentia. eo qđ iussu  
 principū p̄ actū sit & di iu  
 dico ita finitū. Scimus  
 enī qđ dī iudicium semp̄  
 iustum est. & nulla rep̄hensi  
 one dignam. Sed tam oportet

considerare qui hanc necē  
 nefariā defendere cupiunt.  
 utrū illos quasi corā oculis  
 dī innocuos excusare possint  
 qui p̄t auariciam que om  
 niū malorū radix est & ido  
 lorū seruituti cōparatur  
 at qđ p̄t fauorē dominorū  
 suorū temporalū. et nūdū  
 contēpserunt. & mandata  
 illius spernentes non casu.  
 Sed p̄ industria homicidiū  
 fecerunt. Unde in exodo  
 scriptum ē. Siquis de indu  
 tria & p̄ insidias occiderit  
 proximū. ab altario meo  
 euellēs eum emoriatur. Et  
 inde utero nomio. Siquis  
 odio habens proximum suum  
 insidiatus fuerit uite ei. & sur  
 gens percussit eum. & mor  
 tuus fuerit. et fugerit ad unā  
 de sup̄ dictis urbib. mittent  
 seniores ciuitates illius. & ca  
 pient eum de loco refugii  
 & tradent eū in manus proximi.

cuius sanguis effusus est  
& moriatur nec misereberis ei.

**I**llum itaque quem dominus dignum  
morte esse iudicavit. quis di-  
cat seum non esse. & quomodo  
contrarius legi dei non existat  
qui hoc quod deus precepit causa  
esse contendit. **Sed** inter hec  
sciendum est. quod magna dis-  
tantia est inter legitimum  
principem & seditiosum tyrannum.

**S**i quis hominem in **lxxviii.**  
bello publico occiderit al-  
dies peniteat.

**S**i clericus homicidium fecerit  
& proximum suum occiderit. odu  
meditatione exul. **xii.** ann  
peniteat.

**S**i quis hoc crimen perpetraverit.  
quidam iudicaverunt. ut **xii.**  
ann. **lxxviii.** penitentiam egis-  
sent. quidam usque ad finem  
vitae sicut Cain qui similia  
perpetravit.

**Q**ui hominem debilitaverit. &  
deformem fecerit. in pensas

in medicos tribuat. & ma-  
cule precipium. et opus eius  
donec sanetur restituat &  
dimium annum peniteat. **S**i vero  
non habet unde hoc restituat  
annum i. peniteat. **De truncatio-  
nibus membrorum. Et est magis cap.**

**H**is a quibus domini sacramenta  
tractantur. iudicium sang-  
uinis agitare non licet. **Et**  
ideo magno opere talis ex-  
cessus prohibendus est. nec  
indiscrete presumptionis motibus  
agitata aut quid morte plec-  
tendum est. **sententia** propria  
iudicare presumat. aut trunca-  
tiones quibus libet personis  
aut ipse inferant aut inferen-  
da precipiant. **Quod** si quis  
quam horum in memor preceptorum  
aut in ecclesie sue familiis.  
aut in quibus libet personis tale  
aliquid fecerit. et concessi  
ordinis honore privetur  
& loco. **Sub** perpetue damp-  
nationis religatus ergastulo.

Cum tamen cōmunio ex eum  
ex hac uita non neganda ē.  
pp̄t̄ dñi misericordiam. **Que de  
beat discretio ecclesiarum  
rectorib. esse neq̄ inēdictā  
disciplinā subeat homici**

**C**um iuxta anti .du nota. lvi.  
que institutio nis edictū  
plus erga corrigendos agere  
debet beni uolentia quā se  
uerita .s. plus exhortatio  
quā cōmotio . plus caritas  
quā potestas adhiberi debet.  
**De parricidio. Ex lege. Theo  
dosiana lib viii.**

**S**iquis patrē . matrē . fratrem .  
sororē . filiū . filiam . talios  
pp̄nquos occiderit . remoto  
alio genere torm̄ torū facio  
des om̄is sacco qui culleus  
nominatur. In quo cū missus  
fuerit cum ipso etiā serpens es  
claudatur. Et si mare uicinū  
non fuerit . in quolibet gur  
gite p̄iciatur. Ut tali pena  
dāpnatus. nullo unquā tēp̄

lviii.

obtineat sepulturam. **De domina lvi.  
que ancillā occiderit. Ex heliber.**

**S**i qua domina a furore zeli  
inflammata ancillā occiderit.  
ita ut intra tertium diem ani  
mā cū cruciatu emittat. eo  
quod incertū sit uoluntarie an  
casu occiderit. Si uoluntarie.  
post <sup>vii</sup> annū. Si casu p̄ quinq̄  
annorū tēpora. ac legitima  
penitentia ad cōmunionē  
admitti placuit. **Ex legē  
theodosiana.**

Lx.

**S**i seruus dum culpam dominū  
uindicat. mortuus fuerit.  
dominus culpa homicidii  
non tenetur. quia tunc homi  
cidii reus est. si occidere uo  
luisse conuincitur. nam em̄  
datio n̄ uocatur ad crimen.  
**Ex e mogo tensi.**

Lxi.

**S**i quis infantē suum incaute  
oppresserit. aut uestimōrum  
pondere suffocauerit. & hoc  
post baptismū factū fuerit.  
ad dies penit̄. in qua <sup>pano</sup> et aqua



herbariis, atque leguminibus.  
& a coniuge se absteat. Post  
ea tres annos peniteat plegi  
timas ferias. & tres in anno  
quadragesimas obseruet. **Q**  
si ante baptismum infans op  
pressus fuerit. proximos octo  
dies ut supra peniteat. Postea  
uero quinquennium expleat.

**Excepta iabham ad re in  
baldum cor epm.**

**S** infantibus, aut qui mortui  
inueniuntur cum patre &  
matre. et non apparet utrum  
a patre. aut matre occisus  
sit ipse infans & suffocatus.  
an propria morte defunctus.  
non debent inde secum esse.  
nec sine penitentia ipsi pa  
rentes. Sed tamen in eis con  
sideratio debet esse pietatis.  
ubi non uoluntas sed euentus  
mortis causa fuit. Si autem  
eos non lateat ipsos esse in  
fectores scire debent graui  
se deliquisse. **Q**uod in anciano

concilio commo probatur. Quidam  
autem trium annorum peniten  
tiam huiusmodi hominis  
iudicant esse debere. quorum  
unum ex his exigat in pane  
& aqua atque se ab omni lux  
uria. tempore penitentiae sue  
custodiat. **Exponit cap. xvii**

**Lxii. P**arenis femina cuius filius  
pro negligentiam non baptizatus  
obierit. anni i. pen. & nunquam  
sit sine aliqua penitentia.  
Si autem pro negligentiam sacerdo  
tis. requiritur in primo bello  
cap. c. xx. viii. **Ex. Anci**

**Lxiii. D**e mulieribus, qui for. **fano.**  
necantur & partus suos  
necant. & que agunt secum  
ut utero conceptos exci  
ant. Antiqua quidem de  
finitio usque ad exitum uite  
eas ab ecclesia renouet huma  
nus autem nunc definimus.  
ut eis. x. annorum tempus.  
secundum prefixos gradus peni  
tentia largiatur.

**Exe hilar densi.**

**H**uero qui male conceptos  
ex adultero factos. Teditos  
necare studuerunt. Tmuen  
trib. matrū potionib, aliqb,  
colliserunt in utroq. sexu ad  
ulteris. idest patri. Tmatri  
post septē annor. curricula  
cōmunio tribuatur. Ita  
tamen ut omī tempore uite  
sue fletib, & humilitati in  
sistat. **Exe heliberrano.**

Lxxv.

**S**iqua mulier absente marito  
p adulterium accepit ulq,  
qd facinus occiderit. placuit  
ux infine eidandā cōmuni  
onē eo qd ge minauerit scelus.

**S**iqua mulier par **Expenit.** Lxxvi.

tū suū ante xl dies in utero  
sponte p diderit. annū. penit

Si uero post xl dies eū occi  
dent. iij. annū penit. Si uero  
post quā animatus fuerit  
eū p diderit. quasi homicida  
penit. Sed dicitur multum  
urgū paupcula p difficul

Lxxviii.

tate nutriendi. aut fornā  
canā causāsit. & p suis cecelens  
celandi faciat. **Exeode.**

Lxxvii.

**M**ulier si uoluntarie occide  
rit filium suum aut filiam  
suam. p homicidio. x. annis  
penit. **Exe. roma censi.**

Lxxviii.

**S**unt quēdā mulieres ut ad  
noticiā scī concubi puenit  
que ex fornicatione conce  
pientes metuentes ne sce  
lus qd occulte ppetiarit  
manifestū fieret. Infantes  
quos pepererunt occiderunt  
& terre congerē cooperu  
erunt. Aut in aquas pcecer.

**Q**d quantū ne falsis cāones  
anciani. E liberritani atq,  
hilar densis conēt testes sūt.

**H**is itaq, uix infine dandā  
ēē cōmunione decernunt.

**S**ed humanius tractantes.  
post decennē penitentiā.  
tales placuit ad cōmuni  
onem recipi. **Exeode.**

**I**gitur quia diabolo sua

Lxxviii.

dente. & carnis fragilitate  
delectante. et ideo consentiente. Lxx

multo cetera talia perpetrantur.

Ideo ex una mortifera potio  
ne. aliam ut cuique. mederi eu-

pientes ne geminetur. See

lus scilicet adulteri & ho-

mici di damus concilium.

ut unusquisque sacerdos in

sua plebe publice adnun-

ciet. ut si aliqua femina

clanculo corrupta concepe-

rit & peperit. nequa quam

diabolo cohortante filium.

aut filiam suam interficiat.

Sed quo cuique. proualeat ingenio

ante ianuam ecclesie partum

deportari faciat ibique. pici-

ut sacerdoti in crastinum delat.

ab aliquo fidei suscipiat

& nutriatur. & tali ex causa

homicidii reatum et quod maius est

particidii euadat. Nam qui

filium aut filiam interficit.

particida omnimodo tenetur.

**De expositis infantibus. lege**

**theodosiano lib. v. cap. vi.**

**Q**uicumque expositum recenti

partu sciente patre & matre

& domino collegent. & suo labore

educauerit. nullius a quo

collectus est potestate existat.

seu ingenium. seu seruum.

quae nutriunt esse uoluerit.

**Q**ui expositum. **Ex eodem.**

puerum & puellam sciente domino

& patrono misericordie causa col-

legerit. in eius domino perman-

nebit. si tamen contestacio

in de collectione eius episcopi &

clerici sub scripterunt. Quae

post ea suum dicere. quisque

non poterit. quae precisse &

batur ad mortem. **Ex eodem.**

**S**iquis infantem a sanguine

nutriert. habendi eum &

possidendi habeat potesta-

tem. Sane si nutritum dominus

& patrem recipere uoluerit.

aut eiusdem mentis mancipium

nutritori donec. aut precium

nutritor quantum uoluerit

quinutritus est consequatur.  
**H**omicidi s. *lxv. Turonensi.*  
penitus non comunicandū.  
donec p confessionē peniten  
tiē ipsorum crimina diluant.  
*De his q uxores occidunt. lxx*

**S**imaritus uxore. *mobonē.*  
aut uxor maritū int fecerit  
equū iudicium sic sup dicen  
te dno. *Non consideres psonā*  
*pauperis. nec honores uultum*  
*potentis. Et post pauca. Ita*  
*inquit paruū audiens ut mag*  
*nū. ne accipietis cui quā psonā*  
*quadi iudicium est. Idcirco*  
*utrq. eor. in huius cemodi.*  
*crimini accusatione. Sine ga*  
*uerti pā r iudicio examinet.*

*lxxviii. cap. lib. iii. cap. lxxxviii.*  
**V**thomicidia infra patriam. sic  
in lege dñi. int dictū est nec  
causa ultionis nec auaricie  
nec latrocinandī fiant. & ubi  
cumq. inuenta fuerit. au  
dicib. nr̄s scdm legē ex nr̄o.  
mandato uindicerit. & non

occidatur homo nisi lege.  
iubente. *Ex eodem.*

**Q**uicūq. p propria uxore derelicta.  
t absq. lege sine causa et certa  
p batione. int secta. aliā dux  
erit uxore. armis depositis.  
publicam agat penitentiam.  
**Et si contumax fuerit cōp**  
**hendatur.** a comite & ferro  
uinciat. & in custodia  
mittatur donec res ad nr̄am  
noticiam deducatur.

*Depugna duorū q dñi*  
*cāpū appellant q d pmpu*  
*tato ad ultero solet exer*  
*cen. excepti nicolai pp. ad*

**M**onachiam. *carolū regē.*  
uero in lege non assumim.  
quā pcepta fuisse non re  
perimus. quā licet inisse  
quosdam legerimus sicut sēm  
dauid & goliath sacra p dicit  
historia. nusquā tamen ut  
p lege teneat alicubi diui  
na sancti auctoritas. cū hoc  
& hui cēmodi sectantes dñm

solū modo tēptare uideant̄. LXXVIII.

**V**erū sicut multox.  
relatu didicim'. Lotharius  
rex euentū celebrare dispo  
nit. Et theturgam regina  
examini pprio & iudicio  
subicere meditatur. Et si qui  
dem eam prestigis falsita  
tis sue potuerit exhibere  
quasi non fuerit legitima  
sua uxor. uult eam penit  
a se sequestrare. Sin autem  
uult eam tā quā ppriam  
uxorē admittere. Sed  
de inde quasi mechata fu  
erit insimulare. atq; p hoc  
homine suum & hominem  
theturge ad monomachā  
impellere. & si homo ipsius  
regine ceciderit dispo  
nere hanc sine dilatione perime  
re. Que quantū sint omni  
diuine legi contraria magni  
tudo prudentie hie credim'  
iam aduertit. **Ex cap. De  
particidis.**

**Q**ui cum q. ppter cupiditatem.  
retū. patre. aut matre. fratre.  
aut sorore. t nepotē. t aliū  
ppinquū suum int fecerit.  
hereditas int fecit adlegiti  
mos heredes pueniat. Inter  
fectoris uero hereditas int  
cū redigatur. Ipse uero or  
dinante epō publice peni  
tentia subdatur. **Ex eode**

**V**t mag<sup>n</sup> gones & conuiones.  
qui sine omne lege uagabun  
di uadunt p istam terram  
non sinantur uagari adde  
ceptiones hominū nec isti  
ferro conligati. atq; con  
stricti. qui dicunt sibi in  
iunctū eē a sacerdote. ut  
uagi & fugi ppatrias ambu  
lant. Melius nob uideatur ut  
uno loco p maneant labo  
rantes & seruentes & patien  
tiam habentes scdm qd sibi  
canonice impositum fuit.  
**De fadis coheres.**

**LXXIX.** **S**iquis aliqua necessitate co

gente homicidiū cōmista.  
comes incivis ministerio  
res est ppetrata & cōposi  
tionē facere. et fūdā p̄la  
cramentū pacificare faciat.

Qd si una pars ei ad hoc consen  
tare noluerit. id est aut  
ille qui homicidiū fecerit  
aut is qui cōpositionē sus  
cipere debet. faciat illū  
qui ei contradicit ad p̄sentā n̄m  
venire. ut cum scdm̄ tēpus  
qd̄ nob̄ placuerit in exilio  
mittamus. donec ibi castigē  
ut comitatus in obediētia ul  
terius eē non audeat. & mar  
dāpnū non ad crescat. **De fe  
mina. que virū p̄ maleficiū.**

**M**ulier si aliquos interimit **Lxxxii.**  
arte malefica. id est p̄ poculū  
aut p̄ aliquā artē. vii. ann̄  
penit. Si paup̄cola. iii. ann̄  
penit. **Ex. heliberti.**

**S**i quis uero maleficio int̄ficiat **Lxxxiii.**  
alterū. eo qd̄ sine idolatriā  
p̄ficere scelus non potuit.

nec in fine p̄cipiendā esse illi  
cōmunione. **Vnde sup̄.**

**S**i quis maleficio suo aliquē p̄ **Lxxxiiii.**  
diderit. vii. ann̄ penit &  
elemosinas multas faciat.

**S**imuliter maritū suū. **Lxxxv.**  
causa fornicationis uenōno in  
terficit aut quacūq. arte  
perimere facit. quia domi  
nū & seniore suū occidit x.  
annis penit. **Ex lege romana.  
pauli sententiarū. Libri. v.**

**M**andatores cedis id est qui ho **Lxxxvi.**  
mines p̄cipiunt. Usuadent  
int̄ficere. p̄inde ut homici  
de puniantur. **Ex eodē.**

**Q**ui uero aliquē int̄ficiat ho **Lxxxvii.**  
minē. aliquando ab soluitur.  
& qui n̄ occidit ut homicida  
teneatur. t̄ dāpnatur. Consi  
lium enī unius cuiq. non fac  
tū puniendū est. ideoq. qui  
cum uellet occidere. id casu  
aliquo p̄petrare non potuit.  
ut homicida punietur. & is  
qui casu uictu teli hominem

inprudenter occidit absoluit.

*Qui hominē castrauent. lxxv. exii*

lxxviii

**Q**ui hominē libidinis aut negotiationis causa castrauent. castrandumq; tradiderit. siue seruus siue liber sit. capite puniatur. *Vnde supra.*

lxxviiii

**S**i aliquis causa explende libidinis. t. odii meditatione. ut n̄ ex eo soboles nascatur. homini aut mulieri aliquid fecerit. t. ad potandū dederit. ut n̄ possit generare aut concipere. ut homicida teneatur. hoc eorum idcirco ex lege romana ex p̄ maxima parte concordat.

*Ex eadē lege. cap. xxiiii.*

xc.

**C**ives romani qui se iudaico ritu. t. seruos suos circū eudi patiuntur. bonis adēptis insulam deportantur. medici capite puniuntur. *lxxv. exii*

xcv

**I**udei si aliene nationis cōparatos seruos circū eiderint. aut exilio deportentur. aut capite puniantur.

*De his q̄ sp̄m̄ fierunt. exē. h̄nc.*

**P**lacuit ut hi qui sibi ipsis aut p̄feritū. aut p̄uenenū. aut p̄ p̄cium. aut suspendiū. t. quo libet modo inferunt mortē. nulla p̄ illis in oblatione cōmemoratio fiat. neq; cū salmis ad sepulturā eorū cadauera deducantur. Multienim sibi hoc p̄ignorantiā usurpāt.

*Similit̄ & de his placuit qui p̄ suis scelerib; puniuntur.*

cxiii

*Quesitum. Exē magontide.*

**Q**ui ab aliquib; fratrib; de his qui impatibulis suspenduntur. p̄ suis scelerib; post confessionē dō pactā. utriū cadauera illorū ad eccl̄as deferenda sint & oblationes p̄ eis offerende. & missę celebrande annon.

**Q**uib; respon demus. Si omnib; de peccatis suis purā confessionē agentib; et digne penitentib; cōmuniō in fine scđm̄ canonicū uisū danda. *Cur n̄ eis qui p̄ peccatis suis*

penā extremā p̄soluunt

Scriptū est enī . Non iudicat  
dñs his iudip sum. **Ex de dñe**

**F**ures & latrones. **Tribur.** cxvii  
sinfurando et p̄ dando occi  
duntur. uisum est p̄ eis n̄ o  
randū. Si cōprehensi . aut  
uulnerati p̄bro t̄ diaē c̄fessi  
fuerint . cōmuniōne eis n̄ ne  
gamus. **Ex mogontiac.** cxv

**Q**uodu meditatione . t̄ p̄pter  
cupiditatē uideū t̄ paganū  
occiderit . quia non leue uitū  
cōmittitur . ut homicidā con  
uenit penitere quando quidē  
nec extens gentib . nisi oblata  
pacē respuerint . bellū est po  
pulo antiquo pentus infer  
re p̄ceptū . **Ex eodem.** cxvi

**S**iquis insaniens aliquē oc  
cidit . si ad sanā mentem  
p̄uenit . leuor ei p̄  
nitentia imponenda .  
quā ei quisana m̄te tale  
q̄d cōmiserit . Cui quāuis  
pe nitentia sit imponenda

quia ipsā infirmitas causa  
peccati licet fortassis occulta  
contigisse creditur . Tantum  
tamen leuor quā et quisan  
aliquē occidit . quantū int̄  
sanū & insanū . irrationabile  
at rationabili constat eē . dis  
criminis. **Ex mogont**

cxvii

**S**iquatuor aut quinq̄ homines  
seu & tam plures contra unū  
hominē fixati fuerint . & ab  
his uulneratus mortuus fue  
rit . qui cūq̄ eorū plagam  
imposuit . scđm statuta cano  
nū . ut homicida iudicetur .

**E**t si manifestari **Ex eodē.**

cxviii

potest quē libet hominē p̄pe  
tasse homicidium . Scđm  
canonicā auctoritatē . con  
dignū penitentie iudiciū  
illi ingeratur . Si aut̄ manifes  
tis iudicis n̄ potest p̄bari eū  
homicidā eē . nec ipse uult  
confiteri . omni potentis di iu  
ditio cui om̄a occulta mani  
festasunt reseruetur. **Etiam**



indiceatur qđ cōmuniōne  
ecclesiastica indignus sit.  
donec ppetratū crimen cōfi  
teatur. & p confessionē et  
penitentiā condignā ab hoc  
crimine se absoluerit certet.

*Ab hinc adulteris & fornicationib.*

**CXXIII.** **S**icuius uxor adulterata fue  
rit. & si ipse adulterū cōmi  
serit. Septē annorū peni  
tentia oportet eū pfectio  
nē consequi scđm pristinos  
gradus. *Ex c. roletano.*

**C.** **D**e eo qui uxore habens. Sic  
cubinā ut non cōmunicet.  
Ceterū is qui non habet ux  
ore. & p uxore concubinā  
habet. acōmuniare non re  
pellatur. tantū ut unus  
mulieris. aut uxoris. aut cō  
cubine ut eius placuerit se  
conuentione contentus.

Alias uero uiuens abiciatur.  
donec desinat & ad peni  
tentia reuertatur. *Ex epla  
innocenti pape.*

**CII.** **D**ehis enim requisitū dilec  
tio tua qui int̄ ueniente re  
pudio alius se matre monio  
copula uerunt. quos in utraq;  
parte adulteros eē manu  
feste est. Qui uero t uxore  
uiuente quā uis disforiatū  
uideatur eē conuigium  
ad aliam copulā festināt.  
<sup>t. egre</sup> neq; possunt adulteri n̄ uiden.

Intantū ut etiā hae psonae  
quib; tales conuincuntur.

Etiam ipse adulterū cōmisit  
uideantur. Scđm illud qđ  
legimus in euanglio. Quid  
misit uxore suam. & dux  
erit aliam moechatur. Et  
ideo om̄s acōmuniōne fide  
lium abstinendos. *Ex c. affri  
cano helibetano.*

**CII.** **I**tem femine. que nulla pec  
dente causa reliquerunt. s  
uiros suos. & alteri se co  
pula uerunt. nec infine  
accipiant cōmuniōne.  
*Unde sup.*

**I**te femina fidelis que adul-  
terū maritū reliquerit fide-  
lem. & adulterū ducit. phi-  
beatur ne ducat. Si autē dux-  
erit. non prius accipiat cōmu-  
nionē quā uis quē reliquerit  
descto exierit. *Ex e. africano.*

ciii.

**P**lacuit ut scdm euangelicam  
& aplicā disciplinā. neq; di-  
missus ab uxore. neq; dimissa  
amarito alteri conuigantur.  
Sed ita maneant aut sibi rec-  
eclentur. Quod si contēpserint.  
ad penitentiam redigantur.  
In qua legē imperialem peten-  
dā pmulgarī. *Ex dictis aug.*

cuii.

**D**eterminone dñi. in monte. *cvi.*  
**A**pl̄ paulus dicit. his qui sunt  
in conuigio p̄cipio n̄ ego sed  
dñs. uxore dūro nondiscedere.  
Quod si discesserit. manere in uir-  
gī. aut uiro suo rec̄ cibari. Po-  
est enī fieri. ut discedat ea  
causa qua dñs p̄misit. Aut si  
femine licet uirū dimittere.  
etiam p̄t̄ causam fornicati-

cvi.

.x.

onis. qđ respon debimus de hoc  
qđ dicit postenut. & uir ux-  
orem nondimittat. Quare  
non addidit ex cepto  
causa fornicationis qđ dñs  
p̄mittat nisi quia simile  
formā uult utellegi. ut di-  
miserit qđ causa fornicatio-  
nis p̄mittatur. maneat sine  
uxore. aut reconcilietur  
uxori. Et post pauca. Dñs  
autē p̄misit causa fornicati-  
onis uxore dimitti. Sed qđ  
p̄misit. non uisit. *Ex cap  
lib. ii. cap̄ xl iii.*

**U**t nec uxor auro dimissa  
alium accipiat uirū. uiuen-  
te uiro suo. nec uir aliam  
uiuentē accipiat uxore  
priorē. *Ex dictis hieronimi.  
de legitimis conuigiis.*

cvi.

**T**ria legitima conuigia  
in scripturis leguntur. Inimū  
legitimū conuigiū est. uirgo  
casta. In uirginitate uiro  
dotata legitime. Scdm uirgo.

cvi.

incapuitate dephensa auro  
& illi pium copulata. Si uolu  
erit pat̄ eius dotabit eum ipse  
uir. quantum iudicauerit pat̄  
& dabit p̄ eum pudici ceca.  
**S**i aut̄ habuerit sponsū ante  
quā dephensa fuerit dabit ei.  
**T**erciu filia p̄ dicta dephensa  
si non fuerit uoluntas patris  
trahet eam ap̄ dicto uiro &  
tradet eam alio. et dotabit eā  
& legitima erit ei. **S**ed pri  
mū his duob. p̄ fertur. **A**ddit̄  
aliud quartū legit̄ timū cū  
gum. dū mortua fuerit ux  
or ei. licet illi accipere aliā.  
**S**ed non repudiata. non despon  
sata uiro. **S**imilit̄ debet &  
mulier. q̄d paulus manifeste  
docet. **M**ulier inq̄d. quia sub  
uiro ē. ligata sub lege uiro est.  
quā diu uiuit uir ei. & reliq̄.  
**A**dditur quintū quando siue  
uir. **S**ive mulier ex consensu  
religionē cepert. licet aliam  
accipere nouū coniugium.

cxiii.

**S**ed puellā. & puerū. hanc aue  
toritatē ut credim̄ secutum:  
conciliū q̄d congregatū fuit  
apud cōpendiū tēponib. pippini  
regis. in quo decreta ita legim̄.  
capitulo. xvi.

**S**i quis uir dimiserit uxore  
suam. et dederit ei licentiā  
p̄ religionis causā infra mo  
nasteriū dōseruire. & uelum  
suscepere sicut dixim̄. p̄ p̄  
dn̄m. **U**ir illius si uult ac  
cipiat legitimā mulierem.  
**S**imilit̄ & mulier faciat. **S**ed  
hec sententia canonicis atq.  
ap̄t̄is infirmat̄ docum̄tis.  
**U**t supra monstratum est. **S**ed &  
nicholai pape decretis infor  
mamur qui ad lothariū regē  
ita scribit. **E**xcepta nicholai p̄p̄  
**I**taq. summo studio thierburga  
coniugētiā tamquā p̄p̄riā  
carnē fouere ac diligere. p̄cu  
rato. & ne illā. ate separare  
ullo pacto consentias uigilant̄  
adrende. **U**nde si uult ate dis

cedere. corripe immo corrige  
 eam & a tali intentione poma  
 reuocare satage. **I**am uero si  
 amore pudicitie. **S**eparatio  
 ne querit. & conugalit conu  
 biō solutionē efflagitat. cer  
 tumē apto dicente. quia mu  
 lier sui corporis potestatem  
 non habet sed uir. **V**erū si &  
 ipse pudicitia sectatus. religi  
 onis obtentu copulā dissolue  
 re uis. tantū ne simulate fiat.  
 concedimus. Nam licet sit scrip  
 tū. Quod dī coniunxit. homo  
 non separet. **S**i tamē non homo  
 separat. quando diuini amo  
 nis incantu exē sensu utriusq.  
 conugalit matrimonia dissol  
 uantur. **S**i ergo hoc modo uis.  
 gratuito pmitimus animo.  
 celereq. pbemus assensum.  
 Aliē autē fieri mutuā separati  
 onē utriusq. libem. **Ex dictis**  
**basili epī. de eadē re.**

**S**i quis uult conugalit e uerti **coni.**  
 ad monasteriū. non est recipi

endus. nisi prius a conuge cas  
 timonia p fiente fuerit ab  
 solutus. Nam si illa uiuente.  
 illa p in ētia <sup>not</sup> alitri nupsent.  
 pculdubio adultera erit. Nec  
 recipitur apud dñm cuius modi  
 uiri conuersio. cuius sequitur  
 conugalit fē detis p fientio.  
**T**ales igitur tunc sine culpa  
 sēcuntur xpm relicto scto.  
**S**i habeant ex pari uoluntate  
 castitatis consensum. **De his**  
**qui ē uuges uis dimitunt**

**H**i uero sēculares. **Exē agat.**  
 qui conugalit consortium  
 nulla culpa grauiori dimitunt  
 tētia dimiserunt. & nullas cau  
 sas discidi p babilē pponen  
 tes. p pē ea sua matrimonia  
 dimitunt. ut aut aliena aut  
 illicita psumant. **S**i ante quā  
 epm conuinciale discidi  
 causam dixerint. & prius ux  
 ores quā iudicio dāpnentur  
 adiecerint. **A**comunionē ec  
 clē. ac scī populi coetu. p eo

cx.

cxv.

quod fidem coniugii maculant  
excludantur. **Ex capit.**  
**S**tatutum est ut quicūq; cōtra  
uersiē iudicio & auctoritate  
ecclesiastica ceperint agitari  
nequa quā ad seculare iudi-  
cium transeant. ut ibi iterato  
puocent. Sed ecclesiasticis  
sanctionib; terminentur.

**N**am a iudicib; quos cōmunis  
consensus elegerit. ad alios  
iudices non licet puocare.  
nisi maior auctoritas sit scdm  
canonicā normam. Sicut  
in seclari iudicio. id est in co-  
mittis placito causā prius  
fuerit uentilata. scdm legē  
mundanā finiatur. Saluo  
ecclesiastice legis priuilegio.

**Decade re cepta. nicolau.  
pape. ad carolū regem.**

cxvi.

**S**cripsit nobis theoburga  
regina regi dñe uelle digni-  
tate seu copula exiu. & sola  
priuata uita eē contentā  
desiderare. Cuius scripsim.

n. hoc alit̄ fieri posse. nisi  
eandē uitā conuixerit lotha-  
rius elegerit. Et post pauca.  
**De re** acta contra uersia thi-  
eoburga non debet ulterius  
ad iratā responsionē puocari.  
quia qd bene semel definitū  
& int̄ positū uirū uis delibe-  
ratū. nulla det̄ <sup>be</sup> iteratione.  
nisi fortassis ubi fuerit maior  
auctoritas retractari.

**De ecclesiastico iudicio.**

cxvii.

**D**einde qui eccle. refugium  
querens. ecclesiasticū iudiciū  
semp̄ expectens. scdm non de-  
bet iudicio sumi. Post hec  
uero cūnos ex utraq; parte.  
Id est tam a rege quā a regi-  
nā fuerimus puocati iudices.  
Nosq; amboꝝū cōtra uersia  
executusim. ad nullos alios  
conuente iudices. Sup̄ hoc  
negotio conuolare. cū scdm  
sacros canones a iudicib;  
quos cōmunis consensus  
elegerit. non liceat puocare.

Et ubi concessa est puoca  
tio. non nisi ubi maior  
auctoritas. Nescimus si  
alicubi liceat de eius iu  
dicare iudicio. Et eius re  
tractare sententiam.

*Ex cap. lib. iii. cap. xx.*

**S**iquis causam iudicariā repe  
tere p̄supserit in mallo ibiq;  
testib. conuictus fuerit.  
aut xx sol componat. aut  
xx. ietis a scabinis qui causā  
prius iudicauerunt accipiat.

*Et femina de adulterio incul  
patā sicū marito debet iure.  
legale sub potestati debet.  
ad tēpus refutui ex epla nico  
lai. pape. cxv.*

**P**roterea siue de coniugu fz  
dere. siue de dū. litem cri  
mine iudiciū sit agitandū.  
nulla ratio patet thiecbirgā  
cū lothario posse iure con  
flictū. Et legiamū contro  
uersiue iure certam nisi pri  
us ad tēpus fuerit suę potes

tati & consanguineis p̄pnis  
libere sociati. Inter quos etiā  
locus p̄uidendus est in quo  
nulla sit uis multitudinis for  
midanda. & non sit difficile  
testes p̄ducere. Et ceteras p̄so  
nas quę tam a scis canonib. quā  
auenerandis romanis legib.  
inhuius modi contro uersus  
requiruntur. hec idcirco dix  
imus ostendamus quę legum  
conflictū lotharius congrēdi  
posse autumat cū p̄sona.  
quā in suis penetabilib. coti  
die fatigat & content. quan  
do uult ad iudiciū ēducat.  
quando uult ad claustra reduc.  
& quando educta fuerit nisi  
ea p̄ficiatur. quę ipse p̄cepe  
rat. & cetera. Proprie igitur  
libertati cōmitti & ab omni  
oppressionē ac potestate  
illius cū quo iuratur conflictū  
oportet liberari. atq; suis li  
berē uti. et suspectas p̄sonas  
ē uentē declinare quise obob

cxiii.

cxv.

iectas ostendere cupit inuine.  
*Ex lege romana estantimus  
imperator dicit.*

**P**roscis ac uenerabilib, habent  
que quid epox fuerit senten  
tia t̄minatū. nec liceat ulte  
rius retractari negotiū quod  
eporū sententia desiderit.

*Exē qd̄ fuit factū aduerme  
riā tēponib, pippini regis.*

**S**i qua mulier mortē unius cū  
aliis consiliata est. & ipse uir  
ipsius hominē defendendo oc  
cidit. & hoc p̄bare potest  
ille uir. potest ut nob̄ uide t̄  
ipsam uxore dimittere. et si  
uoluerit aliam accipiat. Ip  
sa aut̄ insidiatrix penitentie  
subacta. absq, spe t̄uigma  
neat. *Ex eodē. cap. vii.*

**S**i quis ingenuus homo ancillā  
alterius uxore acceperit &  
extimat qd̄ ingenuus sit.

Supra femina postea fuerit in  
seruita. Sicut a seruitute redi  
mere potest faciat. Sin̄ potest.

si uoluerit aliam accipiat.  
Similit̄ & mulier ingenua.  
deseruo alterius facere potest.  
*Ex eodē cap. viii.*

**S**i seruus suam ancillā concu  
binā habuerit. si ita placet  
potest illa dimissa parē suā  
ancillā dominisui accipere.

**S**i seruus libertate. *Exodem.*  
a domino suo accepta postea  
cū ancilla eius ad ulterum  
p̄petrauerit. Si dominus ei  
uult. uelit nolit ipsa uxore  
habebit. *Exodem.*

**S**i seruus & ancilla puenduo  
nis causam separati fuerint  
p̄dicandi sunt. ut sic maneant.  
sic eos conuungere non possum.

*Sed lex romana longe melius.  
de hac dū taxat causā p̄cipe  
re uidetur. In lege romana.*

**I**ndiuisione inquit patrimoniorū  
seu fiscalium dominorum. seu  
priuatox obseruari specialit̄  
debet. ut quia iniustū est fili  
os a parentib, uxores amantū.

cū ad quēcūq; possessio pue  
 nerit sequestrari. ut mancipia  
 que p̄mixta fuerint. Id est  
 uxor filius et maritus suo da  
 tis uicariis adunū debeant  
 parere. cui necesse fuerit cō  
 mutare. quod sollicitudo ordi  
 nancū debet specialit̄ custo  
 die. ut separatio fieri omnino  
 non possit. Id etiā in uenditio  
 ne t̄mptione uidetur obser  
 uare debere. ut quando quis  
 manū emat. emat parit̄  
 & coniugē nisi forte alterius  
 ancilla fuerit. **hac de re lex**  
 iubet atq; int̄ dicit. ut nullus  
 seruus. neq; p̄prius. neq; ecclesi  
 asticus. neq; defisco. ancillā  
 alienā in coniugiū ducat.  
 Similit̄ ancilla alterius seruū  
 nequaquā accipiat. **Et si se**  
 cernit. ut ritū habeatur hui  
 c̄modi coniugium & padul  
 terio deputatur. **Ex̄e unde sup̄.**  
**S**iquis necessitate inuitabili  
 cogente malium ducatur siue

cxix.

p̄ uinctā fuerit. **Aut** seniore  
 suū cui fidem & fidelitatem  
 p̄missā mentiri non potest  
 secutus fuerit. & uxor ei cū  
 ualeat et potest. amore parentū  
 aut rerū suarū eum sequi nolu  
 erit. ipsa omnitēp̄. quādiu  
 uir eius quē secuta non fuit  
 uiuit semp̄ innupta p̄maneat.  
 Ille uero qui ne cessitate cogen  
 te maliam patriā manet.

**S**iniquā in suā patriā se re  
 uer surū sperat sise continere  
 non potest. **Aliam uxorem**  
 accipiat. tam cū penitentia.  
**Ex eodē cap̄ xxiii.**

cxviii.

**Q**ui uxore suam p̄misertit ue  
 lare. aliā non accipiat.  
**Decreto apud cōpendium.**

**M**ulier si sine licentia mariti  
 sui uelū in caput miserit.  
**Si uero placuerit recipiet eā**  
 iterū ad cōiugiū.

cxv.

**H**omo francus accepit beneficiū.  
 a seniore suo in alia p̄ uinctā.  
 & duxit secū suū uas saluum.

cxvii.



Et post hec fuit ibi mortuus  
ipse senior & remansit ibi  
p̄ diebus uas fallus. **A**ccipit  
aut̄ homo alius ipsū bene  
ficiū. Et ut securus possit  
habere ipsū uasallū. Dedit  
illi mulierē de ipso benefi  
cio et habuit eā aliquo tēp̄.

Et cū ille senior dure ager̄  
contra eū dimissa ē uige re  
uersus est ad parentes sen  
oris sui mortui. & accepit  
ibi uxorem. **D**efinitū est  
ut illam quā post ea accepit  
habeat. **D**e uirgine uiolata.

**S**i quis uxore accepit et eā  
contaminatā inueniens dere  
liquit & aliam accepit. **S**ta  
tutū est ut omnimodis ad  
priorē reuertat̄. quia & cū  
ipse illam accepit potest  
fieri ut ungo non esset. Nec  
mulier lege uiri tenetur quo  
usq; marito coniungatur.  
Illa quā post ea accepit nu  
bat cui uult. **Ex lege romano.**

**N**eq; furiosus neq; suposa  
matrimoniuū contrahere pos  
sunt sed si contractū fuerit  
non separetur. **Ex eo dē.**

**S**i qui matrimoniuū sanū con  
traxerint et uni ex duob.  
amentia. aut furor. aut ali  
qua infirmitas accesserit.  
abha e infirmitate ē uigra  
taliū solui n̄ possunt. Similit̄  
sentiendū de his qui ab aduer  
sis eē cantur aut membris  
detruncantur. **Ex c. nāneto.**

**S**cius uxor adulterium p̄pe  
trauerit. & hoc aut̄ de p̄hen  
sum fuerit et publicam.  
dimittat uxore si uoluerit.  
p̄p̄ fornicationē. Illa uero  
vii. ann̄ publice peniteat.  
**V**ir uero eius illa uiuente  
nullatenus aliam accipiat.  
**Q**d si uoluerit adultera sibi  
reconcilian licentiā habeat  
ita tam̄ ut parit̄ cū illa pen  
itentiam agat. & ex acta pe  
nitentia post vii. annos.

ad comunione uterq. acce  
dat. Similis forma & in mu  
liere ser uabitur si etiā uir eū  
adulteraueit. **Ex eodē cap.**

**S**iqua mulier non habens in **cxvxi.**  
tū aut uir non habens uxo  
rē fuerint fornicati. trib.  
annis peniteat. **Exode**

**Q**uod si uir non habens uxore  
cū alterius uxore adultera  
uerit. aut si qua mulier non  
habens uirū cū alterius uiro.  
Ille qui fedus uiolauit cū uiru  
m annū ut sup dictū est penit.

Ille qui lege cū uiru non tenet.  
vii annū penit. neq. enī equa  
lis penitencia danda est.  
his quib. sufficere poterat.  
ad explendā libidine suam.  
cū uirū amplexus. Et illis  
qui con iuge carentes ardore  
libidinis impellente infor  
micationē ceciderunt. **Ex pen.**

**S**iquis uacans uxore pollut **cxvxiu.**  
secū alterius uxore. annū. ii.  
penit. Similit de feminis

obseruandū.

**S**u uxoratus ancillā ppriā  
tenuerit. annū. i. peniteat.  
Et in alio anno tres almas.  
& legitimas fenas & tribus  
mensib. prius se a sua conti  
neat con iuge. Ancilla uero  
si uim passa est xl dies. Sic  
sententia fuit. iii. in anno.  
xl mas. et legitimas fenas  
peniteat. **Exo de.**

**S**ilaticus cum laica femina.  
id est uterq. absolutus a lege  
con iugu. tres annū peniteat.  
Et quanto sepius & neglegen  
tius ea peccata cō miserit  
tanto magis & tepus addat.  
& modus penitentie. **Ex c.**

**S**iquis fidelis ha. **helibertino.**  
bens uxore non semel sed se  
pius fuerit moe chatus. in  
fine mortis. conueniendus.  
**Q**uod si sepmiserit cessaturū.  
decur ei cōmunio. Si resus  
citatus rursus fuerit moe  
chatus. placuit ulterius

non in ludere alios de cōmu-  
nionē pacis. **Exo dē eccl**

**S**iquis forte habens uxorem  
semel fuerit lapsus placuit  
p̄ quinquennū agere deca-  
rē penitētiā. & sic reconciliari

nisi necessitas infirmitatis  
coegerit ante tempus dare  
cōmunionē. **Hoc et circa fe-**  
**minas obseruandum. Exepla**

**E**t illud desideratū: **innocenti pp̄.**  
scire cur cōmunicantes uiri  
cū adulteris uxorib, non con-  
ueniant cum e cōtra uxores  
mēsortiū adulteroz uirorū  
manere uideantur. **Sēp hoc**  
**xpiana religio adulterum.**  
in utroq, sexu pari ratione  
condēpnat. **Sed uiros suos mu-**  
**lires non facile de adulterio**  
**accusant. & non habent licen-**  
**tia peccata uindictā. Viri**  
**aut uxores adulteras libentius**  
**apud sacerdotes defere ē**  
**suerunt & ideo mulierib, p̄ditio**  
**earū crimine cōmunio dene-**

gatur. **Uirorū aut latente**  
cōmisso non facile quisquā  
ex suspicionib, abstinetur.

**Qui utiq, submo uebit̄ si ei fla-**  
**giciū detegatur. Cū ergo**  
**causa parsit. Int̄ dū p̄batione**  
**cessante. uindictę ratio ē**  
**quiescit. Exē helibertino.**

**S**i conscio marito uxor fuerit  
moechata. placuit nemine  
dandā ei cōmunionē. **Si uero**  
**eam reliquerit. post x̄ ann.**  
**accipiat cōmunionē. Execl**

**S**iquis fidelis habens uxorem  
cū uidea t̄ gentili fuerit  
moechatus. a cōmunionē ar-  
ceatur. **Quod si alius eam dux-**  
**erit. post quinquennū acta**  
**legitima penitencia poterit**  
**dominice sociari cōmunionē.**

**M**ulier t̄ parens. **Exo dē eccl**  
t̄ quelibet fidelis sileno ciniū  
exeruerit. eo qđ alienū uen-  
didit corpus t̄ potius suum.  
placuit eam. nec in finē ac-  
cipere cōmunionē. **Ex lege**

*theodosiana lib VIII*

**N**ec iudeus xpianā . nec xpianū .  
iudeam ducat uxore . *Diste*  
cent . cuius libet accusationis  
uelud in adulteris uindicetur .

*De adulteris exo d libro cap III . ex l ii .*

In adulterio exstantē muliere  
nullus accuset sed ppinqui ad  
quorū noticiā p tinet . *Idest*  
frat germanus . patruelis . pa  
trius . & consobrinus . *Reliq*  
tam ante inscriptionē . *Si ac*  
cusata adquerit . possunt p  
sios faccioneta ueniā pmereri .

*De maritis accusantib . ex l iii .*

**M**aritaliē etiam ex suspi  
tione accusare pmissum est .

*De adulterio uxorū . ex o dē . ex l iiii .*

maritis p tormēti familie utri  
usq . idest sue & uxoris querere  
pmititur . *Si tam illo tempri*  
admissū dicitur . *hęc ipsa*  
mancipia presentia aut in ea  
dē domo fuisse pbantur . *Si*  
milrē & si mortē sibi ab uxore  
ab altera maritus paratā fuisse

conquiritur . *Similitē etiā*  
familie utriusq . pena que  
rendū est . *Si maritus mortē*  
uxoris qualibet ratione pa  
tauerit .

**S**iqua ingenua mulier seruo  
pprio se occulte miscuerit  
capitalitē puniatur . *Seruis*  
etiā qui in adulterio domine  
conuictus fuerit ignib . ex  
usatur . *Seruis etiā hoc epim*  
accusari licet . *Et si probaue*  
rint . libertatē consequant .  
*Et si n̄ puniantur . hereditas*  
mulieris . t filius sisunt ex  
maritis suscepti . t ppinquis  
ex lege ueniētib . tribuat .

ex l v .

*Pauli sententiarū . libri ii . ex l vi .*

**I**n uentā in adulterio uxore  
maritus ita demū occidere  
potest . *Si adulterū domi*  
comprehendat . *Ex eadē .*

**E**um qui in adulterio dephen  
sam uxore . non statim dimi  
serit . reū lenocini postulare  
placuit . *Vnde supra .*

ex l vii .

cxl viii.

**I**n causa adulteri si manifestū fuerit dilatio postulata in partem non potest. *Ex heli*

clii.

**D**e uigali *Sicuti pape.*

aut uoluntate requisita. Si desponsata alii puellam. aut in matrimonium possit accipere. hoc neficit modis omnibus. inprobemus quia illa benedictio qua nupture sacerdos imponit apud fideles cuiusdam sacri legi in se est. Si ulla transgressione uolet.

cxl viii.

**V**irgines que uirginitatem *benitano.* suam non custodierunt. Si eos de quibusdam uolauerunt *accepterunt.* post penitentiam unius anni reconcilientur. Si alios cognouerunt uiros. eo quod mechatesunt. quinquennio peniteant. & sic ad communione accedant. *Ex eodem*

cliii.

**D**e sponsatas. *Ex ancir.*

puellas & post ab aliis raptas. placuit etiam & eis reddi quibus ante fuerant desponsate. etiam si eis raptoribus uisitata confiterentur. *Ex capit.*

cl.

**S**i qui parentes fidem fregerint sponsaliorum. triennium tempora abstineantur. Si uero idem sponsus. & sponsa in grauissimo crimine fuerint deprehensi. excusatione parentes.

cliiii.

**P**roinde placuit atque statutum est a sacro conuentu raptor publica penitentia multetur. Raptam uero si sponsus recipere noluerit & ipsa eodem crimini consentiens non fuerit. licentia nubendi alii non negetur. Quod si et ipsa consentit. simili sententia subiacebit. Quod si et ipsi post hec se coniungere

clv.

**S**pousus & sponsa *Ex cartagin.* cum benedicendi sunt a sacerdote. a parentibus suis. Rapta nymphis offerantur. Qui cum benedictione acceperint eadem nocte preuentia ipsius benedictionis in uirginitate permanant. *Expta*

p̄susserunt. utriq; anathe  
 matizentur.  
 his qui sponsas alienas ra  
 piunt. antiqua & sidonalis  
 sententia obseruetur. **Q**uod  
 si forte in ecclā euentus talis  
 repenti dinoscitur & p̄salutis  
 & religionis cō peccentia hu  
 manus quiddam debeat  
 tractari. pontificis sicut  
 canonica ut eisdē uerbis  
 ut amor docet auctoritas.  
**Q**uia prior in quens defini  
 tio durus. posterior autē  
 quiddā tractauit humanus.  
 Nullo modo ut ad maximam  
 indulgentiā descendam. al  
 terius sponse acceptor. sine  
 publica transeat penitentia  
 & sponso legalit̄ multa cōpo  
 nat. **Q**uod si hec obedire retinu  
 erit sine ulla refragatione  
 anathe matizetur. **F**actores  
 uero illius iuxta modū culpe  
 apti decreto peniteant. **S**i uero  
 q̄ non optam. de gradu p̄

clericali talib. nuptiis se  
 confore t̄ int̄ uenore manu  
 feste. p̄dident. a gradu p̄prio  
 pellatur. **E**t si ueri similib.  
 ex inde suspicionib. fuerit  
 p̄pulsatus. canonicē se pur  
 get.

e puellis faciat. nec dū despon  
 sat̄ in calcidonense concilio  
 scriptum est. **E**os qui rapiunt  
 puellas sub nomine simul  
 habitandi. cooperantes & co  
 hibentes raptorib. decreuit  
 sc̄a fr̄ nodus. **S**iquidē de his  
 decidant a gradu p̄prio.  
**S**uero laici. anathematizent̄.  
**Q**uib. uerb̄ datur intellegi  
 qualit̄ huius mali auctores  
 clāpnandi sunt. quando par  
 ticipes combentes tanto ana  
 themate feriuntur. **E**t iux  
 ta canonicā auctoritatem  
 ad conuugia legitima raptas  
 sibi iure uindicare nullaten̄  
 possunt. **E**x ē. **M**el densi

**R**aptores uirginū t̄ uiduarū.

quietiā postea uoluntate pa-  
rentū req̄r retro. In primo  
libello de ordinatione cleri-  
corū. cap̄ ccc. xii. *Ex eodē*

clvii.

**S**icut̄ qui necdū *cap̄ lxxv.*  
cas rapuerant cū uoluntate  
parentū sub p̄fatu desponsi-  
onis. *Adotaliti* nomine inē  
uigiū sup̄tas habent quando  
inominū aures hec fuerit  
constitutio p̄mulgata. ab eorū  
conuictione separentur &  
publice penitentie subgantur.

Rapto aut̄ parentib. legalit̄  
reficiantur. Post actiā uero  
publicā penitentiā. Si casti &  
incontinentia exegerit. legit̄  
mo & ex utriusq. partib. pla-  
cto conuigio socientur. Nam  
in his non regulā constitutum.

Sed ut uerbis magni leonis  
utamur. quid sit tolerabilis  
estimamus. Quod si unus ex  
uigatis obierit. is qui pub-  
licā penitentiā egerit. & sup̄-  
stet extiterit. iterare cōuigiū

clviii.

n̄ p̄sumat. nisi forte ep̄s p̄ui-  
dent aliqua concedere in-  
dulgentiā. ut grauiorē possit  
amo uere offensam. *Ex eodē.*

**Q**ui uero deinceps rapere uir-  
gines p̄supserit *tu idu al. scdm*  
synodalem beati gregoriū defi-  
nitiōne. ipsi et cōplices eorū  
anathe matizentur. et rapto-  
res sine spe conuigiū p̄petuo  
maneant. *Ex c. meldensi.*

clviiii.

**R**aptores igitur uiduatiū tur-  
ginū ob inmanitatē anti faci-  
noris deestamus. illos uehe-  
mentius p̄sequendo qui sacral̄  
uirgines. *tu uolentes tu uital*  
matrimonio suā sociare cōpta  
uerunt. Quos p̄tam nefandissi-  
mi criminis atrocitate ad comu-  
nionē suspendi precipimus.

*Ex epta Siricii pape. Sus.*

clx.

**Q**uiscūq. moniales uirgines. *tu*  
duas rapunt. & p̄gressu etiā  
criminis inconuigiū sumunt.  
publice penitentie recudant.  
& ad habitū religionis redire

cogantur. **U**terq; aut sine  
ulla spe uxoris copulationis  
pennit maneat. Si uero qd  
absit coniugia iterare p̄sup  
serint. **A**ctiori subdantur uin  
dicte & amplius p̄pellantur.

**Q**uasi forte obedire monitis  
salutarib; noluerint. anathe  
matizentur. **Exē sup dicto**

**I**n pudicas detesta **Sup hinc pp.** cl. xi.  
bilesq; p̄sonas monachoru  
scilicet. atq; monachoru que  
abiecro p̄posito sc̄itatis. inlici  
ta ac sac̄ilega contagione  
s̄am̄t c̄uerunt. **A** monasterioru  
cecu. ecclesiariuq; conuentib;  
eliminandas eē mandamus.  
quatinus retruse in suis ergas  
tulis tantu facinus continua  
l̄am̄tatione deflentes. purifi  
catorio possint p̄nitentis  
igne decoqui. ut eis t̄ad mortē.  
salte solius miseric̄ie intuitu p̄  
cōmunis gr̄a possit subuenire.

**Exepta. Gregori. pape.**

**P**eruenit ad nos qd quida uir. cl. xi.

nequissimus diabolicā instructu  
demonasterio sua sent ex  
ire quanda dō sac̄rata atq;  
aquoda uiro unde exierat  
sit reuocata. **R**ursusq; eam  
uir ille nequissimus in qua  
suasione demonasterio eicies  
apud senunc usq; retineat.  
impudice. **V**olumus autem.  
ut ep̄iscopatus sui auctoritate.  
in monasterio reuocetur ac  
retradatur. **D**e dō sac̄ratif  
simoechate fuerint **exepta.**

**V**irginib; sac̄ris sequosdā soci. cl. xiii.  
ate cognouimus. et post dica  
tū p̄positū in c̄esta foedera  
sac̄ilegaq; miscere. Quos p̄n̄  
equū ē. a sac̄ra cōmunionē  
decrudi. et nisi p̄ publicam  
priuatamq; p̄nitentiam non  
recipi. **V**aticū tamen des̄cto  
transeuntib;. **S**itamen penitu  
erunt non negari. **Exē Rota**

**U**t ep̄s monasteriū. **magensi.** cl. xviii.  
monachoru. et sc̄i monalium  
frequent̄ introeat. et cū grauib;



& religiosis personis in eorum  
tearum conuentu resident. con-  
uita. & conuersatione dili-  
genter discant. Et si quid  
reprehensibile inuenierit cor-  
rigere satagat. Si moniali  
uero etiam pudiciam subtiliter  
inuestiget. Et si aliqua inue-  
nitur que neglecto proposito  
castitatis. clero aut laico  
in pudenter miscetur acriter  
uerberibus coherceatur. &  
in priuata custodia retineatur.  
ubi quod male commisit. digne  
peniteat. In die etiam  
ex auctoritate sanctorum canonum  
ut nullus laicus aut clericus  
in earum claustris. & secretis  
habitationibus. accessum habeat  
neque presbiteri nisi tantum admissum.

**E**xpleta missa ad cellulas suas  
redeant. Omnibus preterea  
publice & priuatum denun-  
tiet quantum piaculum sit.  
quis sponsam alterius uiolat.  
quanto magis reus maiesta-

tis efficitur. qui sponsam omni-  
potentis dei corrumpit.

**Exe magoc. cap. xv.**

**A**batis sane quaquam demo-  
nasterio egrediatur nisi plu-  
centiam episcopi nisi forte regali  
iussione cogatur. Et si quan-  
do foras pergit de se monialibus  
quas secum ducit curam max-  
imam habeat. ut nulla eis  
datur occasio peccandi. **Ex**

**S**imoniales in monasterio  
constitute habeant  
studium in legendo & in canendo.  
& choros canonicos sollempni-  
ter participant. & omnes ex-  
ceptis quas infirmitas uenerit.  
in dormitorio dormiant. &  
in omnibus diebus ad capitulum  
& collationes ueniant. & cum  
regula asceticorum patrum illis con-  
stitutam diligentem obseruent.

**Exe Spalensi.**

**H**ec circa omnia cautela seruetur.  
ut remoti a peculiaritate  
uirginum. nec usque ad uestibulum

habeant accedendi familiare  
p<sup>er</sup>missu. nec ipse qui p<sup>ro</sup>ter est  
cu<sup>m</sup> sola colloqui debet sed  
subtestimonio duaru<sup>m</sup> aut quoru<sup>m</sup>  
sororu<sup>m</sup>. ita ut raris accessio.  
breuis locutio. **Exe carag** clxxviii.

**V**t clerici continentes ad ui  
duas. t uirgines. nisi ex iussu  
aut p<sup>ro</sup>missu ep<sup>iscop</sup>o. aut p<sup>ro</sup>b<sup>ro</sup>rum  
non accedant. & hoc non soli.  
Sed nec ipsi ep<sup>iscop</sup>i. aut p<sup>ro</sup>b<sup>ro</sup>rum. sed  
ubi clerici p<sup>re</sup>sentes sunt. aut  
aliqui graues xp<sup>rist</sup>iani. **Excepta**  
**Q**ue in apo<sup>st</sup>o<sup>lo</sup> sp<sup>irit</sup>ualit<sup>er</sup>. **Innocenti** clxxviiii.  
nubunt. Si postea publice. **PP**  
nupsent. t se clanculo cor  
ruperunt. non eas ad mitem  
das ee ad agenda peniten  
tiam. nisi si euse uinxerat  
de mundo recesserit. Si eni  
de hominib. hec ratio custodit.  
ut que uiuente uiro alteri  
nupsent adultera habeantur.  
nec ei agenda penitentia<sup>m</sup> li  
centia<sup>m</sup> concedatur. nisi un  
ex his fuerit defunctus. quanto

magis de illa tenenda est.  
que ante u<sup>er</sup>mortali se spon  
so conuinxerat & postea  
ad humanos amplexus mi  
grauit. **Desetanb. uiduis**  
**& scimomalib. Exe meldense.**

**C**lxxvi.  
**C**l ille que quasi scimomales  
sub uelamine religionis de  
gere uidentur. Sed potius  
indelicis uiuentes. mortue  
induinis oculis co<sup>m</sup>putant.  
p<sup>ro</sup> prouicias discurrentes  
cunose. & uerbose. selibidi  
nib. ceterisq. carnal uolup  
tatib. inferuere accusantur.  
Si manifeste decegi potuerunt  
ep<sup>iscop</sup>icali auctoritate ege  
gia potestate in talib. locis  
residere subtestimonio reli  
gioso cogantur ubi peniten  
tiam si fecerint digna adse  
quantur etiam fructuosam.  
Sicut manifeste decegi non  
ualuerunt erga eccl<sup>esi</sup>am sue  
opinionis mala fama legalit<sup>er</sup>  
purgare cogantur. scit reli

grosus decetero uiuant & in  
monasteriis conuersentur **CLXXII.**

episcopali decreto & regia  
potestate coerceantur. **Deis**  
enim ap[osto]l[us] dicit. que cū fornicat  
te fuerint in xpo nubere uo  
lunt. **De uiduis. ap[osto]l[us] ait.**

**CLXXII.**

**P**recipe inquit ut uidue inre  
p[ro]hibentes sint. Vidua eligat  
non minus lx annorū inope  
rib[us] bonis testimoniū habens.  
si filios educauit. & cetera. **Ad**  
descentiores uiduas deuita.  
**Cum enim luxurate fuerint in**  
xpo nubere uolunt. habentes  
dāpnationē quia primā fidē  
irritā fecerunt. **Simul & o. ci**  
se discunt circuire domus nō  
solū ociose. sed et uerbosē. &  
curiose. loquentes non que opor  
tet. **Volo ergo uniuersas habere.**  
filios p[ro]creare. matres familias  
ēē. nullā occasione dare ad  
uersario male dicti grā. **Iam**  
enim que dā conuerserunt retro  
post satanam. **Decedere nouellarū.**

**diuinationam. ex lege.**

**V**iduarū sane **romano.**  
obstinationib[us] p[ro] mouemur  
que nulla p[ar]te suscepta fecun  
ditate suā reparationē familie.  
repudiata coniugii iteratione  
condēpnant. & solitariam nō  
ut colligitur religionis acpu  
ditate amore. sed potentie  
lasciur atq[ue] uiuendi eligunt  
libertate. **Quib[us] ad omnem**  
licentie usū. aut sollicitantū.  
p[ro]sonarū ficta religio. aut  
fauore callidi captatores ad  
plaudent. **has ad honestatis**  
uite tramitē reuocantes. **San**  
cimus ut mantali obitu defu  
cita mulier qualesagenaria.  
cū adhuc p[ro]creare liberos p[er]ta  
te potest. intra quinquennū  
nubat. **Emenso quinquennio**  
si inuiditate p[er]sistat. mox eū  
p[ro]p[ri]as suas diuidat faculta  
tes. **Aut sibi fortasse defue**  
rit cū fisco matrimonium  
diuidat. **Vnde supra.**

**C**ū apłs dicat. *Mulieres in ecclia taceant. Non enī pmit-  
tatur eis loqui. Turpe est enim  
mulieri loqui in ecclia. Mirum  
uideatur. qđ quedā mulier caele  
contra diuinas humanasq;  
leges ad terita fronte impudentē  
agentes placita generalia &  
publicos conuentus in desinentē  
adeunt. & negocia regni. uti  
litatesq; rei publice magis p-  
turbant quā disponant cū in-  
decens sit. et etiā int̄ barbares  
gentes rep̄hensibile mulieres  
uitorū causas discutere. Et  
que de lanificiis suis & operib;  
textilib; et muliebrib; inter  
gentianas suas residentes  
debuerant disputare. In cōuen-  
tu publico ac si incuria resi-  
dentes senatoriā sibi usurpant  
auctoritatē. Quę ignominio-  
sa p̄sūptio fautorib; magis  
imputanda uideatur quā fe-  
minis. Unde quia diuine legis  
ut sup̄ monstratū est. hoc ecclia*

*dicunt. & humane nihilominus  
id ipsū prohibent ut femine  
nihil aliud p̄sequantur in  
publico quā suā causā. At  
enī lex theodosiana. Nulla  
ratione femine. amplius quā  
suas causas agendi habeant  
potestātē. nec alicui causā  
ase nouerunt p̄sequendā. Id  
circo ex auctoritate canoni-  
ca int̄ dicimus. ut scī monia-  
lis uirgo. ¶ uel uel conuentus  
generales adeat. nisi a principe  
fuerit euocata. aut ab ep̄o suo  
nisi forte p̄prie necessitatis  
ratio impulerit. & hoc ipsum  
cū licentia ep̄i sui. **Cxc. africano.** c. Lxxv.*

**V**t uirgines non uelentur ante  
xxxv ann̄. etatis. nisi forte  
necessitate periclitantis pu-  
ditię uirginalis. Et ut gela-  
sius papa diē. nisi in epiphania  
& in albis paschalib; & in aptox  
nataliciis non sunt cōsecrande.  
nisi causā mortis urguente.  
**Gelasius.**

CLXXVI. **V**iduas autē uelare pontificū  
nullus addepernet.

CLXXVII. **U**irgines quante xii annis.  
in seculis suis munda burdis  
sacru uelamen captiuo in  
posuerunt. & illi mundi bur  
di integri annu & diem  
hoc tacendo consenserunt.  
in seculo pposito pmaneat.  
Et si in p dicto anno & die  
p illis se proclamauerunt. pe  
titione eor assensus. nisi for  
te di timore tacti. cu conu  
licentia. in religionis habitu  
pseuerent. *Ex eode cilio.*

CLXXVIII. **V**idue que spontanea uolun  
tate ab altari sacre conuer  
sationis uelamen suscipiunt  
decreuit se a synodus in eode  
pposito eas pmanere. Non  
enu fasce decernimus ut  
post qua sed no semel sub uelo  
consecrauerunt & int uela  
tas oblationes fecerunt ne  
rum eis concedi spui seo  
mentari. *Ex eode cilio.*

CLXXVIII. **S**ci monialis si plures anime  
sue cu licentia abbatis se  
sue ad aliu monasterium  
p gere disposuerit ibideq  
co monere. decreuit si no  
dus concedi. Si uero fuga  
discipline aliu locu querit.  
redire cogatur. *Decubitus.*

CLXXX. **N**on omis mulier uero *expta*  
coniuncta uxor est uir. *leoni*  
quia non omis filius heres  
patris. Itaq; aliud est uxor  
aliud concubina. sicut aliud  
ancilla. & aliud libera. An  
cilla itaq; a thoro abicere.  
& uxore certe ingenuitatis  
accipere. non duplicatio e  
iugii sed pfectis honestatis.  
Dubiu eni non est. ea mul  
ere non p tinere ad mati  
moniu in qua doceatur nup  
tiale n fuisse ministriū  
nisi forte illa mulier. & in  
genua facta. et dotata le  
gitime. & publicis nup  
tis honestata uideatur.

**Q**uod debeant femine que <sup>clxxxvi.</sup>  
 captis uiris & incaptiuitate  
 ductis a alijs uiris nupserant  
 putantes inter emptos mari-  
 tos remeas decaptiuitate  
 pnonb, uiris copulari. ut  
 cuiq; idq; legitime habuit  
 reformemur & recipiat un-  
 quisq; qd suum est et redinte-  
 gerit foedera nuptiarum.

**Q**uod non pbatat. **Ex eodem** <sup>clxxxvii.</sup>  
 est culpabilis. qui uxorem  
 capti in matrimonio uidet  
 ee sortitus. Et si uiri decap-  
 tuitate regressi intemperan-  
 tia uxorū offensi non fuerint.  
 & uoluerint eas in iugum  
 recipere. libera habeant facul-  
 tate. Et si uoluerint ad priores  
 maritos redire noluerint. pos-  
 teriorū uirorū amore capti.  
 ecclesiastica cōmuniōe  
 pnuentur. **De incestuosis. Exē.**

**D**e his qui se incesti. **helerdensi.** <sup>clxxxviii.</sup>  
 pollutione cōmaculant  
 placuit ut quousq; in ipso

deestando & relicto carnis.  
 concuberno p seuerant usq;  
 admissam tantū catiminoz.  
 in ecclia admittantur. Cūq; b.  
 etiā. nec cibū sumere ulli  
 xpianorū sicut apst iussit  
 oportet. Salubritē p cauā  
 dā sancimus nequis fidelū  
 p quā sanguinis sui usq; quo  
 ad finitatis linamenta suc-  
 cessione generis cognoscat  
 in matrimonio sibi detide-  
 ret copulari. Quō scriptū ē.  
 Omnis homo ad proximā sang-  
 uinis sui non accedat. ut re-  
 uelet turpitudinem eius.  
**Exē. agateni.** <sup>clxxxiiii.</sup>

**D**e incestis conuentionib.  
 nihil prorsus uenire reseruem.  
 nisi cū adulterū separatio-  
 ne sanauerint. hoseni ee  
 censemus. Siquis relictam  
 fr̄s que pene prius foror  
 exiterat carnali conuinc-  
 tione uiola uerit. Siquis  
 fr̄s uxoris germanam. Siquis

no uerā . Siquis consobrinā .  
Siquis filiā auunculi . t relic  
tā eius . Siquis patris filiā .  
t pnuignā suā duxerit . Sa  
ne quib. ē unctio illicita  
inē dicitur . habebunt sub  
post actā penitentiā meundi  
melioris conuigi idest legi  
tami libertatē idest potestātē .

**Examē . Romano .**

clxxxv.

**G**regorius papa dixit . Siquis  
dī ancillam . idest scī monialē  
inē uigio duxerit . anathema  
sit . Siquis cōmatrē spiritālē  
inē uigio duxerit . anathema  
sit . Siquis neptā inē uigio dux  
erit . anathemasit . Siquis con  
sobrinā duxerit . anathemasit .  
Siquis de pna cognatione  
t quā cognatus habuit inē u  
gio duxerit anathemasit .  
Siquis uiduā furatus fuerit  
in uxore . t consentientib. ei  
anathemasit . Siquis uirginē  
nisi desponsauerit . furatus  
fuerit in uxore . t consenti

clxxxvi.

entib. ei . anathemasit . Et in  
his omnib. tertio omne cūbū .  
respondit amen . **Exē. adē**

**fluentis carol . ad ludo uicē**

**F**amilia nram uidit uiduam .  
scdm leges diuinas & humanas .  
subiunctione ecclesiastica . et  
regio munde burde confitu  
tā balduinus sibi furatus est  
uxorē . Quē post legale uidi  
cium epī nri regni ex cōmuni  
cauerunt . scdm sacros edones .  
& diffinitionē scī gregori pp  
qui dicit . Siquis uiduā furat  
fuerit in uxore . & consentientib.  
ei . anathemasit . **Excāp. lib. i.**

clxxxvii.

**D**e feminis que  
uiros amittunt . placet nese  
sicut acten' indiscrete uelint .  
**Sed** triginta dies post decessū  
uisui expectent . Et post  
tricesimū diē p consiliū epī  
sui . t si epī absens fuerit cōsilio  
aliorū religiosorū sacerdotum .  
suorūq. amicorū idqd eligere  
debent eligant . Et qui a sacro

conuerti rogati. ut huius pub  
licā gerit penitentiā et femi  
ne que uiros admittunt nra  
auctoritate donec deliberent  
quod agant tuerentur. Specialit̄  
phis capitula fieri et legis  
mundane capitulis inferenda.

decreuimus. **Ex cap lib iii.** clxxxviii.

**Q**uidam in qua primos xxx.  
dies uiduitatis. Et in uita. tuo  
lente sibi copulauerit. lx sot  
componat. Et si in uita eam  
traxerit. lege sua ei coponat  
illā uero ulterius nā attingat.

**Q**ui hominē pub. **Exo de cap. xvi.** cxc.

licā penitentiā agentē int̄  
fecerit. bannū nr̄m in iplo  
cōponat. et eius uin gildū  
primis ei p̄ soluat. **hē de m  
cefas. exē. aurelianensi.** cxc i.

**N**ē fr̄at sup th. orū defuncti  
fr̄is ascendat. nec quisquam  
amissa uxore sorore eius sibi  
audeat sociare. **Exē Anci  
tano.**

**Q**uidam sponsā habens cxcii.

sororū ei uiolauit & grauidā.  
reddidit. post modū despon  
sata sibi duxit uxore. Illa u  
que corrupta. Laqueo se per  
emit. huius fuerunt consen  
post decennē satis factionem  
uissisunt suscipi. scdm gradus  
penitentię constitutos. **Exē**

**M**ulier si duob. fr̄at. **niceñ.** cxciii.

b. nupsent. abiciatur usq. ad  
mortē. uerū tamen in exitu  
p̄ misericordiam cōmunio ei cō  
datur. Quod si defecerit uir  
aut mulier in talib. nuptis.  
difficilis erit penitentiā in uita  
p̄manenti. **Exē. helib.**

**S**iquis post obitū uxoris sue. cxciiii.

sorore eius duxerit. et ipsa  
fuerit fidelis. quinquenniū  
a cōmunionē placuit absti  
neri. nisi mors coegerit. **Exē.  
martini pape.**

**S**iqua mulier duos fr̄s. aut siqs. cxcv.

uir duas uxores duxerit.  
a cōmunionē separentur.  
usq. ad mortē. **In morte p̄ misericordia**



inaticū accipiant. **Exē**  
**rabbam ep̄i. adheribal dū.**  
**ep̄m. aut isidorensem.**

CXCVI.

**D**E eo qđ int̄ rogasti. sille qui  
fiolā suam. et de eo qui cū  
buit cū com matre sua sp̄m  
tali. & de illo qui filiā suam  
baptizavit. & cuius uxor  
eum de fonte suscepit. Si pos  
tea intali copulatione p̄ma  
nere possent. omnino inlici  
tū ēē iudicauimus. Nam in  
concilio mogontiacensi septe  
mum est. cap̄ Lv.

CXCVII.

**N**ullus p̄p̄nū suum. aut filiā  
a fonte baptizatus suscipiat  
nec fiolā nec cōmatrē ducat  
uxorē. nec illā cuius filiū  
ad cōfirmationē ante ep̄m  
tenuerit. Vbi aut̄ factum  
fuerit separentur. **Vnde sup̄.**

CXCVIII.

**Q**uā de testabile & execrabile  
scelus sit unicuiq. xp̄iano.  
filiolā suā consuprare.  
testatur sc̄s gregorius  
papa in dialogis suis ubi

refert quendā hominē pol  
luisse fiblā suā. & quā ne  
glexit penitentiā agere.  
**S**ibito miserabili morbo cor  
reptus exp̄uauit. et sepult̄.  
n̄ solum cor pus. sed etiā om̄e  
sepulchrū ignis inuisibilis  
consumpsit. **Exē. magot.**

CXCVIII.

**S**iquis fornicatus fuerit cū  
duab. sororib. t̄ no ueratus.  
t̄ cū uxore sua. t̄ cū amica  
sua. t̄ cū matertera sua. t̄  
cū filia patris sui. & a un  
culi sui. t̄ cū filia amice sue.  
Sue mat̄ teresue. t̄ cum  
nept̄a sua. t̄ cū cōmatre. aut  
filiola sua. siue quā de fonte  
suscepit. t̄ ante ep̄m tenuit.  
Et si qua mulier simili modo  
fornicata fuerit. abstineat  
se ab ingressu domus d̄i ann̄i.  
Et eodē anno nisi dominicis.  
& festis dieb. solū modo pane.  
et aqua. et sale utatur. Ar  
ma n̄ ferat. osculū nulli p̄be  
at sacrificium nisi puatice.

minime sumat. Sex deinde  
 annis ingreditur quidem  
 domū di. Sed carnis, & uino.  
 ac siceramine. utatur. nisi  
 festis dieb. De armis uero t  
 osculo siue sacrificio sicut  
 supra dictum est. Postea uero  
 duob. annis. quando carne  
 uescitur. A potu omni qui  
 in ebrietate potest seētineat.  
 Et si potū bibere minime  
 carne uescatur. absq. p̄cipu  
 is festis dieb. De armis t  
 osculo aut sacrificio modū  
 teneat iam dictū. Inde usq.  
 ad obitum suū. nisi p̄ dictis  
 festis dieb. a carne abstineat.  
 tres legitimas ferias omni  
 eb domada. Et tres almas  
 in anno legitime custo diat.  
 De armis uero. ut sup̄ dictū ē.  
 Et nūquā aliquando cū uigio  
 copuletur. hec eadem pe  
 nentia inponenda est. pa  
 tricidis. fratricidis. t consang  
 uines. nec n̄ et quis p̄onte

p̄ fraudem & auariciā hominē  
 uinorum occidunt qd̄ mor  
 chidū uocant. **Excepta rab  
 boni ad humberū ep̄m.** cc.  
**I**gitur denuptis t quomodo  
 consanguinitas honoranda sit.  
 Dñs loquitur in leuitico dicens.  
 Om̄is homo ad proximū sang  
 uinis sui non accedat. ut reuē  
 tur p̄tudinē eius. Cū em̄ dñs  
 populū suū de contaminatio  
 nib. gentium uoluisset sepa  
 rare. Inimū generali uocabulo.  
 ad p̄ximitatē sanguinis p̄hibu  
 it quē q. accedere. ne reuelare  
 tur p̄tudinē eius. De inde ipsā  
 generalitatē ferme in xii spe  
 cies diuisit quē tamen ultra  
 tertiam t quartā generationē.  
 non p̄cedunt. Unde accidit  
 ut rein domnū gregorium. au  
 gustino interroganti. tertia  
 t quarta generatione iā licite  
 conubia uingere sponduisse.  
 Similit̄ scinthodorj arch ep̄i

genus anglonū capitulis. que  
de necessarius conscripsit reb.  
**I**n uenimus qđ in tēcia p̄pinq̄  
tate carnis scđm grecos licere  
nubere. **I**n quinta scđm roma  
nos. **Q**ui tam conugia in tēcia  
p̄pinq̄tate facta non solue  
rent. **S**ianca ab inſcientib.  
cōpacta fuissent. & qualicq̄  
ē ungeret eas quisibi consang  
uineasunt & uxoris sue ē sang  
uineis post mortē uxoris. **H**unc  
autē theodorū tarso cilie natū  
in re. **L**ianus p̄p̄rome ep̄m ordi  
nans ad britanniā misit. **U**nde  
tam orientalium. quā etiam  
occidentalū ecclesiarū ē sue  
tudinib. plenit̄ instructus fue  
rat. nec eum aliqua latere po  
taerunt. que in obseruationib.  
legitimus greci. **R**omani cōtēp̄  
habuerunt. maxime cū in utraq̄  
lingua p̄fecte instructus eēt.  
**Q**uod autē p̄ximis tem porib. ro  
manorū pontificū scripta  
continē usq̄ ad sextā **T**sep

timā generationē ē uigū  
usū differendū. magis ex  
suetudine humana quā ex  
lege diuina hoc eos p̄cepisse.  
credendum est. **N**am qđ iſi  
dorus in ethimologus suis  
usq̄ ad sextā generationē.  
conuigū usū differendum.  
magis ex consuetudine.  
consanguinitatis abstinendū.  
& sic legitimo conubio cōiun  
gendū asseruit. **I**nde etor  
eū fecisse quod genealogie  
seriē reuocet. quo usq̄ ordi  
nē numerandi p̄duxit. eo  
cognitionē sanguinis seruandā  
estimauit. **S**icq̄ ad inuo  
cationē generis & amicitie  
uis confirmandū. redire ad  
conubium. **S**anciuat. quando  
iam cognitionis ordo nume  
rari desiuit. **C**eterū ante  
om̄a considerandū. ut sic  
censura discipline tēperet.  
ne p̄ immoderationē cor  
reptionis peccati cumulus

augeatur. Scimus enim qui  
 in lege cognationis ius obser-  
 uare est statuit. in euangelio  
 foedus est uigilanti non dissoluentium  
 preceptum. Si enim ubicumque aliquid  
 proximitatis. et consanguini-  
 tatis licet longinquum inter cognati-  
 uos inueniri potest. Statim  
 matrimonium dissoluitur. Ve-  
 reor quod adulterium. et fornicati-  
 onis seculus multiplicetur.  
 quia cum coniugato adolecenti  
 et iuueni societas communi pariter  
 denegatur. nec aliquid ei solati  
 impenditur unde continen-  
 tia saluare possit. libidine  
 inflammatum per diaboli instigati-  
 onem multiplici fornicatione  
 forsitan polluitur. ac sic impi-  
 pius mortalis eterne anima de-  
 mergitur. Igitur quia mea  
 paruitate uoluitis <sup>uostri</sup> uisitare  
 de acere tibi reseribi. propter fragi-  
 litatem presentis temporis reor  
 hoc quod theodorius episcopus. inter grego-  
 rium. et isidorum medicum incedens.

in suis capitulis diffiniuit ma-  
 gis sequendum. ut quinta gene-  
 ratione iam licitum conubium  
 fiat quia non lex diuina hoc  
 contra dicit. nec etiam sanctorum  
 patrum dicta hoc prohibent. Si  
 autem quinque ab insecris fue-  
 rit copula pacta. mihi mihi  
 uideatur. ut cum penitentie hu-  
 miliacione sese uxoratus continere  
 non uult deo satisfaciat.

**V**nde ne cesset ut etiam **ad augustinum.**  
 tertia et quarta generatio fi-  
 delium licent sibi iungi debeat.  
 Nam scilicet quam praediximus a se om-  
 nino debet abstinere. **Expta rabbari**

**epi. ad herembaldum cor epim.**  
**S**ecundo quod inter rogasti. Si pater & fi-  
 lius. et si duo fratres. et si auunculus.  
 et nepos cum una muliere for-  
 nicatisunt quod inde faciendum sit.  
 Manifestum est quod graui uindic-  
 ta plectendum est quod graue fa-  
 cinus esse reperitur. Omnis enim  
 moecha inter dicitur. ubi scrip-  
 tum est non me habentis. quanto

ccv.

magis cū cognato. **S**eu concu-  
bina cognati. hinc in leuitico  
scriptum est. Si mechaus  
fuerit quis cū uxore alterius.  
morte moratur. & mechus  
& adultera. **Q**uid dormierit.  
cū nouerca sua. et cū nurusua.  
& qui filiam & matrem duxerit.  
et qui acceperit sororem suam. cc.ii.  
morte morantur. **S**icut in  
lege turpitudine incestus mor-  
tis sententia uindicare iussit.  
quom̄ in euanglio. ubi summa  
iusticia est incestuosus peni-  
tentia peccati euadet. **U**nde  
ap̄t̄. **I**rrua qui fecerit legem  
moysi. sine ulla miseratione.  
sub duob. t̄ trib. testib. morte.  
quanto magis putatis deteri-  
ora mereri supplicia. qui fili-  
um d̄i conculcauerit. & sang-  
uinē testamenti pollutum  
duxerit. **I**n quo sc̄ificatus.  
& sp̄i gr̄a contumeliam  
fecerit. **I**gitur theodorus.  
iudicauit eum qui incestum

fecerit. xii. ann̄ pen. debet.  
Alii xv. alii x. alii vii. **S**ed  
turpiscorū patrū uesigia  
sequens. **H**is solis penitentie  
spatium tēperet quideuote  
& cū lacrimis penitentiam  
egerunt. ceteri defunctū tēpus.  
seruent. **E**xē tribuntensi.  
**P**erlatum est ad sc̄am synodū  
q̄d quidam ingenuus. inge-  
nuam acceperit uxorem. & p̄  
filiorum perorationē occasi-  
one diuortii cuiusdā foruū  
sefecerit utrū necessario mu-  
lierē tenere debeat. **E**t sic  
nuerit utrū illa quoq. sc̄am  
secularē legē seruata subici  
debeat. **I**udicātū ē. uxore mi-  
nime debere dimitti n̄ tam  
ob x̄pi legem mulierē in serui-  
tutē redigi. dum ille n̄ exē  
sensu conuigis se seruū fecit.  
quē liberū maritū acceperat.  
cc.iii. **I**tem iudicatum ē. **E**xode.  
quendā sui prasse quandā  
feminā quā postea fr̄ eius

accepti uxorem. Statuerunt eum  
 qui scit prauiit. & se supra  
 fratri celauit. quia geminavit  
 peccatum penitentia. districti  
 on castigandum. Coniugium  
 tale dissolui oportere. Et mu  
 lieri quidem eis uiuentibus, non  
 fore potestate nubendi. Illis  
 aut misericordia coniugium indulget.  
 te me rogatus fuit. **Excode.** cciiii.  
 Si quis cum filia matris suae. t  
 auunculi. Amice. t patri fecu  
 buerit. Si conuigatus fuerit.  
 liceat ne illi ulterius uti conu  
 iugio. aut non conuigato. uxorem  
 accipere. Iustum est. sicut ali  
 qua priorum statuta habent.  
 ut in perpetuum de uigro tales  
 abstineant. Usus est humane  
 fragilitatis intuitu. ut post  
 penitentiam. non quidem penit  
 priuentur coniugio. durissi  
 me tam tam inmanis fornu  
 catio uindictetur. Sicut sanctus  
 papa nicolaus & alii romano  
 pontificis statuerunt. ne forte

desperata conscientia mul  
 tiplus peccent. **Excode.** ccv.  
 In lectum mariti absente ux  
 ore. Soporauit uxoris. quia  
 ille uxorem suam putans dormi  
 uit circa. Super hoc usum.  
 si pro se prosecutante uera hoc  
 probauerit. quod in se uis fecerit  
 hoc scelus. penitentiam  
 quidem que sibi iudicata  
 fuerit agat. legitimum suum  
 coniugium habere permit  
 tatur. illam digna uindicta  
 affligi. & in eternum conuigio  
 priuari. **Excode.** ccvi.

Quidam fornicatus est cum aliqua  
 muliere postea filius nesci  
 ens patris factum. stuprauit  
 eandem. Quod cum pater res  
 cisset. de se filioque esset.  
 Statuerunt melius esse. ut talium  
 lapsis cum digna penitentia.  
 legitima permit tatur. conu  
 iugio. quam forte deterius  
 delinquant. Cum fornicant  
 aut illa grauius agendum.

ccvii. **S**iquis cū duab. **Exo de.**  
sororib. fornicatus fuerit. et  
soror sororē ab eodem antea  
stupratā nescierit. & si ipse  
sororem ei. quā antea stupravit. **ccxi.**  
non intellexerit. **S**idigne  
penituerint. et se continere  
non ualuerint. post annos vii.  
ē uigra illis non negentur.

**S**icut non ignorauerunt. usq.  
ad mortē a coniugio abstineant.

ccviii. **S**iquis cū duab. **Exo de.**  
sororib. fornicatus fuerit. ut

<sup>abstinere</sup>  
<sup>a coniugio</sup>  
**ccxi.**  
dieb. uite sue. Soror autē  
que de alia sorore nesciuit.  
licentiā habeat nubendi.

ccviii. **S**i homo fornicatus **Exo de.**  
fuerit cū muliere. & frater  
eius nesciens duxerit eam ux  
orē. fr̄ eo qd̄ fr̄at̄i crimen  
celauerit peniteat. & post pe  
nitentiā nubat. Mulier autē  
usq. ad mortē peniteat.

ccx. **S**i fr̄at̄ cū muliere **Exo de.**  
fornicatus fuerit. & fr̄at̄ nesci  
ens cū eadē cūcubuerit. mulier

dieb. uite sue penit. Post pen  
tentiā autē fr̄at̄ ignarus sceleris  
coniugium accipiat si uult.

**Exe. ad uermeriā tēporib.**  
n̄ cio geniculo **pp̄ p̄ni**

**S**eparentur. In quarta autem  
conuictione **S**i uenit fuer  
int. non eos separamus. Sed

penitentiā eis indicamus. Et  
tamen si factū non fuerit.

nullā facultatē coniungendi.  
in quarta generatione damus.

**S**i aliquis cū fili **Exo de.**

astrasia manet. nec matrem.  
nec filiā ipsius potest habere.

nec illa. nec ille alius se potest  
coniungere ullo unquā tēpore.

**A**t tamen uxorē. si ita uoluerit.

si se continere non potest. **S**i  
postea quā cognouit. qd̄ cum

filiā sua uir eius fuit in adul  
terio. carnale cōmercium

cū eo non habuit si uult potest.  
alio nubere. **Exo de.**

ccxiii. **S**iquis cum uerca sua dormie  
rit neut̄ possunt ad coniugiū.

puerum. Sed uir eius potest  
siuult aliam accipere. Sise  
continere non potest. Similit̄  
quicū filiastra sua. **T** sorore  
uxoris sue dormierit stare  
potest. **Ex eodē.**

**Q**ui dormit <sup>cu</sup> duab; sororib; **ccxiii.**  
et una ex illis antea uxor fuerit  
nullā ex ipsis habeat. nec ipsi  
adulteri unquā coniugio co  
pulentur. **Ex eodē.**

**S**iquis cū uxore fr̄is sui dormierit **ccxx.**  
adulter et moecha dieb; uite  
sue. absq; coniugio maneant.  
Ille uero cuius uxor fuit. siuult  
aliam conjugē accipiat. **Ex eodē.**

**S**iquis sponsam filii sui oppres **ccxxvi.**  
serit. & postea filius eius eam  
duxerit pat̄ post modū non ha  
beat uxore. nec ipsa mulier  
uirū. **F**ilius qui fānus patris ig  
norauit aliam accipiat. **Ex eodē.**

**S**iquis filiastrū. aut filiastrā suā **ccxxvii.**  
ante ep̄m. a confirmationē  
tenuerit. separetur ab uxore sua  
& aliam nūquā accipiat. **S**imilit̄

& mulier. **Ex eodē.**

**S**iquis cū matre et filia formi **ccxxviii.**  
catus est ignorante matre defi  
lia. et filia de matre. ille nū  
quā accipiat uxore. **U**terū  
si uolunt accipiant maritos.

**S**i autē hoc scierint ipse femine.  
absq; maritis in p̄petuo maneant.

**S**imilit̄ & duab; sororib; **Ex eodē.** **ccxxviii.**  
quicū una in adulterio mansit.  
& aliam publice accipiat. n̄  
habeat mulierē usq; indiem  
mortis. et illa que nescit  
accipiat maritum. **Ex eodē.**

**S**iqui p̄p̄t̄ fūdā fugiunt in aliis **ccxx.**  
patrias. & dimittunt uxores  
sudas. nec illi nec ille alteri co  
pulent̄. **Ex eodē.**

**S**iquis incestū cum p̄pria sua cō **ccxxvi.**  
misert̄ peculiū suū pdat si habet.  
& sise n̄ emendare noluerit.  
nullus eum in domo recipiat.  
neq; ei cibū donec. **Q**uod si fece  
rit. et sol̄ regi cōponat. **E**t si  
pecuniā non habet. mittat̄  
siberē in carcerē. si seruus est.

LE



ccxxii

**S**ua pulet multis plagis.  
thomo liber patre. aut **Exeod**  
matre. fratre. & auunculu  
occident hereditate ppria **ccxxv.**  
amittat. **E**t si quis mechatus  
fuerit cu matre. & sorore.  
et amita. hereditate pdat.

ccxxiii

**V**t epi incestuosos **Exeod**  
inuestigare studeant. Et si  
penitere noluerint. de ecclia  
expellantur. donec ad pe  
nitentiam reuertantur.

Quod si obedire sacerdotib.  
noluerint. oportet eos p se  
cularem disciplinam coher  
ceri. **Exeod moxon.**

ccxxiiii

**S**iquis uiduam uxorem duxerit.  
& postea cu filiastra fuerit  
fornicatus. seu cu duab. soro  
rib. nupsit. aut si qua cu  
duob. fratrib. siue & patre  
cum filio. si quis relicta fratri.  
si quis neptam. aut noueram.  
aut nurum. aut consobrinam.  
aut filiam auunculi. aut **ccxxvii.**  
eius relicta. aut puignam

polluerit. eos disungi. & ul  
terius nuqua conuigio copu  
lan precipim. **Exeod.**

**C**ontradictimus quoque quater  
ta generatione nullus ample  
us conuigio copuletur. Vbi  
aut post int dictum factum  
fuerit separentur. **Exeod.**

ccxxvi

**S**iquis cum duab. sororib. seu  
cum duob. fratrib. aut cu  
his psonis de quib. sacra scrip  
tura phibet. fornicatione  
fecerit. Si dignam egerit pe  
nitentiam. & se continere non  
potest. licet ei legitimam  
uxorem turu accipere.

ccxxvii

**S**iquis cu matre spiritali **Exeod**  
fuerit fornicatus usque ad dig  
nam penitentiam anathemate  
penciatur. Similitur sic uinea  
qua de fonte suscepta. & qua  
ante epm tenuit fornicatus  
fuerit. Legitima autem si ha  
buerit. non dimittat uxorem.

ccxxviii

**S**iquis cum filiastra **Exeod.**  
sua fornicatus fuerit post

**An** d<sup>s</sup> gra Sverdinesis abbs

dissolutū coniugium pen-  
 tentiā agat. scilicet p̄tri-  
 enni tempus a corpore  
 dñi & sanguine suspen-  
 datur. **C**arne non man-  
 ducet & uinū non bibat.  
 et omnib. dieb. ieiunet.  
 exceptis festis et domini-  
 cis dieb. **S**imilit̄ autem  
 de mulierib. que patris  
 seclanculo inē cubitu p̄-  
 strauerunt. & filio obser-  
 uandū est. et qui de abus  
 se absconse sororib. pollu-  
 tos cognoscunt. **It̄ tribu-  
 r.**

**Q**uorū illicita coniugia  
 scienda sunt. uolum̄  
 ut unamento confirmant.  
 ne ad unā mensā. nec sub  
 uno tecto cohabitent. **I**n quo  
 libet familiari colloquio  
 p̄fruantur. nisi in publico  
 aut in ecclesia. **R**es quas cō-  
 munes habuerint. diuidant  
 nec aliqua suspitio possit  
 nasci. atq. in ceteris. **S**acra

**D**e illa parentela. **intra de** ccxxx.  
 quā dicunt eē. **parentela**  
 int̄ illū & istā eius coniu-  
 gē. que quid inderis aut  
 audisti cōputare tuas uici-  
 nis. **A**ut tuis ante ceteris.  
 qđ tu p̄ nullū ingenū. nec  
 p̄t̄ amore. nec p̄t̄ timorē.  
 aut premiū aut ē sanguini-  
 tate celabis epotuo. aut  
 eius missio cui hoc inquirere  
 uisserit quando cumq. te  
 ex hoc int̄rogauerit. **S**ite  
 d̄ adiuuet. **It̄ ceteri.**

**I**stud sacramentū qđ iste iu-  
 rauerit de illa parentela.  
 que int̄ illū & eius cōiugem  
 cōputatur. **I**ta illud obser-  
 uabis in quantum sapis aut  
 audisti. **S**ite d̄ adiuuet.

**S**acramētū deinceps  
**A**b istodie in antea **osi s.**  
 qđ tu p̄ nullū ingenium  
 te sociabis huic tue ē sang-  
 uinee nom̄. ill. que cōtra  
 legem & rectā ap̄intatā

usq; in hunc diem tua uxor  
fuit. nec in e uigio. nec in ad  
ulterio. **I**n fornicatione. nec  
cu illa ad una mensa mandu  
cabis. et bibes. aut sub uno  
tectis manebis. nisi forte  
in ecclesia. aut in aliquo pub  
lico loco ubi nulla mala  
susceptio possit ee. ut ibi co  
ram testib; pcerta necessi  
tate parit colloquamini.  
nec aliam conuige accipies.  
nisi forte post acta peniten  
tiam tibi licentia data fuerit  
ab epotuo. aut eius misso.

ccxxxiii. **D**ixit dñs ad iuuē. & iste scōz ret.  
De hoc qd mihi **Inuocati ad iudi  
cium.**  
reputatū est in hac synodo  
qd simul cum ista femina  
adulterū. **I**n fornicatione  
fecisse. qd ego n̄ ita feci nec  
inde me culpabile recognosco.  
Si me dñs ad iuuē. ad istum  
iudiciū suū. **Iuramentū p̄ data  
penit̄ dū luxuria facta**

ccxxxiiii. **A**b isto die in antea cū femina

cū qua adulterū. **I**n fornicatione  
fecisti. unde disciplinā. **I**n peniten  
tiam suscepisti. amplius non  
adulterabis. nec fornicaberis.  
nec eam in uxorē accipies. nisi  
forte post acta penitentiam  
tibi licentiā data fuerit ab  
epo. aut eius misso. **Dixit dñs**

**I** adiuuet. **Ex h̄ synodo mieldensi**  
I si qui uiuente marito cū uigem  
illius adulterasse accusatur  
et eo in proximo defuncto ean  
dē sūpsisse dinoscitur. omni  
modis publice penitentia  
subigatur. De quo etiā post  
penitentia p̄ facta. Si expedie  
rit seruabitur regula. Nisi  
forte isdem aut mulier. uirū  
qui mortuus fuerat occidis  
se notentur. aut p̄ p̄p̄nq̄ntas. **I**n  
alia quelibet. actio criminalis  
impediat. **Q**si p̄batū fuerit.  
sine ulla spe cū uigē cū peniten  
tia p̄petuo maneant. Si autem  
negauerit. Si autē eandē femina  
uiuente uiro nequaquā ad

ulterasse et p̄ facti homicidii  
nemo eorū reus extiterit.  
ex batis testib. neāt eorū  
coniuncti potuerit. purgent  
legalit̄ famā suę opinionis.  
& sup̄to utantur coniugio.

Sialia ut diximus n̄ impedi  
erit ratio. **Ex tribunensi.**

ccxxxvi.

**R**elatiū: aurib. scōx. sacerdotū.  
quę dā alterius uxore stupro  
uolasse. In sup̄ et moeche. ui  
uente uiro suo iuramentum  
dedisse. ut <sup>ea</sup> post legitimi mariti  
mortē sup̄ uixisset. duceret  
in uxore. qđ et factū: Tale  
igitur conubiū p̄hibemus &  
anathematizamus. **De morte**

ccxxxvii.

**D** hoc qđ tu accusata **manu uxoris.**  
es. in p̄sentia istius ep̄i in hac  
synodo qđ p̄ tuū factū. & p̄  
tuū consiliū tuus maritus.  
itt. tua ē uix. itt. mortem re  
cepisset. et uitā p̄didisset.  
omnino n̄: ita. nec tu in eius  
uita. aut membris quicquā  
fecisse. aut cū alis consiliat̄ es

unde merito scđm ecclesiasticū  
iudiciū penitentię remedia  
suscipias. aut scđm munda  
nā legē mortē aut aliqđ dap  
nū sustineas. Sicte d̄s adiuu&.

adistū. **Iuramētū t̄ inuocat** ccxxxviii.

**D** hoc qđ tibi imputatū: in p̄sen  
tia tui ep̄i cuius parrochi  
anus es. qđ tu illū hominem  
cū alis hominib. sequa cib.  
tuis occidisses p̄p̄t hanc cau  
sā. ut bona illius diriperes.  
& eius uxore tibi in matrimo  
nium sociares. In ueritate n̄ est  
ita. nec tu solus nec cū alis  
hominib. illū hominē occi  
disti. nec ut suā uitā aut  
membra p̄deret. cū alis con  
siliatus es. nec in eius morte  
quicquā habes factū unde  
merito aut penitentiā susci  
pias. aut fardas sustineas.  
aut p̄ eum aliqđ p̄ soluas. Sicte d̄s.  
**Iuramētū. dere ē cili. it̄**

**A** b istodie mantea istā tuam ccxxxviiii.  
ē uigē nom. itt. quā in uisite

di miserat. ita tenebis sic  
p̄rectū maritus suam debet  
habere conuigē indilecti  
one & debita disciplina.  
nec eam ullū malū inge  
nuum a te separabil nec  
ea uiuente aliam accipies. ccxl.ii.

Sicut dicitur. Femina sic uir.

ccxl

Amodo in antea istū tuum  
maritū quē in iustis dimi  
seras ita tenebis et amplex  
aberis. et ei inferunt in a  
more. et in timore ita eis  
subiecta & obediens sic p̄  
rectū uxor sua debet subiecta  
ēē marito. nec umquā ab eo  
te separabil nec ullo uiuente  
alteri uiro te sociabis in iu  
gio aut de uultero. Sicut dicitur ad  
musa. Exopta rabban. ccxl.iii.

ccxl.1

Quod autē interrogasti de his qui  
matrimonio iuncti sunt. &  
nubere non possunt. Si ille  
aliam. t̄ illa alium ducere  
possit. Quib. scriptum est.  
Vir et mulier si se cōiunxerint

& post ea di xerit mulier  
de uero q̄t non possit conue  
nere. Si potest p̄bare p̄  
iustū iudiciū q̄d uerū sit  
accipiat alium. Exe.

Aluorum merita

Siqua mulier p̄ se clamaue  
rit. q̄t uir suus nūquā  
cū ea coisset. ex e. ut in  
die ad crucē. et si uerū fu  
erit separentur & illa fa  
ciat q̄d uult.

Si quis accepit uxore & ha  
bitit ipsa aliquo tēpore.  
& ipsa femina dicit. q̄d n̄  
coisset cū ea. ille uir dicit.  
q̄t si fecit. in ueritate uiri  
confiteat. quia uir caput  
mulieris. Exe. tribunenti.

Si uir seduxerit uxore & cō  
bere cū ea non ualens fr̄a  
elanculo eam uiciauerit.  
et grauidā reddiderit sepa  
rentur. Considerata autem  
inbecillitate. misericordia est  
in p̄tatur ad cōiugii tantū iudicō

**D**elicta sãrũ psonarũ forni-  
catione. Ex peñ romano.

**A**doleſcens. Sicũ uirgine pec-  
cauerit. anñ i. penit̃. cc. xl. v.

**S**i ſemel et fortũ casu. leuget̃  
ei penitencia & tam̃ usq. ad  
annũ plenũ penit̃.

**S**upra triginta annos puella  
& adoleſcens fornicationẽ  
faciunt. tres quadragessimas.  
& legitimas feſas penit̃

**S**pp̃t hoc peccatũ ſeruitio  
humano addicti ſunt. xl dies  
peniteat.

**S**i uxoratus cũ uirgine forni-  
catus fuerit. ii. anñ penit̃.

**I**ta primũ omnium ut a ſua ſe  
conſentiat ſic conſenſerit  
uxore. alioquin addatur  
moſ penit̃.

**S**i laicus cũ laica fornicatus  
fuerit. iii. anñ penit̃ & quan-  
to ſepius tanto magis temp̃.  
addatur.

**L**aicus maculans ſecũ ancilla  
dĩ ii. anñ penit̃. Si genuerit

ex ea filium. iii. anñ penit̃.

**S**i ſine conuigio ẽ tres quadra-  
geſimas & legitimas feſas.

**Q**ui canonici ſunt & fornicant̃.  
anñ i. Si frequent̃ duos.

**Q**ui in gradu ẽt. anñ iii. penit̃  
monachus ſine gradu. t. cano-  
nicus gradu habent. Sicum

puella laica fornicati ſunt.  
anñ iii. peniteant. Sicũ ſc̃i

moniali. annũ vii. peniteat.

Monachi cũ gradu fornicationẽ  
facientes. vii. anñ peñ.

Simonachus laicũ duxerit.

iii. annos peniteat. illi duos

peñ & legitimas feſas. Si usq.

ad generationẽ filii. iii. anñ

peñ. Si occiderit vii. anñ peñ.

**S**i ep̃s fornicatus fuerit. iiii.  
anñ penit̃. Alii iudicauerũt.

xii. anñ peñ. Poſt anñ. iii.  
leuius penit̃.

**P**br̃ cũ puella fornicans. anñ.  
iii. & quadragessimas in anno.

**S**i cũ ancilla d̃i fornicat̃ fuerit  
vii. anñ penit̃.

cc. xl. vi. **E**ps. pbr. diacon. si in fornicatione  
puro. **F**urta. captus est  
deponatur. non tam comu  
nitione priuetur. quia non iudi  
cat dominus bis in idipsum.

**S**i adolescens sororem suam duxerit.  
v. ann. penit. Si matrem xii. ann.  
& quam diu uixerit nunquam sit sine  
continentia.

**Q**ui cum matre fornicatus fuerit.  
xv. annis penit. xv. ann. penit.

**Q**ui cum filia sorore fornicatus <sup>cc. l. vii.</sup>  
fuerit ab omni carne se abstineat.

**S**i mater cum filio suo paruulo for  
nicata fuerit iii. ann. abstineat.  
se a carne. & diem primum. in una  
quodam ebdomada ieiunet usque  
ad uesperam.

**Q**ui habet matrem & filiam duos soro  
res uxoris patris. & fratres patruelis.  
aut auunculi neptem. aut est so  
brina. aut in prima. secunda. tertia  
generatione uincti sunt. istis  
uolumus iudicare ut separent.  
**E**x parte nouella plantacionem  
ecclesie. ut vii. ann. agant penitentiam.

**T**res primos annos. tres dies in eb  
domada. id est. fr. ii. et iii. & vi.  
xl. dies ante pascha. xx. admissa  
santi iohannis. xx. ante natiuitatem  
Quattuor uero reliquos annos

fr. iii. et vi. & xiiii. noctes ante  
missam sancti iohannis. et alias ante  
natiuitatem. Si se redimere uult  
donec unum denarium. aut pro  
unus denarius pro die. Si  
pauper est donec dimidium denarium.

**P**ueris se manibus. **D**e sordidatione  
in uicem conquinantes xl. dies penitentiam.

**M**aiores uero. e. dies. **P**ueris se in  
femora sordidantes. e. dies. **M**a  
iores. tres quadragenas. & lxxi.  
timas ferias. **P**aruulus a maiore  
obpressus. vii. dies penitentiam. **S**i se sen  
serit. xx. dies. **P**uer uoluntarie  
se polluens. xxx. dies. **I**uuenis uero.

xl. dies penitentiam. **D**e m. se quis abstinet

**Q**ui cum muliere menstrua nupsit  
xl. dies penitentiam. **S**i quis cum uxore sua  
recto nupsit xl. dies penitentiam.

**S**i in t. ga nupsit. iii. ann. penitentiam.

quia sodomiticum est seclus. **V**ni

ut femora fornicantes. ann. i.

pen. **Sunt ga.** iii. ann. penit.

Si pueri sunt. ii. ann. peniteant

**M**ulier quocūq. **De mulierib.** cca. lxxiii.

molimine. aut in se ipsa. aut cū  
altera fornicans. iii. ann. penit.

Si scilicet monialis cū alia scilicet moni  
ali p. aliqd. machinamentum.  
fornicet. vii. ann. penit. **De inle**

**Q**uincebrosos. **cebroso amplexu.**

plexus femine. & osculum <sup>cel</sup>  
polluitur. xxx. dies pen.

Qui te  
tugent in uerecund. e. carnem.  
eide. femine. iii. m̄ses penit.

Qui p. turpilogiū polluit. vii. dies pen.

**P**br. si secularis.

fuerit feminā p. mundū desi  
derū. xx. dies pen. **S**inquinat.

fuerit. xl. dies pen. **Q**ui in ecclia  
p. somniū polluit. iii. dies penit.

Qui in sonis uoluntate polluit.

surgat. et canet. vii. psalmos  
penitentiales. et in die xxx.

Qui peccare uoluerit in sonis  
scilicet fuerit pollutus. xxiiii.

psalmos canet. **De clericis**

**C**lericus si semē fundent n̄tan <sup>celi.</sup>

gendo. vii. <sup>dies</sup> penit. **S**itanguit cū  
manu. xx. dies pen. **S**idiacon.

xxx. dies. **S**i pbr. ebdom. iii.

**P**br. si semē fuderit. p. cogitationē.

vii. dies pen. **M**onachus similiter.

**Q**ui uoluntate semen fundit

in ecclia. **S**i clericus. xiiii. dies

**S**imonachus. aut diacon. xxx. dies.

**S**i pbr. xl. **S**i ep̄s. l. dies penit.

**Q**uicū pecude. **De quadrupedu** <sup>celi.</sup>

peccat. ann. i. quidā iudicant

ann. x. quidā. vii. quidā. iii.

quidā. e. dies. **Itē**

**S**iquis clericus. cū quadrupede.

fornicat. fuerit. ann. i. subdiacon. iii.

diacon. & monachus. v. pbr. vii.

**Ep̄s. x. penit. De sodomitis.**

**Q**ui fornicauerit sic sodomite. <sup>celi.</sup>

quidā iudicauerit. x. qdā. vii.

ali. unū. pueris. e. dies. <sup>int</sup> **A**li

iudicauerit. si in e. consuetudine est.

**L**aicus. ann. v. clericus. vii. **S**ubdiacon.

& monachus. vii. **D**iacon. x. **S**br. xii.

**Ep̄s. xiii. penit. Decade. re. exē.**

**D**e his qui in rationabili uersant.



siue uer sanctur. quot quot  
ante annū xx. etatis talecūm ccl.vii.  
cōmiserunt. xx. annū exactis  
penitentia. cōmunionē me  
rebitur orationū. Post quin  
quennū idē. post xx. annū.  
oblationis sacramta cōtingit.  
Quot quot autē. xx. annū etatis  
uxores habentes in hoc peccato  
plapsi sunt. xxv. annū. peniten  
tiā agātes. adorationis cō  
munionē recipiantur. Et post  
quinquennū. idē post. xxx.  
annū cōmunicent. **Ex eodē cēt.**

ccl.v. **E**os qui rationabilitē uixerunt.  
& lepra in uisū criminis alios  
polluerunt. Precepit scā synodus  
ut eos orare qui spū percli  
tantur in mundo. **Ex libri cap.**

ccl.vi. **S**iuuenci fuerunt qui cū quad  
rupedib. & masculis cōtra na  
turā peccant dura & distincta  
penitē cohercendist. Quappē  
epi. & pbn aquib. iudicium  
penitentiae inuungit. conent  
omnimodis hoc malū radicit

ab seudere. **Ex dictis basilic.**  
**C**lencus. & monachus. ad oles  
centiū. & paruulorū insectator.  
& qui osculo. Taliqua occasi  
one turpi rephensus fuerit.  
publice uerberetur. & econā  
amittat. De caluatisq. tēpē  
sputantib. obnuat infacie.  
uinculisq. artatus ferreis.  
carceralis ex mensib. angustia  
maceret. et triduo pēbdoma  
das singulas ex pane ordea  
ceo ad uesperā reficiatur. Post  
hec alis sex mē sib. subsensiois.  
spiritalis custodia segregata  
incuracula degenit. operi  
manuū et orationis it mēt.  
**Vigiliis & fleatib.** sub uetus  
& sub custodia semp duorū  
fratū spiritualū ambulet  
nulla priuata locutione. &  
cōsilio deinceps iuuenib. con  
iungendus. **Ex dictis isidon.**

ccl.viii. **S**iquis ex iuuenib. Taliqua sus  
pitiosa psona cū paruulis ioca  
uerit diuturna penitentia

ma ceretur. **Unde sup.**

**S**ide p̄henfus fuerit aliquis eelxviii.  
frat̄ ludere cū pueris & habe  
re amicitias etatis infirme.  
t̄cio cōmoneatur. ut memor  
sit honestatis atq; amon̄sdi.  
Sin̄ cessauerit. seuerissime  
corripatur. **Ex lege theo**

**O**mnib; flagitiosū ⁊ **dosiana.** eelx  
uirle corpus muliebriter  
ēstruū alieni sexus dāpnare  
patiētiā. Nihil enī discretū  
uident̄ habere cū feminis.  
huiusmodi seelus spectante.

populo flāmis uindicib; expiāb.  
**In copulatione.** **Exē vuormaē** eelxi.

fideliū generatiōnū numerū  
n̄ definimus. Sed id statuimus  
ut nulli liceat xp̄iano. deppna  
ē sanguinitate. Seu cognati  
one uxore accipere. usq; dū  
generatio recordat̄ cognoscit̄.  
aut memoria retinetur. eelxii.

**H**ec de multimoda fornicationis.  
ex diuersis opusculis p̄noxim.  
Sacerdotū iudicio relinquentes.

quid salubrius & utilius eē  
indandis penitentiis decernant.

**P**rouideant uiri **Exē. mel densi.** eelxiii  
potentes. & maxime potentes  
femine ut in suis domib; adul  
tera & luxurie. & cū cubinatice.  
et in cetera adultera n̄ uigeant.  
et suos p̄bros quicūq; in ca  
pella uadunt huiusmodi  
uir tūc habere faciunt qua  
tinus in domib; suis. om̄a uitia  
recesent. Et orationē dominicā  
ac simbolū cunctos tenere &  
frequentare cōpellant. quia  
parrocchiani p̄bri. ut ep̄orū  
ministri. de minorib; & leuiorib;  
p̄sonis hoc p̄uidere studebunt.

**D**ictum est nobis. **Ex cap. lib. iii.** eelxiiii.  
q̄d in quib; dam locis ep̄i. & co  
mites ab incestuosis et ab his  
quiddecimas non dant uuadios  
accipiant & ap̄bns quib; dā  
neglegentis. et in se pecuniā  
diuidant q̄d penitus abolen  
dū decreuimus. ne forte auaricie  
locus detur.

*Abhinc defurtu & rapina expen.*

*cc lxxv.* **Q**ui cupiditate captus furtū fece-  
rit. qđ abstulit reddat. & annū  
v. peniteat. *Ex lege romano*

*cc lxxvi.* **P**ecunia ecclesiastica furata siue  
rapta soluat quadruplū. popu-  
lana dupliciter. Peniteat

*cc lxxvii.* **Q**ui sepe furtū fecerit. vii. annos.  
**S**iquis furtū capitale comiserit  
id est quadrupedia tulerit. tallas  
effregerit. vii. annū pen. et qđ  
furtū reddat. **S**iquis uero  
de minorib. semel aut bis furtū  
fecerit. qđ tulit reddat. et annū i. *cc lxxviii.*

peniteat. in pane & aqua. Et si

reddere n̄ potuerit. annū. iii. pen.

**S**iquis sepulcrū. *Ex cōtoletano.*  
uiolauerit. vii. annū penit. tres &  
his in pane & aqua. *Ex eode.*

*cc lxxviiii.* **S**iquis clericus inde molendi se-  
pulchris fuerit deprehensus. opor-  
tet in tali scelere p̄ditū. ac le-  
nicatus ordine submoueri. et pe-  
nitentię triennio deputari.

**S**iquis clericus furtū. *Ex cō agatū*  
eccle. fecerit. peregrinacōi cōmu-

no tribuatur. *Ex eode.*

**S**iquis clericus. aut monachus.  
furtū fecerit qđ potius sacrile-  
gū dici potest. Id censumus  
ordinandū ut uimior uirgis  
cēsus tanti criminis reus n̄ quā  
officiū ecclesiasticū accipiat.  
**S**ive iā ordinat. in hoc facinore  
fuerit deprehensus. nominis ip-  
sius dignitate priuetur. cuius of-  
ficere potest pactus sui leuita-  
re. impleta penitentię satis-  
factione sola cōmunio *Ex dicitur*

**F**ur aut. *hieronimi ad cōtū.*  
non solū in maiorib. sed etiam  
in minorib. iudicatur. Non  
enī qđ furto ablatū. sed mes-  
surantis ad tenditur. quomodo  
in fornicatione n̄ idcirco di-  
uersa sit fornicatio. Similiter  
pulchra. aut de formis ancilla.  
aut ingenua paup. aut opu-  
lenta. Sed qualiscūq. illa fuerit.  
u n̄a est fornicatio. Ita in furto  
quantū cūq. quis abstulerit  
furti crimī incurrit. *Augustin.*

**D**ixit dñs ad moysen. **dicta** ccLxxi.

Accipiat unusquisq. a pximo  
& pxima uasa argentea &  
aurea. & uestes. & cetera. Non hinc  
quisq. exemplū sumendum  
putare debet. ad ex spoliandū  
pximū. hoc enī dñs uisit qui  
nouerat quid quēq. pati oportet.  
nec israhelites fecerunt.  
Sed dō iubente ministerium  
p̄buerūt. Quē admodū cū mi  
nister occidit eum. quē iudex  
uisit occidi. p̄fecto si iudex  
te faciat homicida est. etiam  
si eū occidat. quē scit a iudice  
occidi debuisse. **h̄c augus**

**P**enale est occulte **anis** ccLxxii.

auferre. multo maioris pene  
uisibilit̄ eripere. Auferre ergo  
nolenti. siue occulte. siue palā  
habet p̄ceptū suū. furti enim  
nomine. bene intellegitur  
om̄is inlicita usurpatio re  
aliene. Non enī rapinā p̄misit  
qui furtū p̄hibuit. Sed utiq.  
sub furti nomine & rapinam

intellegi uoluit. A parte enī  
totū significauit quic quid  
pximo auferunt. **Ex cap.**

**S**iquis infra regnū rapinā fece  
rit. aut cuiq. n̄ro fideli. aut  
eius homini aliquid ui abstu  
lerit. in templo curtulit legib.  
cōponat. & in sup bannū n̄rū  
p̄soluat. **Post modū** uero ante  
nos a comit̄ adducatur. ut in  
bafina corequisus. usq. dū  
nob̄ placuerit pena soluat.  
**Nam** si publice actū fuerit.  
publicā inde agat penitentiā.  
iuxta scōnū canonū sanctiones.  
**Si** uero occulte. sacerdotum  
cōsilio exinde agat peniten  
tiā. quō raptores <sup>ut</sup> ad apt̄at.  
**Nisi** inde uerā egerint peniten  
tiā. regnū dī n̄ possidebunt.  
**Qui** uero de reb. ecclesiarum  
aliq̄d abstulerint. grauius inde  
iudicentur. quia sacrarū rerū  
oblatio sacrilegium ē. & sacr̄  
legus uocatur. qui exinde aliq̄d  
exulerit. **Et** tortes namq. ali

mimib, sc̄idi ecclē tales p̄sone  
usq, ad hanc factionē ecclē  
quā leserunt <sup>sunt</sup> sicut habende.

atq, firmiter denotande. cclxxvii.

cclxxiii.

**S**i quis aliquis. **Expenitentiale.**

demunisterio ecclē quolibet  
modo. aliquid furatus fuerit.

vii. ann. peniteat.

cclxxv.

**S**epe contingit ut in monaste  
riis furta p̄petrentur. id

circo statuimus ut quando  
ipsi fr̄s de talib, se expurgare  
debeant. missā ab abbate

celebratur t̄ ab aliquo p̄sen  
tib, fr̄s & sic expleta missā.  
om̄s cōmunicent in hec uer  
ba. Corpus dñi sit tibi ad p  
bationē hodie. **Ex eodē.**

cclxxvi.

**S**iepo. aut p̄bro causa crimi  
nalis. homicidiū. adulteriū.  
& maleficiū reputatū fuerit.  
in singulis missā tractare  
debet. & secreta publice  
dicere. & cōmunicare & de  
singulis sibi reputatis inno  
centē se ostendere. **Q̄s̄m**

fecerit. quin quoniam ali  
mimib, ecclē extitans ha  
beatur. **De rapina & uolenti**

**E**p̄i euangelice et aptice. nec  
non & p̄phetice auctorita  
tis sententias de rapina & uolenti  
et decreta canonica et a  
ptica breuit̄ debent habere  
adnotatos. et hec omnibus  
publice relegant. Missi quoq,  
legationis legales sententias.  
et p̄decessorū n̄orū. & n̄a  
de hac causa capitula om̄ib,  
nota faciunt. Et ep̄idi & e  
p̄iscopali auctoritate dep̄  
dationes. et rapinas om̄ib,  
int̄ dicant. Et missi & comi  
tes n̄i cunctis ex n̄o banno  
p̄hibere firmit̄ scudeant. ut  
cognoscant om̄s quod sitale  
aliquis facere p̄supsert. **S̄c̄m**  
diuinas sententias ep̄iscopale.  
accipiat sententiā & sc̄m  
leges & capitula regia em̄da  
re cogatur. & sc̄m iudiciū.  
fidelium n̄orū condignam

uindictā excipiet. **Ex eod.**

**Q**uod si qd absit talis emerse <sup>ccl. xxviii.</sup>  
 sit quidi timorē post ponat.

& ecclesiasticā auctoritatē  
 cōtempnat. et regiā potestātē  
 refugiat. **Sciat** quicūq;  
 ille fuerit. qui a et scdm  
 canonicā auctoritatē ab  
 omnū xp̄ianoꝝ ceterū. & a  
 scē ecclē consortio in celo  
 & in terra aliquis efficiet.  
 et regali potestate. atq; omni  
 regni fidelium unanimitate.  
 sic dī inimicus & regni de

uastator p̄ sequetur usq;  
 a regno exterminetur. **un** <sup>ccl. xxviii.</sup>

**Q**uidiam rapaces qd dñs. **de sup.**  
 p̄ esaiam dicit. **Rapina pau**

peris in domo ur̄a. et p̄ap̄tm  
 neq; rapaces. neq; homicide.  
 neq; adulteri regnū dī possi  
 debunt. **Vnde** intendant  
 quale quantūq; est peccatū  
 ruina. quacū adulterio &  
 homicidio. scē cōparat  
 apt̄s. **Itē** ipse dixit. **Siquis**

formicator aut ad ulter.

aut rapax. aut homicida:  
 cū huiusmodi necessitū su  
 mere xp̄iano licet ante satis  
 factū est. **Et** beat. apt̄s ioh.

talem hominē salutare uetat  
 dicens. **Nec** aue & diuers.  
 neq; in domū receperis. **Qui**  
 enī aue ei dicit. cōmunicat  
 o perib. ei. malignis. **Audi**  
 ant quid in toletano cōcilio  
 scriptum est. ccl. xxx.

**S**iquis inquit de potenti  
 onib. clericū. aut pauperē  
 ex poliauit. **Reg.** retro  
 ubi de homicidus cōtinēt.

**Audiant** raptores & p̄dones  
 rerū ecclesiasticarū qd scē  
 analetus a petro apto ordi  
 natus dicit. **Analetus.** ccl. xxxi.

**Q**ui abstulit inquit aliquid  
 patri. homicide particeps:  
**Pat̄** n̄r sine dubio dī est qui  
 nos creauit. **Mat̄** uero n̄ra  
 ecclē. quenos in baptismo  
 spiritualit̄ genuit. **Ergo**

qui xpi pecunias et eccle au **cel. xxxviii**  
fert. Rapti aut fraudatur. ho  
mucida est. Antedñ homicida  
deputatur. Qui em̄ res eccle. **cel. xxxv.**  
abstulerit. Sacrilegiū facit.  
Sicut sacrilegus iudicandus.

**cel. xxxvii.** **R**es & facultates **hic urbani pp.**  
ecclesiasticæ oblationes ap  
pellantur quia dño offerant.  
& uotantur fidelium ac p̄cia pec **cel. xxxvi.**  
catorum. atq; patrimonialia pau  
perum. Siquis illa rapuerit. reus  
est dāpnationis. Ananie & sa  
phire. & oportet huiusmodi tra  
dere satanę. ut sp̄s saluissit  
indiem dñi.

**cel. xxxviii.** **R**erū ecclesiasticarū & facul  
tatū raptores alimnib; scē  
eccle anathematizantes.  
ap̄lica auctoritate pellim̄  
aut dāpnam. atq; sacrilegos  
eē iudicam. et non solū eos  
sed etiā omnib; consentien  
tes eis. quia n̄ solū qui faciunt.  
sed etiā qui c̄ sentiunt rei  
iudicantur.

**A**ugustinus dicit. Quialiquid de  
eccle furatur et rapit. iude  
p̄ditori cōparatur. **In canomb.**

**S**iquis oblationes **scriptū.**  
eccle extra eccleam rapere  
t dare uoluerit. p̄ t̄ consci  
entia ep̄i. t̄ eius cui huiusmodi  
officia cōmissi sunt anathe  
matizati. **Exē meloensi.**

**V**t p̄ uasores rerū ecclesiarum  
que eas dē res contra auctori  
tatē non solū retineri uerum  
et erudiri depopulari noscunt.  
quidā et facultates etiā eccle  
induerit a conlaboratione.  
et redditib; eas expoliant. Sed  
& pauperes & uicinos. et circū  
manentes in misericordia expoli  
ent. deuastant. & obprimunt.  
ut rapaces qui scdm̄ ap̄tm̄ ang  
nodi excluduntur. ex criminali  
& publico peccato publica  
penitentia satis faciant.  
**E**t si hoc agere noluerint. & po  
testate regia ad hoc exhortan  
**T**eoacti n̄ fuerint p̄ferat̄ etiā

eos aptica terribilis sententia  
 quadicit. **S**ifr nominatur et  
 est rap. car. cu hui modi nec  
 cibū quisquā sumere p̄sumat.  
 quia iniquū & sacrilegiū est.  
 ut sym machus papa. et post  
 eum beatus gregorius sabino  
 subdiacono scribit. & c. tale  
 ges est. **S**iquis qd̄ uenerabilib.  
 locis relinquatur. p̄ta uo  
 luntatis studis suis cōpendis  
 cōtrauent retinere. **S**edm̄ ka  
 rita canonū ab om̄i ec̄clesias  
 oca cōmuniōne ut sacrilegus  
 debet arceri. donec studeat  
 dignā satisf̄actione qd̄ amissa  
 corrigere. **Ex eodem.**

**V**thiqui monasteria et loca dō ccl. xxxviii.  
 sacra et eccl̄as infringunt.  
 & de posita talia que libet  
 exinde abstrahunt. & sacer  
 dotes. & uiros eccl̄e siasticos  
 n̄ saltem dehonōrant uerum  
 diu somodo affligant. **T**ut sacri  
 lega. canonicē sententię subigant.  
 atq. ex cōmunicentur.

**E**ps̄ in cuius parrochia aliq̄s ccl. xxxviii.  
 consistens aliquid iniuste fece  
 rit. **S**emel et bis. atq. t̄cio. **S**ine  
 cesse fuerit uocabit illū sua  
 admonitione p̄ suū nuntiū  
 canonicē ad em̄dationem.  
 p̄ suū nunciū canonicē ad  
 mendationē. siue cōpositionē  
 & ad penitentiā ad eccl̄e  
 satisf̄ faciat qualesit. **S**icut  
 desperent atq. cōtēpserit ei  
 admonitionē. & saluberrimā  
 inuitationē. **S**eruat illum  
 pastoralis uirga. **h**oc est sen  
 tentia ex cōmunications  
 aut a cōmuniōne sc̄e eccl̄e  
 omniūq. xp̄ianorū sit sepa  
 ratus usq. ad congruā satisf̄  
 factionē. & dignā em̄dan  
 onē. **Q**uā ex cōmunicatiōne  
 debet isde ep̄s senior illius  
 notū facere et omnib. suis co  
 ep̄is. nec eū recipiant. usq. ad  
 dignā satisf̄actionē. **Ex eode.**

**D**e illis aut qui infra parro  
 chia beneficiū aut hereditatē  
 ccl. xxxviii.



habent & alterius ep̄i par  
rochianis sunt. Et dū deloco  
adlocū it̄ faciunt rapinas **ccxcii**  
& dep̄dationes pagunt.  
placuit nob̄ & fidelib; n̄is  
ut ex cōmunicentur. ne ante  
ex parrochia exeat quā  
p̄ petiāse digne emendent.

Quorū ex cōmunicatio seniori  
corū & proprio ep̄o significan  
da est. ne eos recipiant. Ante  
quā illuc redeant ubi rapinā  
fecerunt. & om̄a plenit̄ em̄ des̄.

**ccxc.** **P**lacuit nob̄ & fidelib;. **Ex eodē**  
n̄is p̄ cōmuni utilitate. &  
in frange necessitate. ut nul  
lus ep̄ox. grauer̄ ferat. sicut  
par rochianū p̄ huius modi  
dep̄cationis causa. alit̄ ep̄s  
ex cōmunicauerit. **Ex eodē**

**ccxc.** **S**iquis aut̄ regia potesta  
tē & episcopale auctori  
tate p̄ nihilo duxerit & re  
bellis existens in rapina  
occisus fuerit. nulli fidelū  
nr̄ox. qui eū occiderit aliquis

faidā portet. neq; p̄ eius  
morte aliquid cōponat.  
**E**p̄s aut̄ scdm̄ **Ex cō ad p̄stas**  
toletani cōcilii capitulum sep  
timū. ad quē p̄tinere nos  
cuntur. illi quitalia cōtradm̄  
& eedē pacē faciunt. Sicut  
quo libet munere t̄ fauore.  
aut negligentia admonere.  
aut ex cōmunicare distulerit  
ut aut reuertentes suscipiat.  
aut contēpnentes de p̄cta  
ticiat. ex cōmunicatus  
a collegio ceterox. habebit.  
quo usq; em̄ dationis t̄ dāpna  
tionis eorū. ab eo sententia  
p̄ mulgeat. Quō nisi cōmu  
nit̄ certauerimus ut in om̄ib;  
iusticia omnib; cōseruetur.  
nec rex pat̄ pat̄. nec  
ep̄i. p̄ p̄tatores & re  
confiliatores populi. nec  
qui partici p̄tione nomi  
nis xp̄iani uocamur. hoc  
q̄ humano ore dicimus.  
indiu. nis oculis cō ualeam.

**Q**uis quis factu supbie. **Exē** ce xiiii.  
 elatus domū dī ducit ē tēp  
 tibilem et possessiones dō  
 sacras adque ad honore  
 dī subregū immunitatis  
 defensione confutatos inho  
 neste tractauerit. **T**infrin  
 gere p̄sūpserit. aut incendia  
 tuastiones ausu temerario  
 perpetraverit. quasi inuasor  
 & uolator eccle dī quēst  
 domus dī uiui. **A**cōmuniōne  
 omniū fidelium abscedat.  
 Decet etiā ut indignationē  
 domni regis sentiat. cui  
 beni uolentiē concepit &  
 cōstitutionis p̄uancator ex  
 sciat. **Exē toletano.** cccxiiii.

**E**p̄i in p̄regendis populis ac de  
 fendendis impositā sibi cōra  
 nā ambigant. **I**deoq; dū con  
 spiciunt iudices ac potentes  
 pauperū obpressores existi  
 re. prius eos sacer dotali  
 cōmuniōne redarguant.  
 Et sic p̄pserint em̄dare conū

insolentiā regis auri  
 intiment. ut quos sacer  
 dotalis ammonitio n̄ flectit.  
 ad iusticiā regalis potestas  
 ab imp̄bitate coherceat.

**C**onquefasunt **Exē tribur.** cccxv.  
 quidā de quib; dā male  
 factorib; quorū tam nimia  
 imp̄bitas ē. ut admoniti  
 onē sacer dote n̄ curent.  
 bannū ep̄oz contēpnant.  
 ad synodū ter quatq;  
 uocati uenire despiciant.  
 ad extremū ex cōmunicati  
 p̄nihilō ducant. **D**etalib;  
 & in capitulari statutū  
 regū cognitioni sua den  
 bere & deuotā regi Arnulfo  
 cū scā synodo placuit ut  
 quicūq; post ex cōmuni  
 cationē debitā sic parui  
 estimant dīm & xp̄i anita  
 tē. seculari potestate p̄se  
 quendos. **E**t si uir̄ sita uir̄.  
 iaceant absq; cōpositione  
**Exē apud sueuionis.**

*t. decretū*

**O**pretentū est etiam ad euertissimō principe carolo ut incesti quilibet aliq. p̄diti examen ep̄oz. refugientes p̄iudices publicos. ad eorū p̄sentiam deducantur. ne. ulterius in lecebrā peccati nutrita impunitas uitiorum. *Exē*

*apud launacū in pago ande cauendi anno. dece. xliii.*

**S**iquis publicus diuine legis p̄uicator. *t. p̄ manifestas criminib. ecclesiastica iusta & rationabilia iudicia c̄ptae reptus fuerit a seorū patrū constitutionib. contra dictor.*

*Simonitionib. episcopolib. obteperare distulerit. anathematizetur. Ex eodē.*

**S**iquis contra regiā dignitatē dolose ac callide & p̄nitiose agere c̄p̄batus fuerit. insidigmissime suis fecerit anathematizetur. *Ex eod. cap. iii.*

**S**iquis potestati regie que n̄ est iuxta ap̄tm nisi adō. contumaci

& inflato spū contra dicere.

**T**resistere p̄supserit & ciuissis & rationabilib. imperis sc̄dm d̄m & auctoritatē eccl̄e acius ciuile optē. peiare nolu erit. anathematizetur.

**Q**uicūq. *subie. facib. Vnde sup.* accensi *t. p̄p̄t̄ uia stomachati.* hec que p̄ sc̄e matris eccl̄e tranquillitate sacerotaliq. rigore. a nobis unanimiter definita. manubiq. p̄p̄tis roborata uo lauerrit. placet eos om̄s anathematizari. *Exē tribunensi.*

**N**obilis homo. *t. ingenuus* siu si. nodo accusatur & negauerit. sicū fidelem eē sciunt uirā tose expurg&. Si ante de p̄ hensus fuerit infurto. atq. p̄ uirto. ad uirāntū non admittatur. *Sed sic* qui ingenuus non est. feruenti aqua & candenti ferro se expurg&. *Ex eptā*

**N**emo absens iudicetur. *theophemi.* quia humane & diuine hoc p̄hibent leges. Nullū. nāq.

eorum id est accusatorum sententia non alia iudice dicta est fringat. quia & feli. leges id ipsum fieri precipiunt. **Ex lege** ccc. iii.

**I**n causis priuatorum talis ratio obseruetur. ut nullus alterius iudicis nisi sua sententia teneat.

**N**ullus penitus audiatur. **Ex eadē** ccc. iii. qui unius cause propositionem apud duos iudices partem uoluerit. **Ex cap.**

**V**t nemo episcopus hominem peccantē ab ecclia & xpiana religione & comunione alienet. donec illum secundum euangelicum preceptum ad emendationem & penitentiam redcat. communitum habeat. **Q**ui incorrigibiles permanserit. regis potestati episcopus notum faciat. ut constingatur. Quod sine hoc corperent. tunc secundum leges canonicas a comunione ecclesiastica segregentur. **Ex sinodo** ccc. vi.

**U**t nemo episcopus quolibet sine certa & manifesta peccati causa comunione priuetur ecclesiastica.

Anathema autem sine sensu archiepiscopi aut coepiscopi & plura etiam euangelica admonitione. <sup>sup</sup> nullum ponat nisi unde canonica docet auctoritas. quia anathema eterna est mortis damnatio. & nisi per mortali debet imponi crimine. & illi qui aliter non potuerit corrigi. **Ex eptā** ccc. vii.

**D**ompsit ut nos apud capitata plantatione sententiae compereret. cum omnia nuda & aperta sint oculis eius mala tam sodomie noluit audita iudicare priusquam manifeste agnosceret que dicebantur. **U**nde ait. **D**escenda & uidebo utrum clamorem qui uenit ad me opere compleuerit. ann est ita ut sciam. **C**ui exemplo monemur ne ad preferendam sententiam unquam precipites simus aut temere indiligentem quod indiscussa <sup>quo</sup> uideamus.

**B**eatus iob dicit. **C**ausam quam nesciebam diligenter sine inuestigabam. **S**um opere precauere debent rectores.

ecclesiarū & qui publica  
iudicia exercent. ut iudic  
tandis sententiis nullatenus  
leuitate aut furore ducti  
sunt precipites. Sed causas pri  
us diligenter uentilatis. cū  
res que ignorabatur plenit̄  
adnoticiā uenerit. tunc di  
uina & humana rex reuol  
uatur. et scdm qđ ibi consti  
tutū est remota psonarum  
acceptuone definitiua pfe  
ratur sententia. hinc qđ  
moyses que relas populi  
semp addnm tabernaculū  
ingressus referebat. &  
iuxta qđ dñs imperabat  
iudicia pponebat. Nimi  
rū nos instituens. ut n̄ ex  
cordenrō. Sed ex oraculo  
diuino. condēpnationis  
& iustificationis sententiā.  
pferamus. **Ex lege theod**  
**I**udex cū causam audire ce  
perit. litigatorū assertio  
nes & responsiones patient

ccc viii.

accipiat. & omnia plena  
discussione pquirat. nec pri  
us litigantib. sua sententia  
uelit obuiare. nisi quando  
ipsi pacis omnib. iā incon  
tēptatione. & contione non  
habuerint qđ opponant. fre  
quenter int̄rogari oportet.  
ne aliquid pter missū for  
tasse remaneat. **Ex die ē.**

ccc x. **A**dtendū est qđ dñs dicit.

Si peccauerit inter fr̄ tuos.  
aliud est peccare in nobis.  
Aliud peccare in dñm. Si in nob̄  
aliquis peccauerit. habem̄  
potestatiē dimittere ei. Si  
aut̄ in dñm quis peccauerit.  
non est nr̄i arbitriū. Scriptū  
quippe est. Si peccauerit  
uir in uirū. placari potest  
ei dñs. Si aut̄ in dñm pecca  
uerit quis orabit p eo. Nos  
econqario indi in uirū  
benigni & misericordes sum̄.  
et di offensam quasi in nr̄a  
potestate sit eius uelle

& eius nolle impune absq;  
 ēgruente penitentię uindic  
 ta donamus. cūta men qđ  
 nobis cōmissū est. nec saltē  
 uerbū contumeliosū leuiter  
 plātū sine uindicta ptransi  
 re paciamur. **D**imittamus  
 ergo p̄t dñm qđ in nob ppe  
 trātū est. & qđ indñm cōmis  
 sum est. quia dimittere non  
 possum. iuxta constitutio  
 nē scōx patrū scđm cano  
 nicā auctoritatem uindicem.

**H**abemus in lege. **Abhinc depui.** ccc. xi. no.  
 dñi scriptū. **Non p̄iurabis**  
 in nomine meo. nec pollues  
 nom dñi dīcti. & ne adsumes  
 nom dñi dīcti in uanū. **I**deo  
 admonendi sunt om̄s ut dili  
 genter caueant p̄iurium.  
 Non solū in altari. **S**eu scōx  
 reliquis. **S**ed & in cōmuni  
 loquela. **I**tē ca uendum est  
 ne aliquis plus annū honoret  
 quā altare. neci dñs dicat.  
**S**ulte quid est manus aurū

aut altare. qđ sc̄ificat aurū.  
**S**ed et nob honestū. **I**tē ccc. xii.

uidetur. ut qui in sc̄is aude  
 iurare hoc ieiunus facit cā  
 omni honestate. & timore dī  
 & ut paruuli. quisine ratio  
 nabili p̄tate sunt n̄ cogantur  
 iurare. **I**tem. ccc. xiii.

**E**t qui semel p̄iuratus fuerit  
 nec testis sit p̄ hec nec ad s̄a  
 cramentū accedat. nec in sua  
 causa t̄ alterius iuratore existat.

**V**t nulli alteri **Ex lib. iii.** ccc. xiiii.

p̄ sacramentū fidelitas p̄mit  
 tatur. nisi nob & cum cuiq; p  
 prio seniori. ad n̄rā utilita  
 tē & sui senioris. **E**xcepto  
 his sacramentis que iuste  
 scđm legē alteri ab altera de  
 bentur. & p̄iuris ut caueant.  
 & n̄ admittantur testes ad  
 iuramentū. antequā discu  
 tiantur. **E**t si alit̄ discuti n̄  
 possunt. separantur ab inuicē  
 & singularit̄ inquirantur. &  
 n̄ soli accusator licet testes

eligere absentesuo causatore.

**Et omnino nullus nisi cecunus.** **Exced.**  
adsacramentū .t. testimoniu  
admittatur. **Et de ipso pago**  
**& de vicinis centenis eligant.**

**Et si quis conuictus fuerit p**  
uiri p dat manu aut redimat.

cccxxv.

**U**t sacramenta. **Exced.**

que ad palatiū fuerint adra  
mita .in palatio p ficiantur.

**Et si sacramētales homines**  
uenire renuerint . uisione  
dominica . aut indiculo . aut si  
gillo uenire cogantur. **Exlib**

cccxxvi.

**V**bi antiquitas ē suctudo . **iii.**  
fuit . ut ubi malū habetur  
ibi sacramēta uirentur. **Exē**

cccxxvii.

**U**t nullus deinceps **meldensi**

ep̄s sup sacra uirare p̄sumat . **cccxxviii.**  
q̄d miseru causā sc̄i quesier̄t  
patriarche & fecer̄nt . Non  
enī in hesitatione . et malicia  
exigentis . Sed in caritate non  
ficta fides seruat̄ur . Q̄t qui  
transgredi ausu temerario p̄sup  
serit quolibet modo in lectus

grā d̄ sui periculo subiacebit.

**U**t multiplex uirātor. **Exced.**  
& p̄uiriōz̄ confusio p̄ quamulz̄  
fidelū anime in toto hoc regno  
p̄dite eē noseantur . quā sit  
detestanda & dō odibilis ad  
tentus omnib. adnuntietur.

**T**an tū namq. hoc malū est.

ut ad scūaria martirum

ubi diuer sorū egritudines

sanantur . ibi p̄uiri licet

manifeste int̄ dū uexari

non uideantur . uisito di iudi

cio ad oemonib. arripiant.

**Et sicut s̄s dicit gregorius.**

ad horū corpora egn ueniant

& curantur . p̄uiri ademo

nio uexantur. **Exē ad p̄ista.**

**C**onstituimus unā ē sensu . &

cū consilio fidelū n̄orum

ut ab ipso die quo sacramtū

accipitur . post xl dies . et xl.

noctes . id est quadagesimo

secundo die . de sex septimanis

ipsa feria qui illud sacramtū

accipit legalit̄ in locis ē stitu

atq; iur&. Et supra intra quadragesima euenerit . nemo uitate psumat . Et si quis psumpserit . bannu nrm cõponat . & inde penitentiã epõ pali uictiofaciat . Ipsa aut quadragesima acapite ieiunii . cũ ipsa fr̄ . iii . usq; ad illud die lucis post octauas pasche obseruari precipimus . **Ex̄ apud melardõ .**

**V**t missini comitib. & omnib. <sup>ccc. xxv.</sup> rei publice ministris firmat ex uerbo nro denuntiã ut a festiui ante ieiunium quadragesimo . usq; post octauas pasche mallu publicu nisi de concordia & pacificatione tenere psumant neq; aliquis iur& . **Itẽ .** <sup>ccc. xxvi.</sup>

**S**imilit̄ etiã quarta feria ante natiuitate dñi usq; post consecratus dies obseruent . nec n̄ et ieiunis quattuor tẽporu . & in rogationib; nullus etiã in dominica die placitũ teneat aut sacramtũ iur& .

**S**iquis clericus p̄buerit **Ex̄ aunc .** <sup>ccc. xxvii.</sup> **liani**

iuramtu . & post reb; euiden-  
tib; detegitur peiurasse .  
bienni tẽporis excomunicati-  
one plectatur . **Ex̄ hilerdensi .** <sup>ccc. xxviii.</sup>

**Q**ui sacramento se obligauerit  
ut ad pacẽ nullomodo redeat .  
p̄pe iurto uno anno a corpore  
& sanguine dñi segregetur .  
et reatu suũ ieiunus & elemo-  
sijnis absoluat . Ad caritate  
uero que operit multitudinẽ  
peccatorũ celeriter ueniat .

**C**um iuramento pollicetur **Ex̄ dicitur** <sup>ccc. xxviii.</sup>  
**herodes** saltatrici dare qd̄cuq;  
postulã ab eo . **S**iobius iurandũ  
fecisse sediẽ . **S**ipatris  
matrisq; postulasset intentũ .  
facturus & cetera annon . **Q**uod in  
suis ergo repudiatoris fuit .  
contẽpnerẽ debuit et i p̄pha .

**S**i aliqd̄ forte nos **bede p̄br̄ .** <sup>ccc. xxv.</sup>  
incautus iurasse contigerit  
qd̄ obseruatũ peiorẽ uergat  
in exitũ . illud ẽ silio salubron  
iurandũ nouerim . **Ac** magis  
instante necessitate peiurandũ



nobis. quā pfecto iuramēto  
inaluiderim maus esse di  
uertendū. *Ex pen. ut sup.*

cccxxxvi. **Q**uicūq; se iuris purauerit. *iii.*  
annū penit̄ & p̄ hec cōmuniōne  
accipiat. *Ex eodē.*

cccxxxvii. **S**iquis purauerit. ultra ad sa  
cramētū non admittatur. *cccxxxviii.*

cccxxxviii. **S**iquis suspicāt. qd̄ ad perurium  
inducitur & tam̄ ex cōsensu  
iurat duos annos penit̄. *Ex eodē.*

cccxxxix. **S**iquis p̄ cupiditate pura  
uerit. om̄s res suas uendat  
& pauperib; distribuāt &  
monasteriū ingressus iugi  
penitētia se subdat. *Ex eodē.*

cccxxx. **S**iquis perurium fecerit. *Sacer.*  
annū. *iii.* *cleric.* *v.* *Subdiac.*  
*vi.* *diac.* *viii.* *Prb.* *x.* *Ep̄.* *xii.*  
annū penitētiat. *Ex eodē.*

cccxxxvi. **Q**uicūq; cōp̄batus fuerit. qd̄ sci  
enter testes in perurium indux  
isset. *Sub fide iussorib; ad pa  
laciū adducatur ubi cū fide  
lib; n̄ris considerem. qd̄ deta  
lib; faciendū sit. ep̄oz aut̄ erit*

depenit̄ cogitare. *Ex eodē.*

**Q**uicō pulsus ad nō perurat.  
si sciens. *iii.* *almas & legit  
mas fenas penit̄.*

**Q**ui purat se in manu ep̄i. t̄ p̄bri  
aut in cruce consecrata. *iii.*  
annū penit̄. *Ex eodē.*

**S**uero in cruce non cōsecrata.  
annū. *i.* penit̄. *Si aut̄ in manu  
hominis apud grecos nil est.*

**Q**ui aut̄ seductus fuerit & cog  
norans iuram̄. et post ea cog  
noscat. *tres xmas penit̄.*

**S**iquis coactus purata  
redimenda. t̄ p̄ qualibet  
causa t̄ necessitate purat.  
*tres xl.* *Alii iudicant tres annū.*  
*unū ex his in pane & aqua penit̄.*

**S**iquis clericus. *De falso testim̄*  
furtū fecerit. aut falsum  
testimoniū dixerit quia  
capitalia crimina sunt cō  
muniōne concessa ab ordine  
degradetur.

**S**iquis cū altero de qualibet  
causa contentiōne habuerit.

et testes contra eū iudiciū  
 p̄ducti fuerint. Nulle falsos  
 eos eē suspiciat. liceat ei alios  
 testes quos melioris potuerit  
 contra eos obponere. **Q**si  
 ambe partes ita intrase dis  
 sentiant. ut nullatenus ulla  
 pars alteri cedere uelit. eli  
 gantur duo ex ipsiis quicū scitis  
 & fustib. in capō decerent &  
 campioni qui uictus fuerit  
 p̄t̄ p̄uiriū dextra manus  
 amputetur. **C**eteri uero falsi  
 testes manus suas redimant.  
**D**ue partes ex hoc p̄soluant  
 que alū natus est. tertia p̄  
 fieda. **E**t hoc in sc̄lan causa. In  
 eccl̄asticis uero ubi de una  
 parte sc̄lare. de altera eccl̄esi  
 asticū negociū. Idē modo ser  
 ueatur. **U**bi aut̄ ex utraq. parte  
 eccl̄asticū. si se rectores  
 pacificare non possunt. aduo  
 cati eorū in mallo eorū comite  
 causas suas p̄sequantur. **T**es  
 tes aut̄ de ipso comitatu eē debent.

**O**ptimus quisq. in pago **V**nde sup̄.

**T**euitate in testimoniu assu  
 matur. & eū contra quē tes  
 timonia jedebet nullū crīm  
 possit inferre. **Ex eodē.**

cccxxxviii.

cccxxxviii.

**C**et testes ad testimoniu dicendū  
 p̄mo n̄ ducant. **E**t nullus  
 testimoniu dicat nisi iurū.  
**E**t ut res p̄nus quā uerent sepa  
 ratū discutiant qd dicere uelut.  
 de illare unde testimoniu red  
 dere debent. **Ex e agat.**

cccLx.

**E**os qui falso fr̄ib. suis capitalia  
 crimina obieciisse c̄uicti fu  
 erint. placuit eos usq. ad ex  
 itū n̄ cōmunicare. nisi digna  
 satis factione penituerint.

**S**iquis ep̄m. aut p̄br̄m. **Ex e.**

cccLxi.

**E**t diac̄. falsis criminib. appe  
 tuerit n̄ potuerit. nec in fine  
 dandā ei cōmunionē. **Ex e.**

cccLxii.

**S**iquis elyric. in falso testimonio  
 c̄uictus fuerit reus capitalis  
 criminis censeatur. **Ex e agat.**

cccLxiii.

**V**t ep̄s accusatores fr̄m ex cō  
 munitate. **E**t si em̄ dauerint

cccxlvi.

uitium. recipiat eos adco-  
munionē non ad clerū. **Exē**

**F**alsus testis qui crimē est absti-  
nebitur. Si autē non fuerit  
mortis qđ abiecit et pbauerit.  
qđ diu ta curt bienni tēpr ab-  
stinebitur. Si autē non pbauerit.  
in cōuentu clericoꝝ placuit p  
quinquenniū abstineri. **Exē**

cccxlvi.

**F**alsos testes a cōmunionē agat  
et clesiastica sub mouendos  
nisi penitentię satis factione  
crimina admissa diluerint.

cccxlvi.

**N**ouerint falsi testes. **Vnde sup.**  
qđ si falsū testimoniū capitale  
crimen non esset. nequa dñs in  
euanglio int̄ principalia crimi-  
na adnumerasset. **Aut enī. De**  
corde exeunt homicidia adul-  
teria. furta. falsa testimonia.  
**Et idē similit̄ debet penitere. &**  
ex cōmunicari falsus testis sic  
adulter et fur. et homicida.

**De eo qđ hominē furat fuerit  
excepta rabbanū ad rembaldu  
cpm.**

cccxlvi.

**P**rimo interrogasti qđ de eo facien-

cccxlvi.

dū eēt. qui hominē xpianū  
solicitando fuerit furatus. &  
ad paganā gentē tradendo  
uendiderit. **Ad qđ tunc respondi.**  
homicidii reatū ipsū hominē  
sibi contrahere mihi uideatur.  
**Quod et post ea legens diuinā**  
**legē in de utero nomio ita reperi.**  
**Animā p anima homicidam**  
**reddere debere. Oculū p oculo.**  
**dentē p dentē. et cetera. Et rur sū.**  
**Siquis deprehensus fuerit solli-**  
**citasse fratrem suū de filiis istis.**  
**& uendisse accipiendo pecū**  
**int̄ficiantur. Vnde mihi**  
**uideatur. sicut per sententia**  
**in lege diuina est constituta**  
**De homicida et fure hominē**  
**uendente. Sic et canonica**  
**auctoritate pari modo plec-**  
**tendū: qui fratrem suū furando**  
**atq; solicitando uendiderit.**  
**& illū qui proximum suū hoc est**  
**xpianū hominē iniuste peremerit.**  
**De eadē re. ex lege theodosi.**

**H**iqui filios alienos furto abstulerunt

et ubicūq; trans duxerint siue  
ingenuus siue seruus sit. morte  
puniatur. **De eadē re.**

cccxlvi.

**C**onuenit diligentē obseruare  
ut nulli iudeo seruū xpianū  
habere liceat. nec ad suā legē  
transfere p̄sumat. **Quincan**

**Q**uidiuinationes **tatonib. malefic.**

cccL.

expetunt et more gentiliū  
subsecuntur aut in domos suas  
huius cōmodi homines introdu  
cunt aliq̄d arte malefica. aut  
expiandi causā sub regula  
quin quenni subiaceant sc̄dm  
gradus penitentię definitos.

**S**iquis paganorū **Exē bracasensi**

cccLii.

consuetudinē sequens diui  
nos et sortilogos in domū suā  
introduxerint quasi ut malū  
foras mutarent. aut maleficia  
inueniant. 2. ann. penitentiā  
agant. **Ex decretō Gregorij pp̄**

**S**iquis aruolus aruspices t̄ incan

cccLiii.

tatores obseruauerit. aut filac  
tenis usus fuerit. anathematiz.

**Exē cartaginensi**

**A**uguris. t̄ incantationib. ser  
uientē. ac uentu ecclē sepa  
randū. Similit̄ & iudaicis  
sup̄stitionib. t̄ feris inherētē.

**P**er uenit ad nos q̄d **Gregorij pp̄.**

cccLiiii.

quosdā incantatores seruientē  
atq; sortilogos fuerit insectat̄  
cū omni sollicitudine & ze  
lū tuū gratū nob̄ fuisse cog  
noscat. Sc̄diu enī tui sit solli  
cite querere. & quoscūq; hui  
modi xp̄i inimicos inuenierit  
discreta ultione corripet.

**S**iquis ep̄s. pbr. aut diacon. **Exē tot**

cccLv.

t̄ quilibet ex ordine clericorū.  
magos aruspices. aut aruolos.  
aut certe augures. t̄ sortilogos.  
t̄ eos qui p̄fuerint sorte aliquē  
consulere fuerit dephensus fu  
erit ab honore dignitatis sue  
depositus monasterij censura  
excipiat. ibiq; p̄petuā peniten  
tię sc̄clus admissi sacri leguliat.

**M**alefici incantatores. **Exē romana.**

t̄ inmissores t̄ pestatū. t̄ qui p̄  
cccLvi.  
inuocationē demonū mentes.

hominū turbant . omni pe  
nariū genere puniantur .

eeel vii. **Q**uicūq; p̄cuniositate **Exeodē**  
futuroꝝ t̄ inuocatione demo  
nū t̄ diuinos quos arrolās **eeelxvii.**  
appellant . t̄ aruspiceꝝ qui  
auguria colligit consulenti  
punidatur . **hē** .

eeel viii. **Q**uicūq; nocturna sacrificia  
demonū celebrauerint . t̄ in  
cantacionib; demones inuo  
cauerint . capite punidatur .

eeel xiiii. **Q**ui augurū . t̄ diuinationū **Expen**  
nib; inseruiunt . v. ann̄ pen̄  
inmissores t̄ pestatū . vii. ann̄ pen̄ .

eeel x. **M**ulier si diuinationes . **Exeodē**  
t̄ incantationes diabolicas  
fecerit . ann̄ i. pen̄ . t̄ iii. xmas .  
t̄ xl dies . sc̄dm̄ qualitatem  
delicti . **Exeodē**

eeel xvi. **A**ugurat̄ fortes . que dicunt̄  
falsē sc̄ōꝝ . t̄ diuinationes  
que eas obseruauerit . t̄ quarū  
cūq; scripturarū . t̄ uota uo  
uerit . t̄ p̄soluerit ad arbore .  
t̄ ad lapidē . t̄ ad quā lib̄rem

excepto ad ecclā om̄s ad cō  
municentur . Si ad peniten  
tiā uenerint clerici ann̄ iii .  
luci . i. ann̄ . & dimidiū pen̄ .  
**S**ummo decetate . **Vnde sup̄**  
debent studio ep̄i & eorum  
ministri ut arbores demonib;  
consecrat̄as quas uulgi colit .  
& tanta ueneratione habet .  
ut nec ramū . t̄ surculū <sup>uide</sup> indeat  
amputare . radiceꝝ exadant̄  
atq; cōburantur . Lapidē  
quoq; quos insanos locis  
et siluestrib; demonū ludifi  
cationib; decepti uenerant̄ .  
ibi & uota uouent & defert̄ .  
fundat̄is effodiant̄ . atq; in  
tali loco p̄iciantur ubi nūq; uā  
aculcorib; suis uenerari pos  
sint . Et omnib; adnunciet̄ .  
quandū scelus sit idolatria  
& qui hec ueneratur & colit .  
quasi d̄m̄ suū negat . et xp̄ia  
nitati abrenuntiat . & tam̄  
penitentiā inde debet susci  
pere . quasi idola adorasset .

omnib; q; int̄ dicatur ut  
nullus uocū faciat . aut eā  
delā . Taliquē mānus p̄ salute  
suā rogaturus alibi deferat  
nisi ad eccl̄am dñi dō suo . Scip  
tum ē enī . **Novete & reddite**  
dño dō ur̄o . Nouim̄ siquidē  
quanta dñs antiquo populo  
p̄ p̄phetas suas int̄minat̄ est .  
qui in lucis sacrificabant . &  
in excelsis ambulabant .

**S**iquis hęc transgressus fu  
erit . fidē pdidit et ē infi  
deli deterior . **Et** idcirco  
omnino modo scē ecclē con  
sortio abscedatur . & nisi  
digne penituerit n̄ recipiāt .

**N**am de his quidemonib; **Kabb** eccl̄a . x . iii .  
immolant . theodori ep̄i con  
stitutiones habem̄ . in quib;  
scriptū est . Qui immolant  
demonis in minimis . ann̄ . i .  
penit̄ . Qui uero in magnis .  
x . annos penit̄ . **Babban̄** .

**H**is etiā sup̄ quib; int̄ro . eccl̄a . x . iii .  
gasti hoc est de illa femina .

que menstruū sanguinē suū  
inmiscuit cibo t̄ potu . &  
dedit uirō suo . ut comedere  
et de illa que sem̄ uirū in  
potu bibit . & de ea que restā  
hominis cōbussit igni . &  
uirō suo dedit p̄ infirmitate  
uitanda quali penitencia  
sint plectende . **Ut** nob̄ uidet̄ .  
tali sententia feriendi sunt .  
sicut magi & caroli . quia  
magicā artē exercuisse .  
noscuntur . **Ex̄ . anquirensi .**

**M**ulier sicū muliere forma  
ta fuerit . annū . iii . penit̄ .  
sic & illa que sem̄ uirū  
erbo miscens . ut inde plus  
eius accipiat amorē penit̄ .

**C**it̄ ep̄i ep̄orūq; **Unde sup̄** . eccl̄a . vii .  
ministeri omnib; uirib; elabo  
rare studeant . ut p̄nitiosā  
et adibolā inuentā sortilegā  
et maleficā artē penitus  
ex parro eccl̄is suis eradant .  
**Et** si aliquē uirū aut femina  
hui; cōmodi scelens sectatore

inuenierint. tur pit̄ debones  
tatū de parrochis suis cecant.  
**A**it enī ap̄t̄s. Hæreticū post unā  
et sc̄clāam admonitiōē deuita.  
**S**ciens quia subuersus est. quicū  
modi est. Subuersi sunt & a  
diabolo cap̄ta tenentur quide  
relicto creatore suo. a diabolo  
suffragia querunt. Et ideo a tali  
peste mundari debet sc̄a eccl̄a.  
**I**llud etiā non omit̄ tendū. qd̄  
quedam sceleratę mulieres  
recepto post satanam c̄uerse de  
monū illusionib. & fantasma  
tib. seductę credunt se & p̄fuerūt  
nocturnis horis cū diana paga  
nosū dea & innumera multi  
tudine mulierū equitare sup  
quasdam bestias. & multat̄ rariū  
spanā int̄ pestē noctis silencio  
p̄transire. ei q̄ uisionib. uelut  
domine oboedire. & certis noc  
tib. ad eius seruiū euocari.  
**S**ed utinā hæ sole in p̄fidia sua  
perissent. & n̄ multos secū in  
infidelitatis interitū p̄gavis

sent. Nam innumera multi  
tudo hac falsa opinione de  
cepta hæc uera esse credit. Et  
credendo a recta fide deuiat.  
& in errore paganorū reuol  
uitur. cū aliqd̄ diuinitatis  
aut numinis. extra unū dñ  
eē arbitrat̄ur. Quia p̄pter  
sacerdotes peccatas sibi cō  
missos populo omni instantia  
p̄dicare debent. ut nouerūt  
hęc omnimodis falsa eē & non  
ad uino. sed a maligno spū ta  
lia fantasmata mentib. infide  
lium inrogari. Siquidē ipse  
satanas quitans figurat se  
in angelū lucis. cū mentē cui  
cumq̄ mulier eulę cepent  
& hanc sibi p̄ infidelitatem  
et inere dulitatē sub iugauerit.  
ilico transformat se induer  
sarū p̄sonarū species atq̄  
multitudines. et m̄tē que cap  
tiuā tenet in somnis deluc̄as.  
modo leta. modo tristia. modo  
cogita. s. modo incognitas

personas ostendens p̄deuua  
 queq; deducit. Et cū solus  
 sp̄s hoc patitur infidelis  
 mens hęc n̄ in animo sed in corpore  
 euenire opinatur. Quis  
 enī non in somnis & nocturnis  
 uisionib; extra se ipsū educit.  
 & multa uidet dormiendo  
 que nūquā uiderat uigilando.  
 Quis uero tam stultus & ebessit.  
 qui hęc om̄a que in solo sp̄u fiunt  
 & in corpore accidere arbi  
 tratur. Cū ezechiel p̄pheta  
 uisiones dñi in sp̄u n̄ in corpore  
 uidit. Et ioh̄ ap̄t̄s apocalipsi  
 sacram̄ta in sp̄u n̄ in corpore  
 uidit & audiuit. Sicut ipse  
 dicit. Stati fui in sp̄u. Et pau  
 lus n̄ audē sed dicere rap̄tū in  
 corpore. Omnib; itaq; publice  
 adnuntiandū est. qđ quitalia  
 & his similia credit fidē p̄didit.  
 Et qui fidē rectā in dō n̄ habet.  
 & he n̄ ē eius sed illius in quē  
 credit id est diabole. Nā de  
 dño n̄o scriptū est. Om̄a p̄ ipsū

facta sunt. Quisquis ergo  
 aliqd̄ credit posse fieri aut  
 aliquā creaturā in melius  
 aut inde tepus immutari aut  
 trans formari ualidā specie  
 & similitudinē nisi ab ipso cre  
 atore qui om̄a fecit & p̄ que  
 om̄a facta s̄t p̄cul dubio infidelis.

**A**p̄t̄s dicit. **Ex dicitur ambrosii.**  
 Dies obseruatis. & menses et ecc̄l̄. lxxviii.  
 tēpora. et annos. tunc eo ne sine  
 causa. Laborauerim in uobis.  
 Dies obseruent quid dicunt puta  
 crastinā p̄ficiscendū n̄ est. Post  
 crastinū enī n̄ debet aliqd̄ in  
 choari. & sic solent magis de  
 eipi. h̄ aut̄ colum̄ m̄ses. qui  
 cur sū lune p̄scrutant̄ dicen  
 tes. Septima luna seruita  
 ē fieri non debent. Non autē  
 luna emptū seruū domū duci  
 n̄ oportet. Et p̄ hęc facilius  
 solent aduersa puenire. Tēp̄a  
 uero obseruent cū dicunt. ho  
 die ueris uirtū est. & ideo fes  
 tiuitas est post cras uulcanaria s̄t.



Et rurſū Poſteriū eſt domū ccclxxi  
ingredi non licet. Annos ſic  
colunt cū dicunt. Et ian̄  
nouus: ann̄ quaſi n̄ cotidie.  
anni implentur. hec ſup  
ſtitio longe debet eē aſer  
uandī. **Exeodē.**

ccclxxii **N**on licet a p̄ianis traditionē  
gentilium obſer-uare. t̄co  
lyre elem̄ta. aut lunā. aut  
ſtellarū curſū & inane ſig  
norū fallaciā conſiderare.  
p̄ domo faciendā t̄ ſegetes  
t̄ arbores plantandōs aut  
ē uia faciendā. Scriptū  
enī. **O**mn̄ que cūq; facis  
in uerbo aut in opere. In no  
mine dñi n̄r̄ ih̄u xp̄i facite  
gr̄as agentes dō. **Exeodē**

ccclxxiii **N**on licet in collectione herba  
rū medicinaliū aliquas ob  
ſeruaciones. t̄ incantaciones  
adhibere niſi tantū cū ſym  
bulo diuino & oratione do  
minica ut d̄s & d̄n̄s r̄ honorēt.  
**Exeodē.**

**N**on licet mulieres a p̄ianas  
uauitate in ſuis lamificis  
obſer-uare. Sed d̄m inuocent  
ad uitorē quicq; ſapientiā  
texendi donauit.

ccclxxii **Q**ui manducat carnē immū  
dā. aut morticinā. aut  
dilaceratū ab eſtia xl dies  
peniteat.

ccclxxiii **S**iquis neceſſitate famis co  
gente manducauit multo  
leuius penit̄.

**Q**ui fraudatū raptū. t̄ furatū  
ſciens manducat. ſi paup;:  
vii. dies. Si potes. xl dies  
penit̄. Infirmi uero ſiſcunt.  
xv. dies penit̄.

ccclxxiiii **Q**ui comedit & bibit cāna  
minatā ab eſtia domeſtia  
ideſt acane t̄ catto duos  
dies peniteat.

**S**iquis dederit alicui liquorē  
aliquē in quo muſ. t̄ muſicla  
mortui ſunt. Silaicus eſt  
vii. dies penit̄. Si aut̄ in ce  
nobio ſunt. cc. pſal moſ

cantent. Qui postea  
nouerit quod tale potu  
bibit. u. nu psalteriu cantat.  
**S**iquis sanguine alicui ani eccl. xxv.  
malis manducauerit. xl  
dies peniteat. **De sanguine.**

**A**d monendisunt fideles ut eccl. xxv.  
nullus psumat sanguine  
manducare. Nam in princi  
pio quando homini licen  
tia data e ad carnem man  
ducandi sanguine in dictu  
legimus. **A**it eni dñs ad noe  
& ad filios ei. **O**mnem qd mo  
uetur & uiuit. est uob in  
cybu excepto qd carnem  
cu sanguine n comedetis.  
**S**anguine eni animaru uaru  
requira de manu cunctaru  
bestiaru & de manu hominis.  
**Q**uod n solu in lege ueteri se  
pissime inhihetur. uerum  
etiã in nouo testamto aplo.  
primitiue ecclie ex gentib.  
sub magna deliberatione  
scribit ut ab faneant se ac

taninationib. simula croc  
& fornicatione et suffoca  
tis sanguine. **Q**uod expones  
hieronymus dicit. **E**t uita  
lit teta inquit hec pcepta  
e ueniunt omi xpiano. ut  
morticinu n comedat tan  
de auib. qua de pe corib.  
nequaqua sanguis effusus.  
que necessario obseruanda  
aploz. de herusale missa  
epta monet. & captu abestia.  
qua & ipsu similit suffoca  
tum e. **E**t sanguine id n man  
ducando cu sanguine. **S**iergo  
de gentili uita ueniuntab. p  
ipsis fidei rudimtis & in uete  
rata e suetudine gentilitatis  
hec quasi sibi ad salute suffi  
cerent scriptasunt. quiterans  
gressoz hec parui pendat.  
**S**imul & hoc e fide randum.  
qd idolatrie & fornicationi  
suffocatu et sanguis equi  
paratur. **V**nde omnib. ad nun  
tiet. quantu piaculu sit.

sanguine comedere. qd̄ idolis  
& fornicatione cōparat. **S**iquis ccclxxvii.  
hec dominica & ap̄lica p̄cepta  
uolauerit. a cōmunionē eccle  
siastica suspendatur. usq; dig  
ne peniteat. **In̄ cartagin̄** ccclxxviii.

ccclxxvii. **O**blationes dissidentū fratrum  
neq; in sacario. neq; in gazaphi  
lario recipiantur. **Ex̄ cartagin̄**

ccclxxviii. **P**lacuit etiā ut sic̄ pleniq;  
fit. ut qui cūq; odio aut longin  
quid̄ int̄ selute discesserint. ad  
pacē reuocari diuturnā inten  
tione nequieunt. de ecclē  
cētū iustissima ex cōmunicatio  
ne pellantur. **Ex̄ diē isrlon̄** ccclxxviii.

ccclxxviii. **S**iquis discors & litigans. et podi  
ū dissidens exierit. quousq;  
ad concordiā redeat ac uentū ccclxxv.  
& societate ecclē ut canones  
iubent alienus existat. **De adē**

ccclxxx. **S**iquis odio habens aliquē. **Ex̄**  
ad pacē n̄ reuertit. sic̄ sc̄i patres  
statuer̄ in pane & aqua ex cō  
municet. & ab ecclē separet. **Ex̄**

ccclxxxi. **D**issidentes ep̄os s̄n̄ timorē d̄i. ccclxxvi. **C**lerici etiā. t̄ seculares q̄ oblati

nodus rec̄ciliet. **Ex̄ cartagin̄**

**S**tudendū est ep̄o ut dissiden  
tes fr̄s siue clericos siue laicos  
ad pacē magis quā ad iudiciū  
hortatur. **Dedi iudicio**

**S**i aliquis manducat & bibit  
aut portat sup̄ se unde existi  
mat d̄i iudiciū p̄uerrere posse.  
& exinde cōf̄batus fuerit. eadē  
sententia fenatur quamagi.  
& anoli. et incantatores fen  
untur. scilicet. .vii. aut quinq;  
annorū penitentia plectatur.

**H** De oblationib; defunctorū **Ex̄**  
iqui oblationes. **Vasensi**  
defunctorū retinent. & ecclē  
suis tradere demorantur ut in  
fideles ab ecclē ciciantur.

**S**iquis oblationes. **Ex̄ eodē.**  
Aliorū fraudant. admonendū  
ut reddant. qd̄ fraudulenter  
abstulerunt. Si uero reddere  
noluerint. usquequo reddant  
sic̄ sc̄a s̄i nodus ē statim ab ec  
clē separentur consorcio. **Ex̄ cartagin̄**

**C**lerici etiā. t̄ seculares q̄ oblati

ones  
parentē  
aut donatos aut res  
tamto relictas retine  
re p̄supserint. Aut idq̄t ipsi do  
nauerint ecclesius aut monas  
teris crediderint auferendū.  
uel ad necatores pauperū quo  
usq; reddant ab ecclesius ex  
cludantur. **Ex eodē.**

**S**i quis clericus dapnū ecclē uo  
luntarie fecerit. de p̄p̄ris facul  
tatib; reddat a cōmuniōne  
p̄nuetur. **Demortuis.**

**S**i aliquis sup̄ mortuū nocturnis  
horis carmina diabolica can  
tauerit. **Regr' in primo libello.**

**S**eculares **De cōmuniōne.** **Ex e agat**  
ueq; qui nate dñi pascha et  
pentec̄ n̄ cōmunicauerunt cat  
holic' n̄ credantur. nec inter  
catholicos habeantur. **Regr'**  
in p̄mi. libi. cap. c. Lxxxvi.

**U**t nulli ciuū. **Ex e aurelian'**  
pasche nat̄ dñi t̄ pentec̄ sollemp  
nitates in ulla liceat celebrare.

nisi quē infirmitas p̄babitur  
tenuisse. **Ex agateni.**

**V**t ciues qui pasche nate dñi  
t̄ pentec̄ festiuitatib; ep̄is int̄ ee  
neglexerint. in ciuitatib; suis  
accipiende cōmunicatiōnis.  
t̄ benedictiōnis grām qui hoc  
neglexerint triennio cōmuniōne  
p̄nuentur. **Ex e roma mag'**

**U**t populus admoneat̄. ut in do  
minicis. & festis dieb; om̄s ad  
uesperas & nocturnas uigilias  
& ad missā omnimodis occur  
rant. & ut decani in ciuitatib;  
& in uicis publicis uiri ueraces  
et dñi timētes ēseruiant̄. quide  
sides & negligentes cōmoneant.  
ut addi seruiū absq; occasi  
one p̄perent. & ut ipsi deca  
nī sacramento adstringantur.  
ut nulla int̄ ueniente causa  
scilicet. aut amoris. aut timoris.  
aut p̄p̄nuitatis. aut muneris.  
neglegentes & transgressores  
reticeant. qū in sacerdotib;  
p̄p̄riaseoz culpas manifestent.

Sacerdotū autē erit ita eorū  
uita zelo & amore diuino  
cū debita disciplina corri  
gere. sicut ipsi nolunt palioꝝ  
erraticis. sententiā usque dāp̄ cccxcvi  
nationis suscipere. Et ut dies  
festi a uespera usque in uespe  
rā absq; opere seruari cū  
debito honore celebrentur.

cccxciii.

**S**iquis autē pro culpa sua **Decomun̄**.

fuerit ab oratione suspensus  
nullus cū eo orandi aut loquen  
di habeat licentiā ante quā  
reē elibetur. Nam quis se ora  
tioni. **Et** cū fabulationi eius  
ante quā a priore recipiat. cccxcviii.  
inconsiderata pietate sociare  
presumpserit. Similit̄ dāpnat̄  
efficitur. **Vidorus. licet.**

cccxciiii.

**C**ū ex cōmunicato. neque orare  
neque loqui. neque uesci cūq; cccxcviii.

cccxcv.

**S**iquis frat̄ aut palā. aut **hē**  
absconse cū ex cōmunicato  
fuerit locutus. cōmunē statū  
cū eo ex cōmunicationis  
ētrahat penam. **Ex dictis**

**fructuosi ep̄i.**

**C**ū ex cōmunicato nullus  
loquatur neque qualibet  
eū con passione. **Et** miserati  
one refoueat. neque ad cōtra  
dictionē. **Et** supbiā ē forta  
re p̄sumat. **Ex cō Antioecno.**

**S**iquis fratri ex cōmunicato  
quo libet modo se iunxerit.  
aut mandatū ei direxerit ei  
similē sortiat̄ ex cōmunica  
tionis uindictam. **hē.**

**I**s autē fr̄ qui grauioris **pe**  
ne naue tenetur suspendat̄  
amensā simul & ab oratione.  
nullus ei iungatur in cōsortio.  
neque in cōloquio. **Ex cō.**

**C**ū ex cōmunicatis n̄ licere cō  
municare. nec cū his quib; do  
mos ēueniunt. deuitantes  
orationes ecclē. simul orandū.  
**S**iqui libet autē ex clero dep̄  
hensus fuerit. cū ex cōmunicatis

comunicare. etiam ipse priuatur comunionem. **fac**

**S**iquis cum excommunicato saltem in domo simul orauerit. sic comunionem priuetur. **fac**

**S**chis qui comunionem priuantur. **cc cci.**

Seu ex clero seu ex laico ordine ab episcopo. sententia regularis obtineat. uel qui abiciantur ab aliis non recipiantur.

Requiritur autem ne pusillanimitate aut citatione. talio uero episcopi uideatur a comunionem seclusus. **fac Antiocheno.**

**S**iquis a proprio episcopo comunionem priuatus. non ante suscipiatur ab aliis episcopis quam suo recedat episcopo. **cccc ii.**

**S**iquis cum damnato clerico. ueluti cum clerico simul orauerit. sic dampnetur. **cccc iii.**

**S**iquis episcopus damnatus a synodo. vel presbiter. aut diaconus a suo episcopo. aut si fuerint aliquid deministerio contingere. nullomodo liceat eis nec in alio synodo. restitutionis spem. aut locum

habere satisfactionis.

**L**ite placuit uniuerso concilio ut qui excommunicatus fuerit. pro suo neglectu. siue episcopus. siue quilibet clericus. & contra excommunicationis sue ante audientiam comunionem presumpserit. ipse in se damnationis iudicetur. prout sententiam. **cccc v.**

**S**i episcopus extirpare uoluerit clericum suum de ecclesia. prouidendum. ne innocens dampnetur. Et ideo habeat potestatem. ut episcopus finitimos interpellet. & causa eius audiat. ac diligenter tractetur. quia non oportet negari audientiam roganti. & episcopus patienter accipiat ut aut probetur sententia eius. aut emendetur. **cccc vi.**

**S**iquis episcopus. presbiter. aut diaconus. depositus iuste supercecerit criminibus. ausus fuerit tractare ministerium sibi dudum commissum. hic ab ecclesia penitus abscedat. **cccc vii.**

**U**t nullus episcopus. presbiter. accusatum a officio missum remoueat.

nisi ad causā suā dicendā die  
statuta lit. teris euocatus mini  
me occurret. **I**dest infra  
spaciū mensis. Et si post mēse  
scdm n̄ occurret. **T**e ab officio  
suspendat quousq; p̄ se rationē  
reddat. **S**ienū laici n̄ canonice  
excomunicant nisi t̄cio fuerint  
uocati atq; cōmoniti. **I**ndignū  
uidetur ut sacerdotib. dene  
getur qui maioris ordinis & dig  
nitatis sunt. qđ laicis regula  
ecclesiastica indulgent p̄mit  
tit. **S**tamo enī habetur sacer  
dotē ab officio remouere p̄ quan  
to laicū acōmumone ecclē  
cessare. **N**ā unde laici excomu  
nicant. inde p̄bri ab officio alia  
nis submoventur. **Qualit̄ ep̄s**

**excomunicare infideles debeat**

ccc viii.

**E**p̄s cū excomunicare. unde. reg. cccxv.  
tanathematizare aliquē infi  
delē p̄ certis & manifestis scde  
rib. dispositū habet. post lectio  
nē euanglii clerū & plebē ita  
debet alloqui. **Allocutio**

**N**ouente caritas ūra fratres mei.  
qđ quidā uir nomine. ill. diabolo  
sua dente post ponāns xp̄ia  
nā p̄missione quā in baptis  
mo p̄fessus est. p̄ apostasiam  
conuersus post satanam cui  
abrenuntiavit & omnib; ope  
rib; ei. uineā xp̄i id ē ecclē  
ei dāuastare & dep̄dare n̄  
p̄timescit. pau peres xp̄i quos  
p̄cioso sanguine suo redemit  
uolentē opprimens & int̄fici  
ens & bona eorū diripiens.  
**U**nde quia filius hui' m̄e ec  
clē cui dō auctore p̄sidemus  
debuerat ēē. quia mea p̄p̄tia  
& sp̄m̄ sc̄m̄ tenat. & int̄ adop  
tuos filios dī adnumeratis quā  
uis modo filius diaboli sit imitan  
do diaboli. sollicitine p̄ negle  
gentiā pastorale aliqua de  
ouib; nob̄ creditis deperiret.  
p̄ qua int̄m̄do iudicio ante  
principē pastox dñm̄ n̄m̄ ih̄m̄  
xp̄m̄ rationē reddere cōpelle  
remur. iuxta qđ ipse t̄ribilit̄

cōminatur dicens. Siñ  
 adnuntiaueris iniquo  
 iniquitate suā. Sanguis eius  
 de manutua requiratur. mi  
 simus ad eū p̄br̄m nr̄m & lra  
 teras cōmantonas. Semel et  
 iterū atq; tertio inuitantes  
 eū canonicē ad emendationē  
 & satisfactionē et penitentiā.  
 corripientes eū p̄t̄no affectu.  
 Sed ipse p̄ dolor<sup>diabulo cor</sup> eius indu  
 rante monitū salutaria spreuit  
 & incepta malitia p̄ seueras  
 ecclē di quāle sit sup̄bie sp̄  
 inflatus satis facere dedignat̄.  
 De talib; itaq; trans gressorib; &  
 scē religionis pacisq; quā xp̄s  
 suis discipulis dedit atq; reliquit  
 uiolatorib; p̄cepta dominica  
 & aptica hēbem; quib; infor  
 mam. q̄ de hui; modi p̄uāria  
 torib; agere nos oporteat. At  
 cōm̄ dñs in euanglio. Si peccauit  
 fr̄ tuus corripe eū. fr̄  
 in uno quoq; nr̄m peccat. q̄ in  
 scām ecclēam peccat. Siñ

scā ecclēa unū corp; cui cor  
 poris capud xp̄s est. Singuli  
 aut̄ sum; alē alterius m̄bra.  
 & cōpatit̄ unū m̄brū cōpati  
 ant̄ om̄a m̄bra p̄culdubio  
 in nos peccat. qui m̄bra nr̄a ledit.  
**I**ubet ergo dñs ut fr̄ id; xp̄ian;  
 in nos peccans primo secrete  
 corripiat̄. Deinde cū testib;  
 redarguat̄. Nouissime in cūen  
 tu ecclēe publice cūueniatur.  
**Q** si haec tres admonitiones &  
 pias correptiones cōtēpuit. et  
 satis facere despuat. post hęc  
 sit tibi inquit sicut echmeus  
 idē gentilis. atq; ganus ut nūā  
 p̄ xp̄iano sed p̄ pagano habeat̄.  
**E**t in alio loco. m̄brū qd̄ a sua  
 cōpage resoluit̄. & a iunctura  
 caritatis dissociatur & omne  
 corpus scandalizat dñs abscedi  
 & p̄ici iubet dicens. Si oculus.  
 manus. t̄ pes tuus scandalizat  
 te erue eū & p̄ice ab te. Et ap̄t̄.  
**A**uferre inquit malū ex uobis.  
**E**t utē. Infidelis si discedit.



discedat. Et in alio loco  
Rapaces a regno dī excludit  
dicens. neq. rapaces regnū  
dī possidebunt. Et alibi. Sigl.  
fr̄ nominatur. & est fornicator  
aut adulter. aut homicida.  
aut rapax. cū huiusmodi  
nec cibū sumere licet. Et iohannes.  
Dilectus p̄ceteris xp̄i discipulis.  
talē nefariā hominē salutare  
phibebat dicens. Neci aut dixeris.  
neq. eū in domū receperis.

Quienī ei dicit. cōmunicat  
operib. ei. malignis. Domi  
nica itaq. atq. ap̄tica p̄cep  
ta adimplentes. m̄brū putri  
dū & insānabile q̄d medici  
nā n̄ recipit. ferro ex cōmu  
nicationis a corpore ecclē  
abscidam. Nec tam pestifero  
morbo reliqua m̄bra corpo  
ris uelut ueneno inficiant.  
Igitur quia. Ex cōmunicō  
monita n̄a exerebras ex  
hortationes contēpuit. quia

cccc. xi.

Et iohannes scdm̄ dominicū  
p̄ceptū uocat ad em  
dationē & penitentiā ue  
nire despecta. quia culpā  
suā necdū cognouit. nec  
dū ē fessus. nec missa nob  
legatione quicquid ipsius  
exquimur quia n̄r parto  
echianus ē ueniā postula  
uit. quia incepta malitia  
diabolo cor ei indurante  
p̄seuerat. Quarta q̄d ap̄t̄  
dicit. Scdm̄ duriciā suam  
& cor impenitentis. thesauri  
tat sibi in die ire. Id  
circa nos eū cū unū sis cō  
plicib. & cōmunicatorib.  
fautorib. q. suis iudiciō dī  
omnipotentis patris & filii  
et sp̄s sc̄i. & beati petri prin  
cipis ap̄t̄ & omniū sc̄or.  
nec n̄ et medio civitatis auc  
toritate et potestate nobis  
diuinitus collata ligandi  
& soluendi in celo et t̄ra ap̄  
ciosi corporis et sanguinis

dñi p̄ceptione. & societate  
 omnium xp̄ianorum separam.  
 & alimib. sc̄e matris eccl̄e in celo  
 int̄ra excludim. & excomu  
 nicatū et anathematizatū  
 eē decernim. et dāpnatū  
 cū diabolo & angelis eius  
 & omnib. rēp̄bis in igne  
 eēno iudicamus. nisi forte  
 a diaboli laqueis resipiscat  
 & ad em̄dationē et peniten  
 tiā redeat. & eccl̄edi quā  
 lesit satisf̄ faciat. Et respon  
 deant om̄s t̄cio. am̄. Aut  
 fiat fiat. aut anathematist.  
 Debent aut̄ xii. sacerdotes.  
 ep̄m circū stare & lucernas  
 ardentes in manib. tenere.  
 quas in c̄lusionē anathe  
 mat̄. t̄ cōmunicatiōis p̄  
 icere debent int̄rā & pedib.  
 eē calcare.

**P**ost hec ep̄s plebi ipsā  
 ex cōmunicatiōe cō  
 mumb. ūbis debet expla  
 nare. ut om̄s intellegant.

quā terribilit̄ dāpnat̄ sit &  
 ut nouerit. qđ ab illa hora  
 in reliquū n̄ xp̄iano sed p̄pa  
 gano habendus sit. Et qui illi  
 quasi xp̄iano cōmunicauerit.  
 aut cū eo manducauerit. aut  
 bibent. aut eū oscula fuerit  
 t̄ cū eo colloquiū familiare  
 habuerit. nisi forte ad satis  
 factiōe & penitentiā eum  
 puocare studuerit. aut in do  
 mosua eū receperit aut simul  
 cū eo orauerit. p̄culdubio  
 similē sit ex cōmunicat̄.

**D**einde ep̄te p̄b̄is p̄ parochi  
 as mitantur cōtinentes modū  
 ex cōmunicatiōis. In quib.  
 iubeatur. ut dominicis dieb.  
 post lectiōe euangl̄i plebib.  
 sibi cōmissis publice adnun  
 cient ipsā ex cōmunicatiōe  
 ut ne quis p̄ignotantiā cō  
 municet ex cōmunicato.

**O**portet etiā ut alius ep̄s ipsa  
 ex cōmunicatiō manifestet.

**P**recipit enī toletanū c̄ciliū.

ut inuicē mox scripta p̄ueniant  
p̄ om̄s quintū ep̄os quos cūq;  
adire potuerint . ut excomū  
catus audiantur . **S**emo r̄ etiā ei  
ipsa excomūnicatio debet no

ta fieri . **lit̄ alia Excomūnicationis .**  
**alloquio**

cccxi.

**A**ndistidilectissimi quanta &  
quā horrenda prauitatis ac im  
quitas opera . illi ad diabolo in  
fugatus p̄petrare n̄ timuerit .  
& quom̄ p̄ apotasiā a totius  
xp̄iane religionis cultu p̄fana  
m̄te recesserit . **A**udisti quē ad  
modū canonicē ad sat̄is faci  
endū euocatus sit sed uenire  
distulerit . quom̄ frequenter  
admonitus ut resipisceret adia  
boli laqueis quib. tenebatur  
adstrictus . saluberrim̄ admo  
nitiones obturatis aurib. cordis  
audire contēpserit . **D**ñs dicit  
in euangl̄io . **D**e tali ē timati  
fratre . qui ecclesiasticā renūtat  
suscipere correptionē . **S**ic  
cl̄am n̄ audierit . sit tibi inqt̄  
sic ethnic̄ & republican̄ . id est

iam non est cōputandus inter  
xp̄ianos . sed ut̄ paganos . **h**inc  
i. t̄ paul̄ dñi & magistri doceri  
nā sequens . corinthios redar  
guit . quare cū criminosis . ac  
sceleratis cōmunionē habere  
dicens . **V**os inflatus estis & non  
magis luctū habuistis . ut tol  
latur de medio ur̄m . id est se  
paret̄ aurā consortio quitale  
seclus operatus est . **E**t adun  
git . **L**ō quidē absens corpore .  
p̄ sens aut̄ spū . iam iudicau  
it̄ p̄ sens eū quisie operatus .  
**I**n nomine dñi n̄ ih̄u xp̄i con  
gregatis uob̄ . et meo spū cū  
uirtute dñi mei ih̄u tradere  
huiusmodi sat̄ane inuencū  
carnis . **E**t post pauca . **S**cripsi  
uob̄ ne cōmisciamini formi  
catis . **E**t statim infert . **S**is qui  
fr̄ appellat̄ idē xp̄ian̄ . formi  
cator ē . aut rapax . cū huiusmodi  
nec cibū sumere . **E**t alibi . **A**u  
ferre malū ex uob̄ . **E**t infidelis  
discedit . **D**iscedat . **U**na em̄ ouis

morbida. omne gregē cōta-  
minat. Et modicā fermētū  
trā missā corrūpit. Et ple-  
nūq; unū mēbrū patendum  
totū corp; inficit. Et ideo tam  
punitiosa pestis acorpore eccle-  
siadictus euellatur. **Excomu-**

ccc. xiii.

**D**ominicus igit; atq; **nicatio.**  
aplicis informati p̄ceptis  
iudicio patris & filii dñi n̄ ih̄u  
xpi & sp̄s̄ci. et auctoritate &  
potestate aplis aptorq; succes-  
soribus adō cōcessa una uobcū  
p̄dictū pessimū uirū alimib;  
sc̄ematis eccle; excludim; & ab  
omni societate et cōmuniōne  
xp̄iana separām. Separatūq;  
mētū decernim; id; in p̄sentia  
scto & infuano. Nullus ei xp̄ianū  
audeat. aut eū osculari p̄-  
sumat. Nullus p̄missā cele-  
brare cū eo audeat. **T** sacrosēm  
corp̄is & sanguinē dñi tradere.  
nemo ei ungat; in cōsortio neq;  
in aliquo negotio. **E**t si quis ei  
se sociauerit & cōmunicauerit

eius operib; malignis. nouerit  
se simili p̄cussū anathemate.  
**H**is exceptis qui ob hanc causā  
ei ungitur. ut eū reuocent ab  
errore. et puocent ad satis fac-  
tionē. nisi forte resipuerit & di-  
grā inspirante. ad penitentię  
remediū ē uersus fuerit & dig-  
na em̄datione eccle; dī quam  
lesit humiliter satis fecerit.  
**Itē alia t̄n bilior.** **Excomunicat.**

**C**anonica instituta & sc̄oz pa-  
trū exempla sequentes. eccle-  
siarū dī uolutores. uidelicet  
**R**aptores. Dep̄datores & homi-  
cidas. **It.** in nomine patris &  
filii & uirtute sp̄s̄ci. necn̄ auc-  
toritate ep̄is p̄ petrū principē  
ap̄tor. diuinitus collata. **A** sc̄e  
matris eccle; gremio segregam;  
ac p̄petuę maledictionis ana-  
themate condepnam;. **S**imq;  
maledicti in ciuitate. maledictū  
in agro. maledictū horreū eorū.  
et maledictę reliquę illorum.  
**M**aledictus fruct; uentris eorū.

cccc. xiiii.

& fructus terre illorū. Male  
 dicantur ingredientes & male  
 dicantur egredientes. Sint q̄ ma  
 ledicti in domo in agro p̄ fugi.  
 Veniantq̄ sup̄ eos om̄s ille  
 maledictiones quas dñs p̄mo  
 r̄sen in populū diuine legis  
 p̄uancatorē. se eē. missurum  
 intentauit. **S**int q̄ anathema  
 maranatha id est pereant in  
 sc̄lo aduentudñi. Nullus eis  
 xp̄ianus aue dicat. nullus  
 p̄br missā celebrare p̄sumat  
 t̄ sc̄m̄ cōmunionē dare. Se  
 pulcra a simi sepeliant. & in  
 sterquiliniū sint sup̄ faciē tre.  
 Et sicut helucerne de manib.  
 n̄is p̄uete hodie extingunt.  
 Sic eorū lucerna in ec̄nū ex  
 tinguat̄. nisi forte resipue  
 rint & ec̄le di qualesc̄ p̄  
 mendationē & dignā peni  
 tentiā satis fecerint. **Excomu**

ccccxxv.

**C**anonica infra. meāt. breuis.  
 tuta et sc̄oz patrū exempla  
 sequentes ec̄le arū di uoluptates ill.

auctoritate di & iudicio sc̄i  
 sp̄s agremio sc̄e manū ec̄le  
 & sortio uocis xp̄ianitatis  
 eliminam. quousq̄ resipis  
 cant. & ec̄le di satis faciant.  
**Qualit̄ ep̄s rec̄ilue. t̄ reci  
 piat ex cōmunicatū.**

**C**ū aliquis ex cōmunicat. ta  
 nathematizatis penitentia  
 ductus ueniā postulat &  
 em̄ dationē p̄mat̄. ep̄s q̄  
 eū ex cōmunicauit. ante  
 ianuas ec̄le uenire debet  
 & an p̄bn cū eo que eū hinc  
 inde circū stare debent.  
**U**bi uia ad ec̄e debent illi  
 quib. in uia t̄ dāpnū in la  
 tūē. Et ibi sc̄m̄ leges diuinas  
 & humanas oportet dāpnū  
 cōmissū em̄ dari. aut si iam  
 em̄ datū. eorū testimonio  
 cō p̄bari. Deinde int̄ rogē  
 ep̄s. Si penitentia uia  
 q̄t canones p̄cipiunt p̄  
 penitatis sc̄clenb. suscipere  
 uelit. Et si ille t̄re p̄fatus.

ueniam pos-  
tulēt. culpa  
ē fuerit. pen-  
itentia implo-  
rat. defuturis  
cautelā sponde-  
Te ep̄s adphensa

manus dextra eū in ecclā  
introducatur. Et ei cōmunio-  
nē & societate xp̄iana red-  
dat. Post hec scdm modū  
culpe penitentia ei inungatur.  
Et lit̄as p̄ parrochia dīn-  
gat. ut om̄s nouerint eū in  
societate xp̄iana receptum.

Aliis etiā ep̄s hoc notū faciat.  
Nullus autē ep̄s alienus parro-  
chianū cōmunicare. nec  
cibare p̄sumat sine cōscien-  
tia t̄c̄ sensu p̄p̄ri ep̄i. Exē

**S**iquis patre **Rotomaḡ** ccccxvii.  
aut matre. aut parente ma-  
ledic̄. quia capitalia  
crimina cōmisit. publica  
indiget penitentia sicuti  
de grauiorib. peccatis. An enī dñs.

Qui male dixit patri aut matri.  
morte monatur. Quē enī dñs  
dignū morte iudicat. p̄culdubio  
p̄ homicida tenetur. & sicut  
homicida debet penitere. **Vnde sup.**

**A**dmonere debent sacerdotes ccccxviii.  
plebis sibi subditas ut bubulos  
atq; porcarios. & alios pastores.  
taratores qui magnis assidue  
cōmorant. t̄ in siluis. et ideo ut  
lit more pecudū uiuunt. indo-  
mucis & alius festis dieb. salte  
t̄ admissā faciunt p̄mittant  
uenire. Nam & hos xp̄s p̄ciolo  
sanguine suo redemit. **Q**si neglex-  
erunt. sanum ab. eoz. absq; dubio-  
tationē se reddituros sciunt. **S**i  
quidē dñs ueniens in hunc mun-  
dū non elegit oratores atq; no-  
biliores quosq; sed piscatores atq;  
idiotas sibi discipulos adseuit  
ut ostenderet in facto qđ ipse  
uerbis in euanglio adfirmat di-  
cens. **Q**uoniam est altum ab  
hominabile ē. apud dñm. Et salua  
alnon intelligentia. natuuitas

nri redemptoris primo omnium pas-  
tonib. ab anglo nuntiatur.

*De penitentia de confessione. de de-  
cimis. & de ebrietate. & de quo-  
muni p eucharistia. in primo  
libello sup. expressu. ex carmonensi.*

xxviii.

**Q**uoniam unaqueque civitas pauperes & ege-  
nos alimentis egruentibus pascat scdm  
uigil. *Et tam vicini pbr quacumque  
unus quisq. suum pauperem nutriat  
quo fiat ut ipsi pauperes p civitates*

*alias non uagentur. Ex cap. lib. i.*

ccc. xx.

**S**ed mendicis quippe. *cap. xxvi.*  
trahat discurrunt uolum. ut un-  
quisq. fidelium nrorum suum pauperem  
de beneficio. aut de propria familia  
nutriat. & non permittat alicubi ire  
mendicando. Et ubi tales inuenti  
fuerint. qui laborare manibus possunt  
& non faciunt. nullus eis quequam  
tribuere presumat. *Vnde sup.*

ccc. xxv.

**Q**uis quis bannum t excommunicati-  
one episcopi t pbr sui supbiendo parui-  
penderit. hic talis ab ecclia penit-  
euellatur. *Et em dñs ad moyses.*  
*Anima que supbiendo mandatum dñi*

transgressa  
fuerit peribit  
de populo suo.

*hinc dñs in e-  
uanglio. Qui uos  
spernit me spernit.*

*Et moyses contumacibus.*

*dicat. Non est game e murmur-  
urum. Sed contra dñm. Et da-  
than & abiron uiui absorbit  
quia insurrexerunt aduersum  
eundem moysen. & ei mandatum  
spreuerunt. Et ideo tale scelus  
grauissime uindicandum est.*

**S**iquis pbr ab episcopo suo *cap. titulo x.*

fuerit degradatus. aut ab offi-  
cio suo p certis criminibus sus-  
pensus. & ipse pceptum et sap-  
biam aliquid de ministerio sibi in-  
dicto agere presumpserit. & post-  
ea ab episcopo suo correptus in cep-  
tis p supbitione p durauerit.  
hic omnimodis excommu-  
nicet. & ab ecclia expel-  
latur. *Et qui cum eo com-  
municauerit scient. Similit*

sciat se esse excommunicatum. Si  
militi de clericis laicis. Ufe  
minis excommunicatis ob ser  
uandum est. Qd si aliquis ita  
oma cēpsent. & ep̄s em̄dare  
minime potuerit. regis iudi  
cio exilio dāpnetur. **Exē  
ad palatium uernis.**

**P**lacuit nob̄ & nr̄is fidelib; ut ccccxxiii.  
p̄bri suos parrochianos ad  
moneant. ut et ipsi hospitales sint  
ut nulli ū facienti mansione  
denegent. Et ut om̄is occasio  
rapine tollatur. nihil carius  
uendant transeuntib; nisi quan  
tū in mercato uendere possit.

Qd si carius uendere noluerit.  
ad p̄br̄m transeuntes hoc refe  
rant & illius uissu cū humanitate  
eis uendant. **Vnde sup̄.**

**S**iquis p̄br̄m ppriū in honore  
aut uerbo aut facto c̄timeliā  
facit. Tamdiu alim̄ib; eccl̄e  
areat. quousq; p̄ e dignā pe  
nitentiā satis faciat. Aut enī  
ap̄t̄. P̄br̄i qui p̄ sunt duplici

honore digni habeant. Itē alibi  
dicit. Obedite p̄positis nr̄is & sub  
ueta eis estote. & ceter. **Ex conē.**

**V**t missi nr̄i om̄ **Ad s̄m̄ medardū** ccccxxv.  
nib; p̄ singulas parrochias denun  
tiant quasi ep̄s. aut ministri ep̄oꝝ  
& criminib; colonos flagellauerunt  
cū uirgis p̄p̄t̄ metū alioꝝ. ut ipsi  
criminosi corrigant. cū tali discre  
tione sine ulla occasione in debita  
sicut in synodo collatū. ut t̄ in uita  
penitentiā agant ne et̄ naliū pere  
ant. Si seniores ip̄sonū colonorum  
indigne uiderint. & aliquā uindic  
tā exinde exercere uoluerint aut  
eisdē colonos ne distinguant c̄ ten  
dere p̄supserint. Sciant q̄ & bannū  
nr̄m cōponant. et simul cū excomu  
nionē & desiasica nr̄am armiscaram  
durissimā sustinebunt. **Exē. Caroli.  
iun̄. & lothari ad ualentianā sc̄p. v.** ccccxxvi.

**D**E aduenis qui ob pressione nort  
mannoꝝ. t̄ bnt tannoꝝ in partes  
istorū regnoꝝ c̄ fuger̄. Statuer̄  
semon̄ nr̄i. ut nullo rei publice  
ministro quā cūq; uolentiā. t̄ ob



pressionē. aut exactionē pa-  
tiantur. sed liceat eis ē ductū  
suū querere donec reddita. aut  
ipsi redcant ad loca sua aut  
seniores illos eos recipiant.

**N**ihilus autē eos in seruitute p̄sumat  
eo qđ loco mercenarii apud  
aliquē manserint nec census  
aut tributū exigere. **Q**si  
inuentus fuerit. ex rei publice  
ministris aut aliis quilibet c̄tra  
hoc pietatis p̄ceptū facere  
aut fecisse. bannū nr̄m exinde  
cōponat. **Unde sup.**

**P**er uent ad aures sacerdotū. qđ  
p̄fugi qui paganorū manū om̄ib.  
bonis amissis uix euaserūt. in re-  
gionib. nr̄is a quib. dā in iuste  
opprimantur & in seruitutē re-  
digantur c̄tra diuinas humanasq.  
leges cū dñs p̄pheta dicat. **A**d  
uene ne feceritis calūniā in hoc  
loco. & habitabo uob̄ cū. Et uerū.  
**A**duenā n̄ c̄tristabis & multa his  
similia. Tales igit̄ se uent̄ corn-  
piendit. & de manib. eorū aduene

erū. **endi. Iuxta**  
qđ scriptū. **E**ripient inope  
de manu fortioris ei. & c̄t.

**N**am aduene apud fr̄s suos. id ē  
xp̄ianos. **M**ercenarii de-  
bent eē n̄ serui. **S**icut serui  
tutē redigant. qđ illis p̄fuit  
paganorū manū effugisse cū  
captiuitatis uigū & dure  
seruitutis n̄ effugerint. **E**t  
ideo hanc c̄tra credulitatē.  
sacerdotū debet pietas de-  
certare. ne p̄tam in manu ma-  
lita ira diuina populū xp̄i-  
anū consumat. **Excip. ad**

**C**et comites & om̄s rei **p̄stas.**  
publice ministri seu ceteri  
fideles nr̄i p̄uideant qua-  
tinus iustus modus. & equus  
sexarius scđm sacra scrip-  
turā & capitula p̄deces-  
sorū nr̄orū et in ciuitatib.  
& in uicis. **T**in uillis. a  
uendendū et em̄dū fiat.  
& m̄surā scđm antiquam  
ē suetudinē depalatio nr̄o

accipiant. **E**t si cui reputatū fuerit mensurā adulterasse. **S**iliber homo ē. aut sacramento scdm suam legē se expurgat. aut si culpabilis inuenitur bannū nr̄m p̄soluat. & annuistris rei publice collat. qđ cū iniusta mensura uendere uoluerit. **S**i autē colono aut seruo hoc reputatū fuerit. iudiciodi se inde examine. aut sic uetus fuerit p̄dat rem. **I**d: hoc unde m̄surā adulterat. **I**nsup & nudo corio uirgis cedatur. **E**t siue seruus. Siue liber post legale em̄dationē ep̄ale iudiciū suscipiat. quia c̄ta nr̄ dictū dī fecit. **A**t enī. **A**equus tibi sit modus & sexta rius equus. **E**t alibi. **M**ensurā & m̄surā odit dñs. **E**t c̄c. **Q**ui pecuniā suā n̄ dedit ad usurā. **Q**đ peccatū int̄ illa capitalia peccata cō putatur. **D**e q̄b. ap̄tr̄ dicit. **Q**đ quicq̄ fecerit cū hui modi nec cibū sumere

ap̄iano licet. Similit̄ p̄ ciuitates. & uicos. atq; mercata munici rei publice p̄uideant. ne illi qui panē & carnē p̄de neratas. & unū p̄ sextagonal̄ uendunt m̄surā adulterare possunt sed quantos m̄surabiles panes de iusto modio in una quēq; ciuitate ep̄it ab bates alius p̄ istorib; recipiunt. tantos m̄surabiles panes de eodē modio ap̄istorib; qui panē uendunt fieri faciunt. **Q**đ si inuenti fuerint m̄surā adulterare. t̄minuere. & dāpnū sustineant. et uirgis cedant. **H**omines etiā quib; hoc cōm̄s sū ē ut p̄uideant nem̄ sine minorantur. **S**i de peiuno qđ iurauerit qđ hoc ē sentie n̄ debuissent fuerint c̄uerti. scdm legē puniant. aut p̄dat manū. aut redimat. aut graue dāpnū sustineant. **E**t postea ab ep̄o de peiuno publicā penitentiā accipiant. **E**x cap. libm. cap.

ccccxxviii

**V**t equalis mensuras & pondera equalia om̄s habeant. Sive in ciuitatib, sive in monasteriis addandū inuicē. Sive accipiendū sic in lege dñi p̄ceptum habemus. *Ex c. calcidonensi.*

ccccxxx.

**C**onuiuationis & conspirationis crimin̄ & ab exteriis legib, est omnino p̄hibitū. multo magis hoc in dī ecclā nefiat admone re conuenit. Siqui ergo clenci t̄ monachi rep̄ci fuerint cū uariis. aut cōspirantes. aut insidias ponentes ep̄is. aut clencis. gradu p̄prio penitus abscedantur. *Ex c.*

ccccxxvi.

**N**ec clenci. nec monachi. *lib. i.* cōspirationē t̄ insidias cōtra pastore suū faciunt. *Ex c. ad p̄sitas.*

ccccxxvii.

**N**os quoq; ep̄i auctoritate dī & factorū canonū sic sc̄i pontificis. *De xxx. calcidonensis c. cili.* cōspirationē fieri p̄hibuerit & sic cetera ecclā ep̄os. huiusmodi p̄nicioſa facta uecuerit & nos p̄hibem̄. quia facientes illa p̄ox. iudiciū q̄cū dō iā in celo regnant

& celesti ecclā & xp̄ianor. societate separatit̄. nisi p̄ dignos penitentię fruct̄ ad hoc redeant ut sc̄e ecclē possint re adunari.

ccccxxviii.

**C**onspirationes. *Ex c. p̄ lib. iii.* qui cūq; facere p̄supserint & sacramento quacūq; cōspirationē firmauerint. triplici ratione iudicentur. Primo ut ubicumq; aliqd̄ malū p̄ hoc p̄petratū fuit. auctores facti iustificiant̄. Ad uictores uero illos. singuli auctores ab altero flagellant̄ et nares sibi inuicē p̄cidant. Vbi uero nihil malū p̄petratū. Similit̄ quidē int̄ se flagellant̄ et a pillos sibi uicissim detondeant.

**S**uero p̄ de uictas cōspiratio facta fuerit. Si liberi sunt aut uigent cū idoneis uiuatorib, aut si hoc facere n̄ possunt. suā legē cōponant. Suero seruit̄ flagellant̄.

ccccxxviiii.

**D**e collectis. *Ex c. nānecensi.* confratris quas cōfortia uocant. sic uerb̄ monuim̄. & n̄c scriptis expresse p̄cepim̄. ut tantū fiat

quantū rectū ad auctoritatē.

& utilitatē atq. ad salutē anime

perinet. **U**ltra autē nemo nec sa

cerdos. neq. fidelis quisquā in

parrochia nra p̄gredi audeat

idē ut in omni obsequio religio

nis. uidelicet in oblatione inlu

minarib. in orationib. mutuis.

**I**n exequiis defunctorū in ele

mosinus et ceteris pietatis offi

ciis. **I**astos autē et cōmessatio

nes quas diuina auctoritas.

uecat. ubi & grauedines et in

debite exactiones et turpes

ac inane leticie. et rixę. **S**epe

etiā sicut ex p̄sum. usq. homi

cidia. et odia. et dissensiones.

accidere solent. ad eo penitus

indecim. ut q̄c̄tra hoc decretū

agere p̄sulerit. **S**i p̄br fuerit

t̄ quilibet clerice gradu priuēt.

**S**ilauic̄ aut̄ femina ab eccl̄a

usq. ad h̄as factionē separēt.

**C**onuent̄ aut̄ taliū confr̄m si

necesse fuerit ut simul c̄ueni

ant aut forte aliq̄s c̄tra p̄n̄sū

discordiā habuerit quē neci

liari necesse sit. & sine c̄uentu

p̄brox & ceterox. c̄ē n̄ possit.

**P**ost p̄acta illa que d̄i sunt. &

x̄piane religione c̄ueniunt

et post debitas admonitiones.

si c̄igerit ut uere caritatis &

fr̄at̄ne inuicē c̄solationis

om̄s ad refectiōē c̄ueniant.

**S**ic talia fieri p̄mittunt̄. ut ser

uata modestia et r̄p̄rentia.

et sobrietate pacisq. c̄cordia sic

debet fr̄s. **O**m̄a in edificationē

fr̄at̄nitatis & laudē et ḡtandi

& gratiarū actiones fiant. &

hoc omnino caueatur. q̄ salua

tor ait. **V**idete ne grauent̄ cor

da ur̄a in crapula. et ebrietate.

**Q**ui uoluerint eulogias ap̄bro

accipiant. **E**t nihil amplius

c̄tingere p̄sumant & sic un̄q̄sq.

ad sua cū benedictione d̄ni redeat.

**U**t si quilibet p̄brox. **E**xcedē.

defunct̄ fuerit uicin̄ p̄br apud

secularē seniore nulla p̄catione

t̄ aliquo x̄mo eccl̄am illam

cccc xxxv.

obtineat. quia titulus p se e  
stans antea exiit. Sed neq.  
apellā sine consultu epī.

**Q**uod si fecerit. defunctā senten  
tiā sibi placā suscipiat. Si  
cuti de epō canonica decreuit  
auctoritas. ut p ambitionē  
maiorē ciuitatē appetierit  
& illā pdat quā tenuit & al  
lā nequaquā obtineat. quā  
usurpare tēptauit. *Expena*

**M**us sic ceciderit in li. alē  
quorē tollatur uide et asper  
gatur aqua benedicta & su  
matur. Si uero mortua fue  
rit inuenta. abiciat̄ totus  
ille liquor. & aspergatur  
aqua scā et sumat̄ sine cessē.

**S**i in farina. aut in lacte coagu  
lato. aut in melle. aut in mortua in  
uenitur. qd̄ in corpore uerū est  
foras piciatur. reliquū sumat̄.

**S**i quis se pulchru uolauerit  
iiii. ann̄ pen̄. iii. in pane & aqua.

**S**i quis ligatus fecerit qd̄ detas  
tabile est. iii. ann̄ pen̄. i. ex his

in pane & aqua.

**S**i quis manducauerit mortici  
nū aut idolis immolatū ieu  
ner eb̄. xii.

**S**i quis quodlibet membrū sibi  
uoluntarie truncauerit. iii.  
ann̄ pen̄. i. in pane & aqua.

**S**i quis usuras unde cūq. exigent.  
similiter peniteat.

**S**i quis p uolentiā aut quolibet  
ingenuo malo ordine res ali  
enas inuasent. aut tulerit.  
similit̄ penit̄.

**S**i quis aliquē hominē malo  
ordine uendiderit similit̄ pen̄.

**S**i quis arcā aut domū alienus  
uoluntarie igne cremauerit.  
similiter peniteat.

**S**i quis p uā aliquē percussent.  
& sanguinē fuderit aut debi  
lē fecerit x. dies pen̄ in pane & aqua.

**S**i aliquis excommunicatus fue  
rit mortuus qui iā sit c̄fessus.  
& n̄ occurr̄t uenire ad sa  
cerdotē qd̄ p occupauit eū  
mors in domo. aut in uia.

faciant pro parentibus oblatione ad altare & dent redemptione captivus.

**S**iquis pro necessitate furatus fuerit cybana tueste. tunc pccat pccat. aut pro pudicitie penitentia. iii. Si reddiderit non cogatur ieiunare. **De redemptionis precio.**

**S**iquis forte non poterit ieiunare & habuerit unde possit redimere. Si dives fuerit pro septem ebatur. de & sol. xx. Si non habuerit tantum unde dare possit. dec. sol. x. Si autem multum pauper fuerit. dec. sol. iii. Ne minime vero turbetur quia iussimus dare sol. xx. aut minus quia si dives fuerit facilius est illi dare sol. xx. quam pauperes sol. iii. Sed ad tendat unus quisque cui dare debeat. Siue pro redemptione captivorum. Siue super semet altare. Siue de seruis seu pauperibus in elemosinam.

**P**ro uno mense quod in pane &

aqua penitere debet aliquis. psalmos decantet mille. cc. genuflexo. et sine genu flexo mille. de Lxxv. Et omnidie si uult scab sinere non potest. reficiat ad sextam nisi fr. iii. & vi. ieiunet usque ad nonam. Carnem & uinum non sumat reliqua. precipiat. **Item.**

**P**ro una ebatur. psalmos. ccc. genua flectendo decantet. in uno loco pro ordine psallat.

**Q**ui uero psalmos non nouit & ieiunare non potest. Pro uno anno quod ieiunare debet in pane & aqua. dec. in elemosina sol. xx. vi. Et in una quaeque ebatur diebus. i. ieiunet usque ad nonam. id est fr. iii. Et alium idem fr. vi. usque ad uesperam.

**E**t unum xl mas quantum summat penset. et medietatem tribuat in elemosina. **De**

**P**rimo anno quod de pro unius anni. dam pro miserentur tnduanas m. alii duodecim tnduanas agere

cccc. xxxviii.

cccc. xli.

cccc. xlii.

cccc. xl.

in uerbis & in uigiliis insis-  
tendo triuū. **De p̄cio unius**

cccc. xl. iiii.

**P**recium autē die unius. **Anni.**

**P**id: agapem duoru t̄rum  
pauperū siue unū denariū.  
Aliu totū psalteriū in aestate.  
in hieme uero & in uerno. **t̄** in  
autumno. **L.** salmos. quidā uidi  
cauerunt xii plagas. **t̄** p̄cussi-  
ones. **l̄t̄e de re de p̄tione unius**

cccc. xl. v.

**Q**uiaq; hoc qd̄ in p̄m̄ diei

rentiale scriptū: implere  
potuerit. agat dō gr̄as. Qui autē  
n̄ potuerit adimplere. ē siluū  
damus p̄ misericordā dī. In primis  
p̄ uno die in pane & aqua. **L.**  
psalmos cantet genu flexo.  
aut stando in uno loco. **Lxx** de  
cantō. aut .i. denar̄ det aut  
tres pauperes pascat. Quidā  
dicunt **t̄** p̄cussiones. **t̄** **L.** psal-  
mos. Pro una die in autumno.  
hieme **t̄** uerno. **c.** p̄cussiones  
**t̄** psalmos. **L.** in aestate psalte-  
riū. **i.** **t̄** p̄cussiones. **l̄t̄e de uno ann̄.**

cccc. xl. vi.

**Q**uā potest sic agere peniten-

tia ut superius dixim̄. **In prim̄**

anno eroget in elemosina sol.

xxvi. **In scdo xx.** in t̄cio. **xxviii.**

hoc sunt solidi. **Lxxiii.** Potentes

homines faciant p̄cul p̄ssus.

qd̄ zacheus fec̄. Aut enī ad ihm̄.

**D**ñe omniū bonor̄ meor̄ dimidiū

do pauperib; et si aliqd̄ iniuste

abstuli. in quad̄ ruptū restituo.

**E**t de mancipiis suis aliquos di-

mittat liberos. et captiuos

redimat. & in se peccantib; ex

corde dimittat. et qui inlicita

cōmisit. etiā alicuius se absti-

neat. & corpus affligat leu-

nus. uigiliis. & creb̄is oratio-

nib;. **C**arorū leuā nos ad eul-

pā traxit. afflictā reducit

ad ueniam. **E**x dictis sc̄i bo-

nifacii ep̄i quom̄ possimus

p̄n̄. **xii. uigil̄. uno anno p̄t̄.**

cccc. xl. vii.

**T**riduana una p̄ xxx̄ d̄s. &

cantatio psalmor̄. **cxx.** p̄ uno

die. **Psalmi.** **L.** & **v.** p̄t̄ nr̄.

**¶** trib; dieb; psalteriū. **i.** & **xv.**

p̄t̄ nr̄. **l̄t̄e** p̄ uno die trib; uicib;

beati immaculati . et vii . **Mi**  
serere meids . et Lxx . uices  
psteruat se int̄ra . et p̄ singu  
las pat̄ nr̄ dicit . **Ic̄e** sineset  
psalmos . p̄ uno die p̄sternat  
se centū uicib . int̄ra . et p̄ sin  
gulas dicit . miserere meids .  
& dimit te dn̄e peccata mea .

**C**antatio unius misse . potest  
redimere . xii . dies . x . misse  
iii . m̄ses . xx . misse . vii . m̄ses .  
xxx . misse . xii . m̄ses . **Leb̄ti** .  
ccc . psalmi genuo decantent̄ .  
**Q**ui psalmos nescit . & ieiunare  
n̄ potest . quantū cotidie sumit  
pens̄e . et medietate tribuat  
in elemosinā . **E**cce diuersorū  
pagū diuersas opiniones de  
remedijs peccatorū . **t** de leu  
ganda penitencia in ordine  
posuim̄ . In arbitrio prudentis  
sacerdotis relinquentes . qđ sa  
lubrius & utilius anime peni  
tenti eē decernat . **Excap̄i** .  
**P**seudo graue . et dubie narra  
tiones . **t** que omnino eē tra fide

catholicā sunt . ut epla pessima  
et falsissima . quā dicunt in hie  
rusalē de celo eḡdisse . Nec cre  
dant̄ . nec legantur . Sed cōburant̄ .

**V**t p̄bn p̄ parro echias suas . **Exeod̄e** .  
femini p̄dicent ut lintheami  
na ad altaria cooperenda p̄  
parent . **Ex̄e neoc̄e** .

**S**iquis mulierē c̄cupiscens p̄posu  
erit cū ea c̄ cubere . & cogitacio  
eī non p̄uenit ad effectū . par̄e .  
qđ gr̄adi liberatus sit . **Ex̄e ap̄toz** .

**S**iquis laicus uxore p̄pnā pelles .  
alterā tabalio dimissā dimis  
sā dixerit cōmunionē priuet̄ .

**S**iqua mulier uirū p̄p̄riū disse  
rere uoluerit nuptias execrata .  
anathemasit .

**S**iqua mulier pro solito muliebri  
amictu uirilē sumit . **Exeod̄e** .

**S**iquis filios suos relinquens n̄ eos  
enuit sed eos negligit occasi  
one c̄tinentie . anathemasit .

**S**iqs carnē edentē p̄p̄e . **Exeod̄e** .  
sanguinē dn̄i absq̄ sanguine  
& idolis . **i**mmolatū et suffocātū .